Fatma Akerson

GÖZYAŞI KUŞLARI

Türkçe Edebiyat



AYRINTI

FATMA AKERSON

İstanbul'da doğdu. İstanbul Alman Lisesi'ni ve İstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. 1993'te profesör unvanını aldı. İstanbul, Mimar Sinan, Marmara ve Yeditepe üniversitelerinde dilbilim, göstergebilim ve edebiyat kuramları dersleri verdi; bu alanlarda birçok makale yazdı. *Anlam-Çeviri-Karşılaştırma* (1991-2. baskı); *Tıp Öğrencileri İçin Almanca* (2006-2. baskı), *Edebiyatımızda Bireyselleşme Serüveni* (Der.; 2013-Ayrıntı Yay.); *Türkçede Niteleme* (2015 – Şeyda Ozil ile birlikte; 2. baskı); *Mimesis'i Okumaya Başlarken* (2015); *Göstergebilime Giriş* (2016-3. baskı); *Dile Genel Bir Bakış* (2016-3.baskı), *Edebiyat ve Kuramlar* (2019'da 4. baskısı çıkacak) gibi akademik yayınları ile tanındı. Birbiri ile ilişkili üç anlatıdan oluşan *Kırmızı Motosiklet* (2013) yazınsal türdeki ilk yayınıydı, Almancaya çevrildi (2017). Daha sonra *Nisan* (2017-2. baskı) ve *Düğmeler ve Başka Şeyler* (2016) adlı iki romanı yayımlandı.

Ayrıntı: *1267*
Türkçe Edebiyat Dizisi: *63*

Gözyaşı Kuşları
Fatma Akerson

Son Okuma
Öykü Badur

© Bu yapıtın yayım hakkı FATMA AKERSON'un temsilcisi Telif Hakları ONK Ajans Ltd. Şti.'den devralınmıştır.

Bu kitabın tüm yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Kapak Fotoğrafı
RenataAphotography / Getty Images Turkey

Dizgi
Esin Tapan Yetiş

Baskı ve Cilt
Ali Laçin - Barış Matbaa-Mücellit
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No. 286
Topkapı/Zeytinburnu - İstanbul - Tel. 0212 567 11 00
Sertifika No: 33160

Birinci Basım: *Ocak 2019*
Baskı Adedi *1000*

ISBN 978-605-314-348-2
Sertifika No: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No.: 3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com:tr

twitter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

Fatma Akerson

Gözyaşı Kuşları



TÜRKÇE EDEBİYAT DİZİSİ SON ÇIKAN KİTAPLAR

Babamın En Güzel Fotoğrafı / Gönül Kıvılcım
Jilet Sinan / Gönül Kıvılcım
Yalancı Tanıklar Kahvesi / Vedat Türkali
Haziran'da Bir Fidan / Der.: Levent Turhan Gümüş
Bitti Bitti Bitmedi / Vedat Türkali
Birazcık Halil / Hasan Sever
Mükemmel Katilin Peşinde / Ahmet Erözenci
Liberhell / Mahmut Eşitmez
Mavi Karanlık / Vedat Türkali
Komünist / Vedat Türkali
Tek Kişilik Ölüm / Vedat Türkali
Bir Gün Tek Başına / Vedat Türkali
Segâh Makamı / Esra Kahraman
Güven-1 / Vedat Türkali
Güven-2 / Vedat Türkali
Yeşilçam Dedikleri Türkiye / Vedat Türkali
Huzursuz Periler / Özlem Narin Yılmaz
Fatmagül'ün Suçu Ne? / Vedat Türkali
Albayım / Hasip Akgül
Metrodaki Yabancı / Ali Parlar
Kar ve İnci / Nihan Kaya
Koca Karınlı Kent / Suzan Samancı
Tutku ve Aşkın Kutsal Kitabı / N. Ahmet Erözenci
Paralel Cinayetler / Hüseyin Bul
Su Duydum / Hasan Sever
Hepsi Bu / Ayşen Bayazıt Melik
Üç Film Birden / Vedat Türkali
Sapak / Celal Güngördü
Ölüyordum, Geçerken Uğradım / Can Gürses
Tiyatro Oyunları / Vedat Türkali
Kapıyı İçeriden Kilitledim / Özlem Narin Yılmaz
Eski Filmler / Vedat Türkali
Turuncu Zamanlar / Esra Kahraman

Fatma Akerson

Gözyaşı Kuşları

Bir: Melek

Ağustos ortalarında, Arabistan'dan esen samyelleri, çölün sıcağını getirir. Bu rüzgâr, denizi aşarken tuz ve nem yüklenir. Dolayısıyla boğucu, sıcak, nemli hava insanı nefessiz bırakır. Bu zehirli rüzgârla birlikte, güneşin denize vuran ışığı da kızıla çalmaya başlar, suya kan rengi bir kızıllık yansır. İşte bu zaman, güneşin gözyaşlarını akıttığı zamandır. Güneşin kızıl gözyaşları derinize değerse, teninizde leke bırakır. Ağustosta güneşe çıkmamak, güneşin gözyaşlarına değmemek gerekir. Çaresi yok mu? Var: Yakanıza demirden bir harf iliştirmek. Demir harfler, nemi, tuzu ve rüzgârın getirdiği kumu yutar, paslanır ve pas da kızıla çalar! Ne var ki harfler çoğalırsa sözcükler oluşur. Sözcükler güneşi o büyük kuşa benzetir. Ve gene rivayet olunur ki o büyük kuşun gözyaşları şifalıdır. Hangisi doğru? Güneşin ve sam yellerinin ortalığı kızıla çevirdiği mi? Kızılın kan rengi olduğu ve kan lekesinin çıkmadığı mı? Yoksa gözyaşlarını toplayan demir harflerin insanı bu kızıl lekelerden koruduğu mu? Kanın ve demirin şifa dağıttığı nerede görülmüş? Ama belki de demirin ve pasın ve kızıllığın açtığı yaraları kapatan sözcüklerdir şifa dağıtan. Belki de güneşi ölüp dirilen bir kuşa benzetmektir şifanın anahtarı! Şöyle ya da böyle, doğayı parçalamak, güneşe, ışıklara, kızıla, kuşlara, gözyaşlarına ayırmak gerçekte hiçbir işe yaramaz ama yaşamı baştan kurmaya yarar. İşte yakama demir bir harf taktım ve kendimi samyellerinin kızıl gözyaşlarına bıraktım!

1. Melek

Melek, yedi sekiz yaşlarındayken günlük tutmaya başlamış. Burada anlatılacak olan öykü, bir sahafta bulunan o günlükten yola çıkılarak oluşturuldu.*

Başlarda tarih falan yok. Tabii ki, sekiz yaşındayken yazdığı ilk sayfalarda, yaşadığı kenti anlatmaya da girişmiyor. Bu kentin nasıl bir yer olduğu çok sonraları araya serpiştirdiği cümlelerden anlaşılıyor.

İlk sayfalarda, o gün elma ağacına tırmanırken eteğinin cebini yırttığı için annesinden azar işittiği gibi açıklamalar var. Ya da okulda ders arasında arkadaşlarıyla cicoz oynarken başöğretmenin sevimsiz oğlunun nasıl tekme atıp oyunu bozduğunu, komşunun kümesinden yumurta çalarken yakalanmasını ve babasının ertesi gün

* Günlük düzensiz ve eksikti, dolayısıyla öyküyü oluşturabilmek için pek çok şey yorumlandı, birçok şey de eklendi!

komşuya bir sepet içinde kendi bahçelerindeki tavukların yumurtalarından götürmesini istediğini... anlatıyor. Bir de baykuş var; ikide bir o baykuştan söz ediyor.

Günlüğün daha sonraki bölümlerinden anlaşıldığına göre Akdeniz kıyısında uzanan bir kentte doğup büyümüştü Melek. Kent, denize dik inen kayaların ardına kurulmuştu, merkezden kıyıya inmek neredeyse imkânsızdı.

Falezlerin üstünde uzanan, yükseklerden denize bakan Ana Cadde'nin deniz tarafı yüksek demir parmaklıklarla çevriliydi, kimse aşağı düşmesin, diye olacak! Demir parmaklığın gerisinde ise denize inen dik bir uçurum vardı. Ama bu kayaların önünde, denizin getirdiği kumlarla, yüzyıllar içinde oluşmuş küçük bir kumsal uzanıyordu. Ne var ki kumsalın iki yanı gene dik kayalarla çevriliydi. Kumsala ulaşmak için çok ötelerden bir tekneye binmek gerekiyordu, tabii kimse böyle bir işe girişmezdi. Böyle bir tekneyle kumsala gelinse bile, tekneyi yanaştıracak bir iskele yoktu ki! Ya da bazı çocukların yaptığı gibi, daha sağdaki bir patikadan inerek –giysileri oralarda bir yerlerde bırakıp– kayaların önünden yüzüp kumsala erişmek de mümkündü. Her çocuğun harcı değildi bu iş. Anneler, bazen de babalar hep çocuklarına bu macerayı yasaklarlardı, kayaların dibinde deniz derindi, kayaların suyun altında kalan kısımları da sivri ve keskindi.

Kısacası, limanı olmayan bir kıyı kentiydi burası. Ama kente karadan, başka bir deyişle arkadan ulaşmak mümkündü. Kent sakinleri için deniz önlerinde, kara da arkalarındaydı!

Kışlar yağmurlu ve ılık –yılda bir kez yarım günlüğüne kar yağdığı olurdu, o da her yıl değil– yazlar ise kuru ve sıcak geçerdi.

Bu kent Ortaçağlardan kalma olarak düşünülmeli. Ortaçağlarda denizden fethi hemen hemen imkânsızdı.

Çocukların, keçiler gibi kayaların arkasını dolaşıp denize indiği patikalardan yukarıya tırmanacak düşmanları püskürtmek kolaydı! Ama düşman karadan, yani arka taraflardan gelemez miydi? Gelebilirdi tabii, işte bunun için kentin arka tepelerinin etrafı eski zamanlarda yüksek surlarla çevrilmişti.

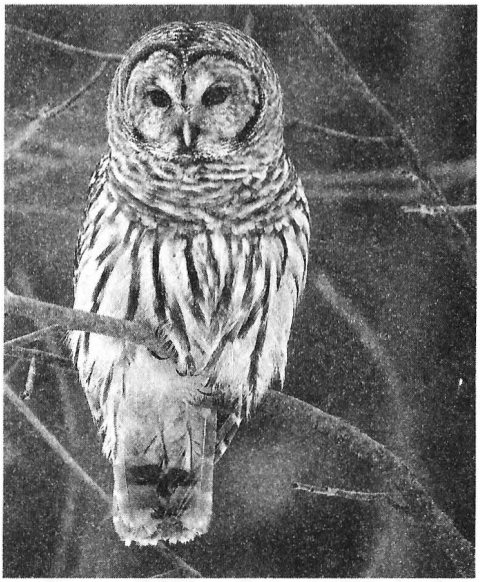
Son zamanlarda ise hiç kimsenin hiçbir yerden saldırı falan beklediği yoktu. Surlar da harabeye dönmüş, yarı yarıya yıkılmıştı.

Deniz tarafında yalnızca parmaklıklar bulunan Ana Cadde'nin tepeye yaslanmış tarafında ise konut yoktu. Bu kaldırıma işyerleri, alışveriş merkezleri, bankalar, Belediye Binası, Emniyet, Kaymakamlık, Nüfus İşleri Dairesi, Hastane, tiyatro, sinemalar, barlar, kafeler ve lokantalar dizilmişti. Konutlar ise tepeyi helezoni bir şekilde dolanan cadde ve sokaklara dağılmıştı. Neden denirse, kent sakinleri, gece olunca karşılarındaki evlerin ışıklarını görmek istiyorlardı da ondan! Malumdur ki karşısında ışıklı bir sahil olmayan deniz, gece ürkütücü olur. İnsanı girdap gibi içine çeker. Böyle boş denizlere yalnızca dolunayda, ışığın sarı-turuncu denize yansıdığı gecelerde tahammül edilir. İşte kent sakinleri de böyle gecelerde, Ana Cadde'ye dizilmiş olan kafelere, barlara iniyorlar, ayın şavkının denize vurmadığı gecelerde ise evlerinde oturup komşularının ışıklarını seyretmeyi tercih ediyorlardı.

Günlükten anlaşıldığı kadarıyla Melek, bu kentte mutlu bir çocukluk geçiriyordu. İki katlı, yeşil panjurlu evlerinin arka bahçesindeki elma ağaçlarına tırmanıyor, üstünü başını rezil ederek dönüyor, annesinden azar işitiyor ama bu azarlara pek de aldırmayarak ertesi gün gene, bahçedeki kümese giriyor, henüz sıcak olan yumurtaları topluyor, üstünü başını gene rezil ediyordu.

Hatta sınıf arkadaşlarıyla –bunlar kuşkusuz aynı zamanda da mahalle arkadaşlarıydı– okul zili çaldıktan

sonra, kayaların arasındaki patikadan denize iniyor, yüzüyor, kumsala çıkıyor, ıslak ıslak sıcak kumlara uzanıyor ve denize bakıyordu, sanki deniz ona bir şey anlatacakmış, babasının "bir daha kumsala indiğini görmeyeyim" şeklindeki uyarılarını haksız çıkaracak bir öykü sunacakmış gibi. Geceleri de yatağından elma ağacına tünemiş olan baykuşu seyrediyor, annesinden gene baykuşa çok bakarsa, giderek kendisinin de baykuşa benzeyeceği yolunda azarlar işitiyor, annesi perdeleri kapatıp odadan çıkar çıkmaz, fırlayıp perdeleri gene açıyor, baykuşun önünde sonunda kendisine bir masal anlatacağından emin ama masalı bekleyemeyerek uykuya dalıp gidiyordu. Deniz ve baykuş ona bir şey anlatacaklardı sonunda; ama henüz pek küçüktü, baykuşun masalı hep uykusuna yenik düşüyordu.



Baykuş – Strix Varia

Bazen babasıyla surların dışına çıkıyorlar ve uçurtma uçuruyorlardı. Uçurtma yükseliyor, yükseliyor, Melek de uçurtmaya bakarken, baykuşun o kadar yükseğe çıkıp çıkamayacağını düşünüyordu. "Yoksa baykuş uçamıyor mu?" diye yazmıştı günlüğüne. Çünkü baykuş hep odasının penceresinden gözüken ağaca tünemiş oluyordu; acaba baykuş gündüzleri ne yapıyordu? Onun uçurtmasını görüyor muydu?

Biraz büyüdükten sonra, baykuşa ve uçurtmaya olan ilgisi azalmaya başladı. Çok sonraları, bir terasın parmaklığında bir baykuş görmüş ve geçmişe yönelik bir sızı duymuştu içinde. Kendi geçmişiyle ilgili bu tanıdıklık duygusu, doğrudan doğruya kendisiyle ilgili –ama belki de artık unuttuğu– bir bilgi gibi gelmişti, sanki hâlâ kendisine sahipmiş gibi bir his işte. Sanki hâlâ o çocukluğundaki kişiymiş, yaşamının bir bütünlüğü, bir devamlılığı varmış gibi bir düşünce. Ama sonra bu düşünceyi de bu düşüncenin ardından yüreğini vuran o sızıyı da unutmuştu.

"Babamla surların dışına çıkıp uçurtmayı saldık havaya" diye yazmıştı. Uçurtmayı kendileri yapmışlardı, pembeli beyazlı bir uçurtmaydı. Melek kendi uçurtmasının çok güzel olduğunu düşünüyordu ama her yıl ağustosun ilk haftasında yapılan yarışmaların hiçbirinde ödül falan alamadı. İlk katıldığı yarışmada ödülü başöğretmenin o tatsız oğlu kazanmıştı, Melek buna ciddi bir şekilde sinirlenmiş, ağlayacak gibi olmuş, sonra "çileeek kaymaak" diye bağıran dondurmacıdan alınan dondurmaya dalıp içini acıtan o haksızlık duygusunu unutmuştu. Daha doğrusu, dondurmaya değil de dondurmacının tişörtünün göğsünde yazan *Dondurmacılar Kralı* sözüne takılmıştı. Dondurmacılar Kralı olmak için de bir yarışmaya mı katılmak gerekiyordu, yoksa okulda sözü edilen hanedanlarda olduğu gibi burada da krallık baba-

dan oğula mı geçiyordu? Kraliçeler de vardı ama onlar istisnaydı; acaba dondurmacıların da oğlu olmayınca, krallık –kraliçelik– kızlarına mı geçiyordu? Bunları tam babasına sormaya hazırlanırken, dondurmanın çilekli kısmından bir parça eriyerek eteğine aktı. Melek, kolay kolay çıkmayacak bu leke yüzünden annesinden azar işiteceğini bilerek biraz kaygılandı ve dondurmacılar krallığının işleyişi hakkındaki merakını unuttu. Günlükten anlaşıldığına göre Melek bir şeylere kafayı takıyor ama sonra hemen arkadan başka bir şey gelirse, kafasındaki o kötü düşünce ya da beklenti, bazen de sızı silinip gidiyordu.

Biraz büyüdükten sonra günlüğe olan ilgisi azalmış; çok sonraları yeniden yazmaya başladığında yazısının da epey değiştiği, o dikkatli çocuk yazısının yerini daha işlek bir tarza bıraktığı görülüyor.

Günlük, uzunca bir aradan sonra, Melek on sekiz yaşına geldiğinde, yeniden önem kazanıyor. Bu arada lise son sınıfa geçilmiş. Son sınıfa geçtiği yaz –her yaz olduğu gibi– arkadaşlarıyla buluşuyor, kayalardan inip yüzerek çocukken gittikleri kumsala çıkıyorlar. Kumsalın nasıl bir yer olduğunu, oraya nasıl inildiğini ilk kez burada uzun uzun anlatıyor. Aylardan ağustos, sam yellerinin estiği, sam yelinin bırakabileceği lekelerden korunmak için mayolarının askısına demir çiviler taktıkları ay. Ne Melek ne de arkadaşları bu çivilerin bir işe yarayacağını düşünüyor, gene de alışkanlıktan, belki de çocukluklarını sürdürmek adına hepsi o çivileri takıyor. "Artık böyle şeyler yapmayacağımızı sanıyordum ama yapıyoruz işte. Bir şeyi paylaşıyoruz ama neyi?" diye yazıyor günlüğüne.

Sonra bir gün gene kumsalda oturmuş, denizin alçalmaya başlayan güneşin altında hafifçe kızıllaştığını seyrederken birdenbire hiç beklenmedik bir şey oluyor: Denizden bir motor geliyor. Bu hiç mi hiç yaşamadıkla-

rı bir şey! Deniz aslında uçsuz bucaksızdır ve dünyaya açılır ama bu kumsalda bir bakıma kapalıdır. Buraya denizden hiçbir şey gelmez. Oysa o gün bir motor geliyor, beyaz, pırıl pırıl, pahalı, gösterişli bir tekne. Tekne, iskele falan olmadığı için sahile yanaşamıyor, az açıkta duruyor. Denize şişme bir bot indiriliyor, pantolon paçalarını sıvamış kostümlü iki adam biniyor bota ve çıplak ayak sahile çıkıyorlar. Adamlardan biri orta yaşlı, öteki ise çok genç. Melek ve arkadaşları ilk kez karşılaştıkları bu sahneyi hayretler içinde izliyorlar. Adamlar çocuklara baştan savma bir selam veriyorlar, aralarında hararetli hararetli bir şeyler konuşuyorlar, sahilde bir aşağı bir yukarı gidip geliyorlar, yukarıya ve kayalara bakıyorlar, konuştuklarının duyulmamasını ister gibiler.

Genç olanın gözü bir ara Melek'e takılıyor, orta yaşlı olanın da gözü bir ara Melek'e takılıyor. Orta yaşlı adamın bakışı Melek'i şaşırtıyor. Orta yaşlı –Melek'e göre bir hayli yaşlı– bir adamın kendisine böyle bakmasına ne anlam vereceğini bilemiyor ama bu bakışı belleğinin bir kenarına kaydediyor! Günlüğüne de not etmiş çünkü: "Bana bir tuhaf baktı" diye. Melek bu bakıştan kendini kurtarıp genç olana dönüyor. "Denizden gelen beyaz atlı bir prens gibiydi. Sanki bana birisi böyle bir masal anlatmıştı. Yoksa baykuşun masallarını dinlemiş miydim, ben hep uyuyakaldığımı, bir türlü masalı dinleyemediğimi sanırdım" diyor günlüğünde. Sonra da kendini düzeltiyor: "Beyaz at falan yoktu, tabii. Beyaz bir motordan inmişti" Bir hayli gerçekçi Melek. Gene de bu karşılaşmadan etkilendiği anlaşılıyor.

Gene günlüğe göre, genç olan beyaz keten bir kostüm giymiş, başında da beyaz bir hasır şapka var. Melek öteki adamla ilgili bazı başka notlar da düşmüş. Anlaşılan, onun kıyafetini fark etmemiş bile, yalnızca insanın içine işleyen bir bakışı olduğunu fark etmiş. Her ne kadar asıl

ilgisini çekenin genç adam olduğunu ısrarla söylüyor, öteki adamın yaşlılığını vurguluyorsa da –tabii Melek o sırada 18 yaşında, adam da belki 40 civarında, Melek'e göre yaşlı sayılır– saçına hafif kır düşmüş bu adamın gözlerinden kendini kurtarmaya çalıştığı anlaşılıyor.

Genç adam, Melek'e "Buradan kente çıkabilir miyiz?" diye soruyor. Tabii çıkamazlar. "Ben Danyal" diyor genç adam, Melek'e elini uzatıyor, "Ben de Melek" diyor Melek, adamın elini sıkıyor. Tekneyle epey uzaklara gitmeleri gerektiğini anlatıyor Melek, çok uzakta kuzey yönünde bir iskele var, oradan karaya çıkabilirler, sonra kente ulaşmak için gene bir şeye binmeleri gerekir, bütün bunları anlattığı süre içinde elini adamın elinde unutuyor, sonra yavaşça geri çekiyor. Fazla uzun süren bir temas bu!

Danyal ve öteki adam yeniden sıvanmış paçalarıyla suyun içinden yürüyerek bota biniyorlar ve tekneye gidiyorlar, tekne burnunu kuzeye çeviriyor ve gürültülü bir motor sesiyle uzaklaşıyor.

İki gün sonra Melek'le Danyal, kıyıda uzanan caddenin üzerindeki bir kahvede karşılaşıyorlar; Danyal yalnız. Gene beyaz kostümü var üstünde, Melek bunu da kaydediyor, bir de öteki tuhaf bakışlı yaşlı adamın bu kez Danyal'ın yanında olmadığını. Danyal'ı yalnız görmek belli belirsiz bir boşluk –ya da eksiklik mi denmeliydi?– duygusu uyandırmış Melek'te. Danyal'ın yalnız olduğunu bir kere yazmış, sonra yazdığını unutup bir daha yazmış!

Melek kahvede arkadaşlarıyla oturuyor, Danyal da onlara katılıyor. Danyal'la Melek birbirlerinden hoşlanıyorlar, daha sonraları sık sık buluşmaya başlıyorlar, Danyal büyük bir inşaat firmasında çalıştığını, amaçlarının kumsala inmeyi sağlayacak bir asansör yapımı olduğunu, bu asansör yapıldıktan sonra kumsalda bir takım tesisler kuracaklarını anlatıyor. Tabii önce bu işler için açılacak

ihaleyi kazanmaları gerekiyor. Melek bunları pek de dikkatli dinlemiyor, daha çok Danyal'ı seyrediyor, Danyal'ın gözlerinde kendi yansımasını görüyor. Melek, Danyal'a âşık olduğunu düşünüyor ama bu belki de yalnızca bir düşünce.

Danyal, Ana Cadde'nin az gerisindeki bir pansiyonda kalıyor, Melek gece gizlice evden çıkıp, ücra bir kahvede Danyal'la buluşuyor, Danyal Melek'i gecenin geç bir saatinde eve götürürken, karanlık bir kapının dibinde ilk kez öpüyor. Melek bedeninde tatlı bir ürpertiyle, ayakkabıları elinde, annesiyle babasını uyandırmadan içeri süzülüyor, uyumadan baykuşa göz kırpıyor. Uzun lafın kısası, Danyal'la Melek sonbahar ve kış boyunca flört ediyorlar ve ilkbaharın başında nişanlanıyorlar, Melek, mezuniyetine bu kadar az kalmışken okulu terk ediyor ve nisan ayının sonunda evleniyorlar. Annesiyle babası okulu terk etme fikrini hoş karşılamıyorlar ama Danyal'ı damat olarak beğeniyorlar. Ciddi, çalışkan, güvenilir, azimli bir genç!

Düğünde Danyal tarafından kimse yok. Danyal'ın annesiyle babası yıllar önce bir trafik kazasında ölmüş, bir teyzesi var ama o da uzaklarda yaşıyor, düğüne gelemiyor. Düğün harika, Melek'in gelinliği harika, her şey 18 yaşındaki –arada 19 olmuştur herhalde– bir kızın hayal edebileceği gibi. Müzik harika, Melek mutlu! Tek tuhaflık, o kumsaldaki orta yaşlı adam. Danyal'ın nikâh şahitliğini o yapıyor: Erol Bey. Adam düğünde Melek'le göz göze gelmemeye çalışıyor, nedense Melek bunu da not etmiş. Sonra bir de küçücük başka bir ayrıntı not etmiş: "O tuhaf bakışlı adamın yanında, mor bir şala bürünmüş, tuhaf bir kadın vardı. Bu kıyafet o oldukça sıcak geceye hiç uymuyordu" diye.

Balayı? Balayından hiç söz edilmiyor, Danyal harıl harıl ihale dosyası hazırlıyor, bir yere gidecekleri yok,

Melek'in annesiyle babasına yakın küçük bir evde oturuyorlar, Melek pek mutlu!

Danyal bir gün eve oldukça erken bir saatte ve oldukça sinirli bir şekilde geliyor: "İhaleyi kazandık ama çok ağır bir bedel ödedik" diyor. Melek kocasına buzlu bir çay hazırlıyor. Ağır bedelin yüklü bir rüşvet olduğunu düşünüyor ama bu onu pek de fazla ilgilendirmiyor, nasıl olsa şirket ödeyecek paraları!

Danyal'ın bu kadar sinirli olmasına bir anlam veremiyor, Danyal'ın akşam tek başına çekip gitmesine ve geç bir saatte sarhoş sarhoş eve dönmesine de pek bir anlam veremiyor, böyle bir şey ilk kez oluyor, eh kırk yılda bir olabilir! Melek hiçbir şeyi kafasına takmaz zaten!

2. Melek ve Erol Bey

O gece Danyal erkenden eve geldi ve "Hazırlan, gidiyoruz, şık bir yere gidiyoruz, güzel bir şeyler giy, şöyle biraz havalı ol" dedi. İnşaat başlamak üzereydi, asansör falan gibi bir mekanizmayla aşağı inilecek, kıyıda lokanta, yüzme havuzu –o da niyeyse, çünkü deniz zaten sakin bir kumsala açılıyordu– belki de ilerde bir marina... yapılacaktı.

Melek bütün bunlara kocasının başarısı diye gururla bakmakla birlikte, çocukluğundan beri keçi yollarından inip çıktığı, kendilerine ait olan şu bakir kumsalın yok olacağını düşünmek de birazcık içini sızlatıyordu ama bu sızıyı hemen aklından, yüreğinden atmaya çalışıyordu.

Uzun lafın kısası, Melek nereye gideceklerini bile sormadan, muslin, bej üzerine minik pembe çiçekli, eteği piliseli elbisesini, yüksek topuklu beyaz pabuçlarını giy-

di –bunlarla pek de rahat yürüyemiyordu ama artık evli bir kadındı, hep giydiği altı mantar sandaletler bu kıyafetin altına olmazdı, tabii. Bileklerine, göğsüne-V yakalı, önünde derince bir açığı olan bir elbiseydi muslin elbisesi– ve kulaklarının arkasına annesinin hediye ettiği o pahalı parfümden sıktı, uzun kıvırcık saçlarını yandan toplayıp topuz yaptı, hazırdı.

Ana Cadde'deki en şık lokantaya girdiklerinde Melek'in ilk gördüğü pencere önündeki masalardan birinde oturan Erol Bey oldu. Erol Bey başını kaldırıp onlara baktı, daha doğrusu Melek'in o topuklu pabuçlarla yürüme çabasına baktı, ayaklarından dizlerine, eteğine ve göğsündeki dekolteye doğru uzayan delici bir bakışla. Melek hafifçe irkildi bu bakış karşısında, Danyal'ın tepkisini kestirmeye çalıştıysa da, Danyal gülümseyerek elini Erol Bey'e uzattı, "Erken gelmişsiniz" dedi. Erol Bey, Danyal'la iş hakkında biraz konuştu, güzel bir şarap ısmarladı, yemek seçtiler, her şey olması gibi giderken, yemeğin ortalarında bir garson masaya yanaşıp, "Danyal Bey'i telefondan arıyorlar" dedi –daha cep telefonları yok, hatırlatılır. Danyal kalktı, Danyal'ın yokluğu sırasında Erol Bey, Melek'e tatlı tatlı gülümsedi, neredeyse babacan bir ifadeyle. Biraz sonra Danyal masaya döndü, şirketten aradıklarını ve gitmeleri gerektiğini söyledi, daha doğrusu kendisi gitmeliydi ama Melek isterse –gece pek güzeldi, pırıl pırıl turuncu bir dolunay salınıyordu gökyüzünde, Melek'in yanakları şaraptan hafifçe pembeleşmişti– kalabilirdi, eğer Erol Bey için bir sakıncası yoksa. Danyal dönmeye çalışacaktı ama belki de geç kalırdı.

Danyal dönmedi, Erol Bey ile Melek havadan sudan konuştular. "Nasıl gidiyor evliliğiniz?" diye sordu hatta bir ara Erol Bey. Melek gözleri parlayarak "fevkalade" dedi.

Yemek bitti, Danyal hâlâ gelmemişti. Erol Bey, Melek'i eve bıraktı, yürüyerek. Yürürken Melek'in elbisesinin

etekleri rüzgârda hafifçe dalgalanıyor ve Erol Bey'in pantolonuna sürünüyordu; ama yalnızca elbisenin etekleri.

Kapıda Erol Bey, Melek'i gene babacan bir tavırla alnından öptü. Uzun boyluydu Erol Bey, Melek'i öpmek için hafifçe eğilmesi gerekmişti, gömleğinin yakası açıktı, Melek bir an için Erol Bey'in açık gömlek yakasından yükselen tensel bir sıcaklık hisseder gibi oldu –sıcak bir yaz gecesiydi ne de olsa– bir an için tabii.

Bu kadar. Melek eve girdi, soyundu, muslin elbisesini dikkatlice dolaba astı. Tuhaf, eskiden annesinin evinde çok dağınıktı ama şimdi kendi evinde düzenli olmaya çalışıyordu.

Gece hava hâlâ sıcaktı, yatmadan pencereyi açtı – Danyal'ı beklesem mi, diye düşünmüştü bir an için sonra vazgeçmişti, uykusu vardı, daha doğrusu tuhaf bir uyuşukluk hissediyordu bacaklarında– işte orada, karşıda komşu damın üstündeki bacanın içinde oturuyordu baykuş ve gözlerini dikmiş kendisine bakıyordu. Melek baykuşu gördü; çünkü her ne kadar turunculuğu gitmiş, beyazlaşmışsa da dolunay, geceyi aydınlatmaya devam ediyordu. Derin bir gökyüzü vardı yukarlarda, derinleştikçe siyahlaşan; ama bu siyahlık dolunayın ve baykuşun çok gerisindeydi. "Sen o baykuşsun" dedi Melek baykuşa, yüksek sesle söyledi bunu. Baykuş yerinden kıpırdamadan kanatlarını çırptı. "Bana masal anlatacak mısın?" diye de sordu Melek ama sonra bu sorusunu çok çocukça buldu, annesinin yaptığı gibi kalkıp perdeleri, baykuşu ve Akdeniz gecesini kapattı.

Bundan birkaç gün sonra, Melek üstünde genç kızlığından kalma o cepli, mavi çiçekli basma elbisesi, ayağında mantar sandaletleriyle her zaman arkadaşlarıyla buluştuğu kahveye gidiyordu ki yolda Erol Bey'e rastladı. "Gel sana bir kahve ısmarlayayım" dedi Erol Bey "ya da dondurma, ne dersin?" Hiç duraksamadı denemez Melek

için ama gene de kabul etti. Erol Bey elini onun ensesine koydu, hani annesinin babasının elini tutmayı sevmeyen çocukların koşup kaçmalarını engellemek için yapıldığı gibi. Böyle yürüdüler, Melek üstündeki basma elbiseden utansın mı, utanmasın mı bilemiyordu; ama bu altı mantar sandaletlerle çok daha kolay yürüdüğü aşikârdı. Sonra Erol Bey'in elini hissetti, Erol Bey parmağını boynunda kaydırmıştı, bu bir okşama gibi değildi, yabancı bir dokunun derisine sürtünmesi gibiydi, sevecen, buyurgan, sıcak ve çok belirgin!

Melek, Erol Bey'in kendisini kahve içmeye davet ettiğini Danyal'a söylesin mi, söylemesin mi, bilemiyordu. Aslında bunda hiçbir şey yoktu, n'olmuş, kahve içmişlerdi işte. Erol Bey bir çeşit aile büyüğü gibiydi, hatta Danyal'ın nikâh şahidiydi. Gene de gene de Melek duraksıyordu. Ama Danyal, akşam eve geldiğinde, daha "merhaba" demeden "Erol Bey'le buluşmuşsunuz" dedi. Sonra da Melek'le yatak odasına bile gitmeden, oturma odasındaki kanepenin üstünde sevişti, öfkeli sert bir tarzda, Melek'in canını acıtarak. Daha önceki sevişmelerine benzemeyen, Melek'e zevk vermeyen hatta Melek'in sinirlenmesine yol açan bir biçimde. Melek kocasının bu yüzünü sevmedi, ruhunun derinliklerinde bir yerde kendisini Danyal'dan gerilere çekti.

Bundan sonra Melek, ikide bir sokakta Erol Bey'e rastlar oldu. Danyal'a bundan söz etmedi, anlaşılan Erol Bey de bunun sözünü etmiyordu ki Danyal da bir daha, "Erol Bey'le buluşmuşsunuz" falan demedi. Erol Bey'le kahve içiyorlar, dondurma yiyorlar, arada bir de Ana Cadde'nin parmaklıklarına yaslanıp, ilerleyen inşaata bakıyorlardı. Asansör kurulmuştu ama kumsal henüz yerinde duruyordu. Parmaklıklara yaslandıklarında bazen, hatta sık sık Erol Bey'in kolu Melek'in koluna değiyor, bazen Erol Bey, heyecanlı bir şey anlatırken Melek'in

eline dokunuyordu. İlk başlarda Melek bu dokunuşları algılamamaya çalışıyordu ama sonra neredeyse bekler oldu. Giderek birbirlerine daha yakın durmaya, bedenlerinin sıcaklığını hissedecek kadar yakın olmaya başladılar. Burada evli bir kadına yakışmayacak bir şeyler oluyordu. Melek bunu bilinç düzeyine çıkarmamaya çalışsa da Danyal'ın sabah evden çıkarken, gene "Çok işim var, geç geleceğim bu akşam" dediği bir akşam, karşı evin bacasına tünemiş olan baykuşa, sessizce Erol Bey'e dokunmaktan hoşlandığını hatta hoşlanmak ne kelime, bu dokunuşların bedeninin ve belki de ruhunun çok derinlerindeki, hesaplanamayan, denetlenemeyen bir yerlere değdiğini itiraf etti.

Erol Bey az konuşuyordu, anlatan hep Melek'ti. Erol Bey o tuhaf bakışıyla Melek'i dinliyor, hiçbir şeyi düzeltmiyor, başka büyüklerin yaptıkları gibi akıllar vermiyordu. Yalnızca Melek'in sesini dinler gibiydi. Melek ona kimseye anlatmayacağı şeyleri anlattı. Eski evinde penceresinin karşısındaki elma ağacına tüneyen baykuşu, sonra o baykuşun bu evin arka bahçesine de geldiğini, gizli gizli baykuşla konuştuğunu, baykuşun kendisine anlattığını sandığı masalları... "Sen ne anlatıyorsun baykuşa?" diye sordu Erol Bey. Melek kıpkırmızı oldu, Erol Bey'e "sizi" diyemezdi ki! Ama içinden bu sözcüğü geçirdi, Erol Bey uzanıp Melek'in elini tuttu, sanki o verilmeyen cevabı anlamış gibi. Erol Bey'in kendi elinin üstündeki eli, derin ve neredeyse acı veren bir gerilim yarattı Melek'in zihninde ve bedeninde. Erol Bey öyle bir "sen" demişti ki –"sen ne anlatıyorsun baykuşa?"– bu "sen" Melek'i Erol Bey'in içine almış, Melek sanki bir sevişme tadına çekilmişti.

O gece gizlice baykuşla buluştu, bahçeye bir göz atma bahanesiyle dışarı çıkmış, baykuşun tünediği ağacın altında durup, Erol Bey'e söyleyemediği o sözcüğü, titrek

bir sesle –ama bu kez içinden değil– söylemişti: "Sizi" Baykuş kanatlarını çırptı, tabii baykuş biliyordu, Melek söylemese de biliyordu ama söylemişti işte, bedenindeki sızı dile gelmiş ve tüm çıplaklığı ve gerçekliğiyle karşısında belirmişti.

Danyal giderek daha sinirli ve öfkeli oluyordu, ya Melek'e hiç dokunmamaya çalışıyor ya da sert bir şekilde sevişiyor, Melek'in canını acıtıyor, bazen de seviştikten sonra kendini sokağa atıyor, sabaha karşı sarhoş dönüyordu. Melek ise bir türlü bu evliliği ne yapacağını bilemiyordu. Bazen Danyal'la olan ilişkisini ölçüp biçmeye, bir karar vermeye çalışıyor ama kafasını toplayamıyor, Erol Bey'in hayalindeki gözlerine dalıp gidiyordu.

Sonra bir sabah Danyal, "Ben merkeze gidiyorum, üç gün yokum" deyip gitti. Melek, Erol Bey'e rastlama umuduyla bütün gün sokaklarda dolaştı. Aslında kendine bunu tam olarak itiraf etmemişti, "Biraz çıkmak istiyorum, o kadar işte" demişti ruhuna.

Ve tabii akşamüstü Erol Bey'e rastladı, Erol Bey gene elini onun boynuna koydu, Melek'in teni kendini uysallıkla Erol Bey'in dokunuşuna bıraktı. Kalbi çok hızlı atıyordu ama bunu Erol Bey'den saklamaya gerek duymadığını fark etti. İşte bu "kalbimin çırpınışını saklamama gerek yok" bilgisiydi her şeyi hızlandıran. Erol Bey'in eli Melek'in şahdamarına kaydı, Erol Bey elini Melek'in şahdamarına bastırdı ve kalbinin atışlarını kendi içine çekti. Bu sözsüz anlaşmayla birlikte Melek'in etekleri gene havalanarak Erol Bey'in pantolonuna dolandı; ama bu kez Melek'in bacağı da Erol Bey'in bacağına değmeye başlıyordu.

Hemen hemen hiç konuşmadan bir yerlerde ufak tefek bir şeyler yediler. Bir kadeh şarap? Hayır, gerek yoktu. İkisinin de gözleri hafifçe buğulanmıştı. Melek kendini birden çok büyümüş gibi hissetmeye başladı. Çok

büyümüştü sanki ama bir yandan da bütün yaşları bir arada yaşar gibiydi, çocukluğunu, genç kızlığını, orta yaşını, yaşlılığını, hatta ölümünü bile!

Erol Bey, Melek'i kumsala inen asansörün yanına getirdi. "Asansörü çalıştıramayız ama biraz cambazlıkla yandaki demir merdivenden inebiliriz" dedi. Melek için bu çok kolaydı, yıllarca kayaların arasındaki keçi yollarından kumsala inen o değil miydi? Böylece kumsala indiler, ayakkabılarını çıkarıp kumsalın asansörden en uzak olan köşesine yürüdüler, hayır el ele değil, yan yana, Melek'in etekleri gene Erol Bey'in bacaklarına dolanıyordu; hatta bu yüzden Erol Bey bir ara tökezler gibi oldu. Kumsal serin ve yumuşaktı. Ay yoktu, gece karanlık ve derindi. Erol Bey'le Melek işte ilk kez orada, kumların üstünde seviştiler. Bu uzun ve yavaş, şehvetle şefkatin iç içe geçtiği, Melek'in bedeninin ve ruhunun her zerresine damga vuran bir sevişmeydi. Ve galiba Erol Bey için de öyle olmuştu.

Melek, eve dönünce, önce bedenindeki kumları silkeledi, sonra perdeleri açıp yatağına uzandı -hayır, duş yapmamıştı. Karşısındaki evin bacasına tünemiş olan baykuşa baktı. Baykuş bazen ağaçta oturuyordu, bazen de karşı evin bacasının içinde. Melek uzun uzun baykuşa baktı. Ve bir şeyi anlar gibi oldu: Baykuşun kendisine bir masal anlatmasını artık boşuna bekliyordu; aslında anlatan baykuş değil, kendisiydi. "Bu gece sana bir şey anlatmayacağım" dedi baykuşa, baykuşla olan ilişkisinin hangi yönde ilerlediğinin farkına vararak, "bu gece olanlar sana bile anlatılamayacak, dile dökülemeyecek kadar mahrem." Bunu söyledi, evet yüksek sesle söyledi ve kendi sesini duydu, ses kendi sesiydi, Melek de kendisiydi. Bu gece kendisiyle ilgili bir şey olmuştu, yalnızca kendisiyle ilgili; Danyal'ın, annesinin babasının, arkadaşlarının ya da hayat hakkında şimdiye kadar edindiği deneyim ve

bilgilerin ötesinde bir şey! Hatta belki de Erol Bey'in de ötesinde bir şey. Erol Bey'i zihninden geçirince susadığını fark etti, yataktan kalktı, mutfağa giderek bir bardak su içti, hızla içti suyu, birazı da geceliğine döküldü suyun. Geceliğinden tenine geçen ıslaklık hoşuna gitti ve Erol Bey'in kendisini değil, kendisinin Erol Bey'i seçtiğini düşündü. O ilk karşılaşmalarında, kumsalda Melek'in gözlerine öylesine delici bakan Erol Bey değildi, Melek'ti Erol Bey'e öyle bakan. Ya da böyle olmuş olmasını tercih etti, belki de.

İşte Melek'in kendisiyle ilk bilinçli karşılaşması böyle oldu! Melek yatağına döndü, "Haydi sen de uyu artık" dedi baykuşa ve perdeleri kapattı.

Danyal döndü ama Danyal artık Melek'i fazla ilgilendirmiyordu; Erol Bey'le buluşmaya ve sevişmeye devam etti. Erol Bey tepelerde, surlara yakın, çevreden yalıtılmış bir ev kiralamıştı. Melek, öğleden sonraları buraya geliyor, Erol Bey onu kapıda karşılıyor, elini boynunda gezdiriyor ve saçını hafifçe eline doluyordu. Panjurlar kapalı oluyor ama içeriye gene de ince bir ışık sızıyordu. Bu loş ışıkta sevişiyorlardı, şehvetli ve şefkatli uzun sevişmelerdi bunlar, o ilk gece kumsalda olduğu gibi. Ama Erol Bey, Melek için hep *Erol Bey* kaldı. "Erol Bey" diyordu Melek, "size bir şey anlatabilir miyim?" "Anlat" diyordu Erol Bey ve Melek baykuşa anlattığı ne varsa hepsini Erol Bey'e anlatıyordu; yavaş yavaş, tane tane. Tok bir sesi vardı Melek'in ve kıvırcık siyah saçları.

Melek büyümüştü, göğüsleri dolgunlaşmış, dudakları biraz kalınlaşmış, sesi daha da tok olmuştu. Daha ağır hareket ediyordu, zıplamıyor, koşmuyor, yürüyordu. Topuklu pabuçlarıyla bile yere daha sağlam basıyordu. Sonrasını düşünmüyor, daha doğrusu düşünemiyordu. O malum geceden beri şu yaşadığı dönemin içine zaten

tüm yaşlarını toplamış gibiydi, üstelik bunun da bilincindeydi.

Ama belki de kader ağlarını örüyordu çünkü şöyle bir şey oldu: Gene loş bir öğleden sonrayı hayal ederek ve kendini iyice kendi içinde toplamış bir şekilde, emin adımlarla Erol Bey'in evine çıkan yokuşu tırmandı, bahçe kapısını sessizce açtı, eve yaklaştı. Evin kapısı açık olduğu gibi panjurlar ve pencereler de açıktı. Bu alışılmadık bir durumdu, üstelik içerden bazı sesler de geliyordu. Melek açık pencerelerden birine yaklaşıp, içeriye bir göz attı. Düğünde gördüğü o tuhaf mor giysili kadın oturuyordu içerde, arkası pencereye dönük. "Anlaşmaya sadık kalmadın, Errol" dedi kadın. "Anlaşma bir gecelikti ama sen ne yaptın, kıza tutuldun, üstelik o da sana tutuldu." "Doğru" diye yanıtladı Erol Bey'in sesi duraksayarak, "tutuldum. Biliyor musun, öyle çok öyküsü var ki üstelik bana neler neler anlatıyor. Her öyküyle yeni birisi oluyorum..." "Ama anlaşma böyle değildi, Danyal'dan çekinmiyor musun?" "Yok canım, Danyal çıkarcının teki, bana hiçbir şey yapamaz!"

Melek daha fazla dinleyemedi. Geldiği gibi sessizce bahçeden çıktı. Demek Erol Bey ona tutulmuştu, demek bu durumun bir adı vardı. Ama o kadın neden oradaydı? Erol Bey'in nesiydi? Bunları düşünmek istiyordu oysa uzunca bir süre zihninde yalnızca o "tutulma" sözcüğü çınladı, durumun adı! Sonra merak etmeye başladı, bu kadın kimdi, Erol Bey'le ne gibi bir ilişkisi vardı? Anlaşma neydi? Danyal neden "çıkarcının teki"ydi?

3. Danyal

Melek, o kadınla Erol Bey'in konuşmasını –hatta kavgasını– duyduktan sonra içeriye girmeye cesaret edemedi. Yavaşça bahçeden çıktı, yokuşu indi. Şaşkındı, yakaladığı genç kadınlığı yitirmiş, gene yeniyetmelik yaşlarına inmişti sanki. Bir yandan şu "tutulma" sözcüğü zihninde çınlıyor, bir yandan "anlaşma"yı merak ediyor, bir yandan da şu mor giysili kadını kıskanıp kıskanmaması gerektiğini düşünüyordu. Danyal için neden "çıkarcının teki" demişti Erol Bey?

Melek bu kadar çok şeyi birden düşünemeyeceğine karar verdi, kendine bir sütlü kahve yaptı, arka bahçeye baktı, baykuş yoktu, zaten ona ne anlatacağını bilmiyordu.

Danyal akşam geç bir saatte geldi, üstü başı bumburuşuktu; beyaz keten kostümünü giymişti ama halinde

bir gariplik vardı. Hatta elleri titriyordu denebilir. Melek hiçbir şey sormadı, evet Danyal bir garipti ama işte eve gelmiş, Melek'i ilk günlerdeki gibi sevecen bir tavırla öpmüş, Melek her şeye rağmen bir kocası olduğunu, burada, bu evde bazı sorulardan uzak olduğunu, bir dereceye kadar bile olsa güvende olduğunu, hiç değilse bu akşamlık kafasındaki soruları bir yana bırakabileceğini düşünmüştü. Halinde bir gariplik olan Danyal ise, üstündekilerle kanepeye uzanmış ve uyuyakalmıştı. Melek Danyal'ın üstüne ince bir pike örttü, belli belirsiz yanağını okşadı, gidip yatağına yattı.

Kapı çalındığında ikisi de –Danyal kanepede, Melek yatağında– hâlâ uyuyorlardı. Melek sabahlığını kapıp kapıyı açtı, karşısındaki üç polise bir anlam veremedi. Polisler içeri girdi, Danyal kanepede doğrulmuş, boş boş etrafına bakıyordu. "Hakkınızda gözaltına alma emri var" dedi komiser olanı, öteki iki polis Danyal'ı kollarından tutup kaldırdılar, kapıda park etmiş olan polis arabasına bindirdiler, polislerden biri Danyal'ın başını aşağı doğru bastırmıştı arabaya girerken.

Melek, olduğu yerde öylece kalakaldı. Aradan bir on dakika kadar geçtikten sonra silkindi, giyindi ve babasına koştu. Annesiyle babası kahvaltı ediyorlardı, Melek karmakarışık bir şeyler anlattı, babası hiçbir şey söylemeden ona gazeteyi uzattı. "Menfur cinayet" diye yazıyordu gazetede. Komşulardan biri akşam saatlerinde Erol Bey'i alnının ortasında bir kurşun deliğiyle bahçe kapısının önünde bulmuştu! Melek anlamadan gazeteyi okudu. Sonra bir daha okudu, sonra bir daha okudu ve anlamaya başladı.

Danyal tutuklandı, Eroy Bey'i vurmuş olmakla suçlanıyordu. Melek'le Erol Bey arasında bir ilişki olduğu zaten belliydi, birçok kere baş başa kahvelerde otururken görülmüşlerdi, birbirlerine bakışları hiç de masum de-

ğildi! İşte iddianameye göre, Danyal da sonunda bu durumun farkına varmış ve intikam amacıyla Erol Bey'i planlayarak, taammüden öldürmüştü. Savcı müebbet istiyordu, Melek'i vurmuş olsaydı daha az ceza istenebilirdi belki; ama Danyal gidip Erol Bey'i vurmuştu! Silah? Danyal'ın silah ruhsatı yoktu ama bir yerlerden bir tabanca bulmak hiç de zor değildi! Sonra silah bir tarafa atılırdı; denize belki de! Silah sesini duyan olmamıştı ama susturucu diye de bir şey vardı.

Üstelik Danyal o gün akşamüstü Erol Bey'in evinin civarında da görülmüştü. Komşu hanımlardan biri iki gün önce kuru temizlemeciye bıraktığı perdelerini yüklenmiş yokuşu tırmanırken Danyal'ın yokuştan indiğini görmüştü. Melek'in annesini tanırdı, Danyal işte o arkadaşının damadı değil mi? Tabii emindi gördüğü kişinin Danyal olduğundan, düğünlerine bile gitmişlerdi ailece, güzel bir düğündü, genç çift ilk bakışta pek sevimli gibi duruyordu ama şu işe bakın ki, sonları fena olmuştu, zaten onun gözü Danyal'ı pek de tutmamıştı, nereden geldiği belli değildi, sonra şu kumsalı alt üst etmek iyi bir fikir miydi, ne de olsa o da çocukken oraya yüzmüştü birçok kez.

Danyal, Erol Bey'le konuşma niyetiyle yokuşu tırmandığını inkâr etmiyordu; ancak tepeye kadar çıkmadan bu işten vazgeçmiş, geri dönmüştü. Hayır, Erol Bey'i o öldürmemişti. Evet, karısının ilişkisinden kuşkulanmıştı ama ortada bir ihale işi vardı. "Ne ihalesi?" diye sordu yargıç. Yargıç, yaşlıca, deneyimli ve babacan bir adamdı, nedense Danyal'a acımıştı. Danyal belki de yargıcın babacanlığından etkilendi, belki de içini dökmek istiyordu; belki de pişmandı; hayır Erol Bey'i öldürdüğüne pişman değildi, daha doğrusu Erol Bey'i katiyen öldürmemişti ama pişman olduğu başka bir şey vardı.

Pişman olduğu şeyin ne olduğunu Melek daha sonraki günlerde gazetelerde okudu. Davayı izlemeye birçok kişi geliyordu, ilk celsede Melek de salondaydı ama Danyal'ın pişmanlığını anlattığı ikinci celsenin yapıldığı günün sabahında, babası merdivenlerden düşmüş, ayağını kırmıştı. Melek babasıyla hastaneye gitmek zorunda kalmış ve şu meşhur ikinci celseyi kaçırmıştı. İkinci celsede Danyal'ın anlattıkları izleyicilerin çoğuna göre tüyler ürperticiydi, üstelik Danyal'ın durumunu daha da ağırlaştırıyordu. Melek ikinci celsenin ayrıntılarını gazetelerden öğrendi:

Danyal'ın anlattığına göre, Doğu Akdeniz kıyılarında petrol kuyuları olan Erol Bey, kumsalda yapılacak inşaatın ihalesinin Danyal'ın temsil ettiği şirkete verilmesini sağlayabileceğini söylemiş hatta garantilemiş ama karşılığında da Melek'i istemişti! Sadece bir kez! Mor giysili kadının kastettiği anlaşma herhalde buydu! Danyal'ın "İhaleyi aldık ama çok yüksek bir bedel ödedik" derken de kastettiği herhalde buydu. Danyal, bağrına taş basmış ama işin selameti açısından Erol Bey'in isteğini kabul etmişti, iş dünyası işte! Danyal anlattıkça batıyordu, yargıcın "Karını seviyor muydun?" sorusuna ise cevap verememişti. Karısını seviyor muydu? Danyal'ın iç dünyası biraz karışıktı; tam ne hissettiğini her zaman bilemiyordu. Karısının Erol Bey'le bir kez yatacak olması –bu anlaşma yapıldığında daha evli bile değillerdi– pek de dünyanın sonu gibi görünmemişti gözüne. Ama Erol Bey, anlaşmaya sadık kalmamış, bir kez birçok keze dönüşmüştü, Danyal bunun farkındaydı. Hatta karısının Erol Bey'e tutulduğunun da farkındaydı. Bu durum hoşuna gitmemişti, kendini aldatılmış hissediyordu zaten sözcüğün tam anlamıyla aldatılıyordu! Danyal anlattıkça daha çok batıyordu, kendini tutamaz olmuş, sanki bir ruh doktorunun karşısındaymış gibi yargıca anlatıp du-

ruyordu! Karısını sevmiş miydi? Yalnızca gururu mu yaralanmıştı? Bunlar hafifletici nedenler olabilirdi ama bir yandan da Danyal'ı çıkarı için her türlü ahlaksızlığı göze alabilecek birisi olarak resmediyorlardı. Peki ya Erol Bey, o kimin nesiydi? Erol Bey sonunda Melek'e tutulmuş muydu? Adi bir zampara mıydı, yoksa aşkına yenik düşmüştü de bu yüzden affedilesi bir yanı var mıydı?

Erol Bey'in geçmişini araştıran bir gazeteci beklenmedik bir öykü çıkardı ortaya. Sir Errol Gomery –tam adı buydu– kimine göre 6. kimine göre 12. yy'da yaşamış, Gahmuret adlı bir şövalyenin soyundan geliyordu. Ailenin, İngiltere'de, Winchester civarında bir şatosu vardı. Hatta büyük büyük baba Gahmuret'in Kral Arthur'un yuvarlak masa şövalyelerinden olduğu bile rivayet edilirdi. Neyse, Errol Gomery gençliğinde, Doğu Akdeniz kıyılarında arazileri olan bir kadınla evlenmişti. Kadının topraklarından petrol çıkmış, Errol Gomery, sorunları çözme işini üstlenmiş ama her şeyi de kendi üstüne geçirmişti. Daha sonra yüklüce bir tazminat ödeyerek karısından boşanmış –boşandıklarında karısı hamileydi– kadın da yerini yurdunu hayırsız kocasına terk ederek, çocuğunu doğurmak üzere İstanbul'a gelmiş ve orada da kalmıştı. Errol Gomery çocuğuyla hiç ilgilenmemiş ama petrol kuyularıyla yakından ilgilenmiş ve çok zengin bir adam olmuştu. Gazeteci, bu çocuğun bulunmasının, davanın gidişini değiştirebileceğini de yazıyordu. (Tuhaftır ama büyük büyük baba Gahmuret'in de buna benzer bir Doğu Akdeniz öyküsü vardı, tabii o zaman petrol söz konusu değildi ama başka zenginlikler söz konusuydu.) Evet, İstanbul polisiyle ilişki kurulmalı ve Sir Errol Gomery'nin oğlu bulunmalıydı. Ne de olsa ortada bir miras meselesi de vardı! Hem de çok büyük bir miras!

Gazeteci, Danyal'ın doğru söylüyor olabileceğini –yani Erol Bey'i öldürmemiş olabileceğini– varsayıyor, cinaye-

tin miras ve intikam amaçlı olabileceğini ima ediyordu. Başka bir gazete ise, Danyal'ın Errol Bey'in oğlu olup olamayacağını soruyordu ama aralarında yalnızca on yaş fark olması –Errol Gomery kırk iki, Danyal ise otuz iki yaşındaydı– bu olasılığı ortadan kaldırıyordu.

Bu arada, başka bir yargıç, ihaleye fesat karıştırılmış olma ihtimalini göz önüne alarak, kumsaldaki inşaatı durdurdu; ne de olsa yargıçlar da çocukluklarında o kumsaldan denize girmişlerdi! Daha sonraları kumsal yavaş yavaş bir hurdalık haline dönüşecekti, demir çubuklar paslanacak, denize çakılmış beton ayaklar, elektriği kesildiği için artık işlemeyen asansör, hepsi öylece kalakalacaktı. Beton ayakların etrafını midyeler saracak, daha önce kumsala hiç uğramayan balıkçı tekneleri bu kadar çok midyeyi görmezden gelemeyecekler ve lokantaların başyemeği midye dolması olacaktı.

Başka bir gazeteci ise Errol Gomery'nin karısından boşandıktan sonra bir daha evlenmediğini ama hep mor giysiler giyen Belkıs adındaki bir kadınla uzun süreli bir ilişkisi olduğunu ortaya çıkaracaktı.

Bunlar olup biterken Melek de duygularını bir düzene sokmaya çalışıyordu ama bu pek öyle kolay bir iş değildi. Babası, ayağı alçıya alındıktan sonra hemen o gün taburcu edilmiş, Melek de o gece onlarla kalmıştı. Danyal'ın ikinci celsede anlattıklarını ertesi sabah gazetede annesiyle babasının evinde, mutfak masasının başında okumuş, sonra bir daha ve bir daha okumuştu. Dışarda yağmur yağıyor, sert bir rüzgârın savurduğu iri damlalar mutfak penceresinin camına vuruyordu. Melek babasını öptü, sonra bir daha öptü ve yağmurluğuyla şemsiyesini alarak çıktı. Evine geldi, yağmurluğa ve şemsiyeye rağmen sırılsıklam olmuştu.

Ayakkabılarını çıkardı, şemsiyeyi ve yağmurluğu girişte öylece yere attı, duş yapmak üzere yukarı çıktı. Do-

labın kapağını açarak kendine temiz çamaşır çıkarırken gözü dolap kapağının içindeki boy aynasına takıldı. Aynadaki yüzüne baktı önce, sonra soyundu ve uzun uzun bedenine baktı. "Bu beden" diye düşündü, "bu beden için satıldım, bir ihale kadar para ediyormuş bu beden. Bir karşılığı varmış yani."* Bu durum Melek için kolay anlaşılır bir durum değildi, bedeninin para ettiğini, bir ihale kadar değeri olabileceğini kavramaya çalıştı. Kendisi, kendisini hiçbir zaman paraya çevrilebilecek bir meta olarak –meta sözcüğünü bilmiyordu ama olsun– görmemişti, yani ne görmüştü ne de görmemişti, böyle bir şey aklının ucundan bile geçmemişti. Şimdi bedenine bakıyor, bu bedenin bir buzdolabı ya da bir halı gibi bir alım satım değeri olabileceğini kavramaya çalışıyordu. Sonunda böyle bir değeri olmuş olabileceğini kabul etti ama bunu gerçekten anlamış değildi. Anlamsız herhangi bir cümlenin dilbilgisi açısından doğru olması gibi bir şeydi bu. Üstelik bu satışı kocası yapmıştı, kocası nasıl oluyordu da onu, daha önce satın aldığı bir halıyı satar gibi satıyordu? Bunu ters çevirmek, Melek'in Danyal'ı böyle satabileceğini düşünmek mümkün müydü? Melek burada içindeki tüm gerginliğe rağmen aynadaki suretine gülümsedi, Danyal ne kadar ederdi? Danyal'ı –hafif acıyarak– gözünün önüne getirmeye çalıştı. Danyal aslında tatlı bir çocuktu ama Danyal'la hiçbir zaman Erol Bey'le seviştiği gibi sevişmemişti. Erol Bey'in ölmüş olduğunu da hâlâ tam olarak içselleştirebilmiş değildi. Evet, ilk yattığı erkek Danyal olmuştu ama seviştiği ilk erkek Erol Bey'di. Erol Bey'e tutulmuştu, işte doğru sözcük buydu, "tutulma". Oysa Erol Bey onu satın almıştı. Danyal'dan farkı yoktu bu açıdan, "tamam işi bağladık, diye el de

* Bu sahne, yani kadının boy aynasında kendine bakarak bir şeyleri anlama çabası, başka romanlarda da vardır, tabii ki. Yani Melek'in bulduğu bir yenilik sayılmaz, neyse.

sıkışmışlar mıdır?" diye düşündü Melek. Aslında ikisinden de nefret etmeliydi! Ama Erol Bey'in bedeninde dolaşan ellerini, buğulu gözlerini anımsamadan edemiyordu, nefretle özlem birbirine karışıyor, ağzı kuruyor, bu sefer de Danyal'dan nefret etmeye çalışıyordu, kendisini sattığı için ve Erol Bey'i öldürdüğü için. Sahiden Danyal mı öldürmüştü Erol Bey'i? Erol Bey'i öldürmekle anlaşmayı bozmuş sayılabilir miydi Danyal? Danyal ona güven vermişti, dostluk duyguları duyuyordu Danyal'a karşı ama nefret de ediyordu. İşte karmakarışık duygular içindeydi, kelimenin tam anlamıyla! Duşa girdi, çıktı, giyinmeden bir daha aynadaki çıplak suretine baktı. "Bu benim" dedi yüksek sesle, "yalnızca benim." Bunu dediği anda da, "ben" dediği bu şeyin öteki iki erkekten ya da yaşamına girmiş ya da girecek tüm öteki kişilerden -ister sevgili ister arkadaş, ister akraba olsunlar- kopuk olamayacağını düşündü. Ne kadar karışık bir dünyaydı bu böyle? Erol Bey artık yoktu, bu yokluk içini yakıyordu, onun yokluğuna ağlamak istiyordu ama ağlayamıyordu. Danyal'ı bir pezevenk olarak düşünmek istiyordu -bu sözcüğü telaffuz etmeye çalıştı, beceremedi- ama bir yandan da ona acıyordu, tutuklu olduğu için, o beyaz keten kostümüyle süzülüp eve gelemeyeceği için -ama zaten şimdi sonbahardı, hava berbattı, o kostümü giyemeyecekti. Hem birisini öldürmüş olmanın vicdan azabını çekmeyecek miydi ömür boyu? Bu da zor olsa gerek, diye düşündü. Ama o anda aklına, o kadınla Erol Bey'in kavgası geldi. Ne demişti kadın? "Sen anlaşmaya ihanet ettin, kıza tutuldun!" Ya Erol Bey'i öldüren Danyal değil de o kadınsa? Bu düşünce gene de Danyal'dan nefret etmesini engellemiyordu, kendisini satan Danyal'dı, gerçek buydu, Erol Bey'i kim öldürmüş olursa olsun.

Melek, kime ağlayacağını, kimden nefret edeceğini bilemeden yavaş yavaş giyindi, sonra kendisine bir sütlü

kahve yaptı. İkisi de, o iki erkek de yok olduğuna göre –Erol Bey ölü, Danyal tutuklu olarak– artık kendisi vardı. Ama hangi kendisi? Erol Bey'i bedeninin anılarından çekip atmak mümkün müydü? Danyal'ı düğün fotoğraflarından kesip çıkarabilir miydi? Düğün kendi düğünüydü, Danyal'la evlenmişti o düğünle! Yok olan bu iki erkeğin –biri ölü, biri tutuklu– sahiden yok olması, kendi geçmişini de yok etmeyecek miydi? Melek yavaş yavaş sütlü kahvesini içti, o gece de annesinin yanında kalacağı için, küçük çantasına diş fırçasını koydu. Evet, bir de gecelik. Geceliği almak için dolabın kapağını açtığında karşısına gene ayna çıktı, "Hayır" dedi aynadaki suretine –bu sefer giyinikti– "bunları saklayacağım, hepsi benim, hepsi bana ait: Nefret, özlem, aldatılmışlık, dostluk, ihanet, tutkunluk, mutluluk, şefkat, acı ve şehvet." İşte bu karar, Melek'in geleceğini belirleyen karar oldu. Melek, bütün bu olaylarla bir ara yeniden içine düştüğü yeniyetmelik halinden çıktı, kadınlığına kavuştu; artık yaşı yoktu! Bundan sonra baykuşa hiçbir şey anlatmayacaktı! Ama belki başka insanlara bir şeyler anlatabilirdi. Hayır, başından geçenleri değil; ama nefrete, özleme, aldatılmışlığa, dostluğa, ihanete, tutkunluğa, mutluluğa, şefkate, acıya ve şehvete değgin şeyler. Sözcüklerin sağaltıcı sırrını keşfedecek, gerçekleri sözcüklerin sihirli dünyasına çevirecekti ki dayanılabilir olsunlar. O çocukluğunda ağustosta denize girerken sam yellerinin zehrinden korunmak için mayosunun askısına demirden harfleri takmamış mıydı? Ağustosta denize girerken güneşin gözyaşlarından süzülen kuşları görmemiş miydi?

Ve Melek tabii ki o gazetecilerin yazdıklarını da okudu, Erol Bey'in geçmişini, İstanbul'da bir oğlu olduğunu ve o mor giysili kadınla –Belkıs– bir zamanlar bir ilişkisi olduğunu; ama bakalım sahiden bu ilişki "bir zamanlar"da mı kalmıştı?

Melek, Danyal'ı ziyarete gitmemişti, birinci celsede onu uzaktan görmüş, gözlerini indirmişti. Danyal'ın kendisini görmeye çalışıp çalışmadığını da bilmiyordu. İkinci celse ve ondan sonra gazetelerde çıkanlar, Danyal'ın itirafları malum.

Üçüncü celseye Melek tanık olarak çağrıldı.

4. Katil

Melek üçüncü celseye tanık olarak çağrıldı. Evet, Danyal'la aslında iyi yürüyen bir evliliği vardı, evet buna rağmen Errol Gomery'ye tutulmuştu. İhale için yapılan anlaşmadan haberi yoktu, Gomery'nin İstanbul'da yaşayan bir eski karısı ve bir oğlu olduğunu gazetelerden öğrenmişti. Gomery'nin, Belkıs adlı o kadınla bir ilişkisi olduğunu da gazetelerden öğrenmişti, evet Errol Bey'in vurulduğu gün, onun evine gitmiş, daha kapıyı çalamadan içerden gelen bazı sesleri duymuş, pencerenin altında durup konuşmaları dinlemişti. Kadın Errol Bey'e bağırıp çağırıyordu, "Anlaşmaya uymadın, kıza tutuldun" diye. Melek bu "tutulma" sözcüğünü duyduğunda, Errol Bey'le olan ilişkisine bir ad konduğunu algılamış, daha doğrusu bu ilişkinin ne olduğunu –aşk mı?– anlamıştı. Yargıç burada Melek'in sözünü kesti, "Bu tür ruhsal çözümle-

melere girmeyelim" dedi. Bu kadar, Danyal eve bir garip gelmişti, sonra kanepede uyuyakalmıştı...

Yargıç, Melek'e uzun uzun dikkatle baktı, Melek acaba aktardığından daha fazlasını duymuş hatta Errol Gomery'yi öldürmüş olabilir miydi? Ama Melek'in bir iki saat içinde cinayete karar vermesi, silah bulması, sonra silahı yok etmesi, sonra hiçbir şey olmamış gibi eve gelip oturması pek mümkün gözükmüyordu. Yargıç, Melek'i kafasındaki katil zanlıları listesine eklemedi. Kafasında böyle bir liste oluşuyordu; çünkü nedense Danyal'ın katil olduğuna pek de inanamıyordu, Danyal, çıkarına bakan üç kâğıtçının biri olabilirdi ama böyleleri gurur, onur falan gibi nedenlerle cinayet işlemeye kalkışmazlardı. Duruşma, Belkıs'ın dinlenmesi için bir sonraki haftaya bırakıldı.

Belkıs, mahkemeye gene morlar içinde geldi. Doğum yeri için "Bağdat" dedi. Doğum tarihi, anne baba adı gibi sorulara cevap verirken anlaşılmaz bir şeyler geveledi ve sustu. "Yaz kızım" dedi yargıç: "Nesebi gayri sahih." Kâtibe hanım bu "nesebi gayri sahih" deyişini yazım hatası yapmadan kayıtlara geçirdi. Evet, Belkıs'ın Errol Bey'le bir ilişkisi olmuştu; hatta uzun süreli bir ilişkisi olmuştu. Buralara da o yüzden gelmişti. Ama işte araya Melek girmiş, Errol'un gözü Melek'ten başkasını görmez olmuştu. Tabii, kavga etmişlerdi ama Belkıs çok görmüş geçirmiş biriydi, bir aşk acısı yüzünden yıkılacak ya da yılacak bir kadın değildi, evet Errol başka birine tutulmuş olabilirdi, elinden ne gelirdi, bunlar olağan dünya işleriydi. Belkıs, Gomery'nin geçmişini ne kadar biliyordu? Her şeyi biliyordu tabii. Hatta daha fazlasını! Bir kere kendine burada Erol ya da Errol diyordu ama o petrol ülkelerinde onu Harun diye bilirlerdi ya da Henry! Sonra İngiliz değil, Fransız asıllıydı! Winchester'de şato falan yoktu. Gazeteciler her şeyi birbirine karıştırıyorlardı.

İstanbul'daki oğluna gelince, ona miras falan kaldığı da yoktu! Çünkü Gomery, aslında kendisinin olmayan –karısının– petrol kuyularını büyük bir petrol şirketine devretmiş, karşılığında da şirketin hisselerinden almak istemişti. Ne var ki şirket buna yanaşmamış, Gomery'ye her ay el altından bir ödeme yapmaya başlamıştı. Gomery de eline geçen bu paraları –fena miktarlar değildi– har vurup harman savurmuştu. Yani ölmesi durumunda kimseye miras falan kalacağı yoktu. Ancak, şirketle bir süre sonra araları açılmıştı. Bu anlaşmazlığın nereden kaynaklandığını Belkıs tam olarak bilmiyordu. Ya da biliyordu da anlatmak mı istemiyordu? Şirket, Gomery'yi parayı kesmekle tehdit ediyordu. Yoksa Gomery mi şirketi bazı yolsuzlukları açıklamakla tehdit etmişti? Yargıç hayretler içinde bütün bunları dinledi; hatta "Yaz kızım" demeyi falan unuttu. Emekliliğine çok az kalmıştı, küçük bir Akdeniz kıyı kentinin tatlı, babacan yargıcıydı, ceza vermekten çok, affetmeye eğilimliydi, giderayak üstüne kalan bu çapraşık davadan bunalmıştı. Belkıs'ı dalgın dalgın dinledi, sanki bir masal ülkesine girmiş gibi. Belkıs kendisine 4000 yıl önce Sümer'de doğduğunu söyleseydi, neredeyse buna bile inanacaktı ama Belkıs böyle bir şey söylemedi, "nesebi gayri sahih" olmakla yetindi.

Yargıç kafasındaki şüpheliler listesini günlerce bir daha ve bir daha gözden geçirdi. Belkıs'ın anlattıkları doğru muydu –doğruydu, uzun yazışmalar sonucunda şirketle Gomery'nin tam adı konamayan bazı ilişkiler içinde oldukları belirlendi; haydi "belirlendi" demeyelim de, "bu konudaki kuşkular arttı" diyelim. Şirket, Belkıs'ın söylediklerini ne doğruladı ne de tam olarak yalanladı, her tarafa çekilebilecek ama kendisini bağlamayan yuvarlak yanıtlar verdi. Tabii arazinin ve petrolün Gomery'ye nasıl geçtiği konusu onların bilgisi dışındaydı ve bununla ilgilenmiyorlardı ama Gomery'ye hisse falan verilme-

diği doğruydu. Bu durumda, diye düşündü yargıç, eğer şu Erol ya da Errol ya da Harun ya da Henry şirketle ilgili bazı bilgilere sahipse ve bu da şirketin işine gelmemişse, o zaman Gomery'yi ortadan kaldırtan şirket olabilir miydi? Yargıç, Melek'in katil olma olasılığını zihninden zaten silmişti, gerçekleri öğrenmesiyle cinayetin işlenmesi arasındaki süre –karar verme, silah bulma falan gibi işler için gerekli süre– çok kısaydı, fazla kısa. Ayrıca Melek'in babasını da tanıyordu, Melek'in küçüklüğünü bilirdi; hatta kendi oğluyla Melek aynı sınıfta okumuşlardı, hem "bizim oğlan Melek'i alır mı" diye bile düşünmüşlerdi bir ara karısıyla, burada yargıç, "neyse işin içine kişisel duyguları katmayalım" dedi içinden. Gomery'nin eski karısının da adamın ölmesinden elde edeceği bir şey yoktu, oğluna miras denebilecek bir şey kalmıyordu. İstanbul polisinden alınan bilgilere göre, kadın bir ecza şirketinde çalışıyordu, geliri iyiydi, zaten boşanırken de yüklü bir tazminat almıştı, düzgün bir kadındı. İki yıl önce yeniden evlenmişti falan... İntikam için böyle bir işe kalkışması çok zayıf bir olasılıktı, Belkıs'ın katil olması büsbütün imkânsız değildi, oldukça tuhaf bir kadındı Belkıs ama belki de katil olamayacak kadar tuhaftı.

"Melek şu kadına biraz benziyor sanki" diye de düşündü yargıç. Gene de Belkıs'ın katil olma olasılığını zayıf buluyordu, bu olasılığı neden zayıf bulduğunu kendisine pek açıklayamıyordu, yoksa Belkıs'tan aslında biraz hoşlanmış mıydı? Doğrusu Belkıs'ta erkekleri çeken bir taraf yok değildi. Şirket mi, Danyal mı? Yargıç katilin Danyal olduğuna inanamıyordu ancak silah bulunamamış bile olsa, Danyal "öldürmedim" de dese, gene de bulgular Danyal'ı gösteriyordu. Yargıca göre, büyük bir olasılıkla şirketti Errol'u ortadan kaldırtan. Ama yargıç emekli olmak üzereydi, şirketle baş edebilecek biri değildi, iste-

meye istemeye Danyal'ı mahkûm etti. Hafifletici bir iki neden bularak, 15 yıl verdi. Danyal iyi halden indirim aldı, 4 yıl sonra da çıkan bir genel afla salıverildi. Ama daha mahkûmiyet kararı çıkmadan Melek'ten boşanmak istedi, isteği yerinde bulundu, Melek de boşanmaya itiraz etmedi ve boşandılar. Melek nafaka istemedi, istese de Danyal'ın zaten nafaka ödeyebilecek bir durumu yoktu -yani mali durumu.

Danyal'la ilgili kararın açıklandığı gün Belkıs da Melek de mahkeme salonundaydılar. Çıkışta ikisi de Ana Cadde'nin kumsala bakan kaldırımı üstünde ellerini parmaklıklara dayayıp yan yana durdular ve denize baktılar.

Aynı adamla sevişmişlerdi, aynı adama tutulmuşlardı, aynı adam ikisini de aldatmıştı –farklı biçimlerde bile olsa– ikisi de aynı adamı özlüyordu -kızgınlıkla bile olsa. Üstelik tuhaf bir biçimde birbirlerine benziyorlardı, biri çok gençti ama artık sanki yaşı kalmamış gibiydi, öteki biraz daha yaşlı duruyordu ama sanki onun da zaten yaşı yoktu, o dört bin yıldır hep baştan ve baştan anlatılan ve anlatan kadın kahramanların soyundan süzülüp gelmiş gibiydi.

İki kadın yan yana durdular, denize baktılar, akşam oluyordu, ufuk kızardı, güneşin gözyaşları denize döküldü, beyaz tüyleri bu ışıkta kızıla çalan bir martı sürüsü güneşin önünden uçarak geçti.

5. Belkıs ve Melek

Hava açıktı ama soğuktu, güneş yavaş yavaş battı. Belkıs'la Melek, konuşacak bir şeyleri olup olmadığını bilemeden bir süre daha öyle yan yana durdular, sonra ikisi de yapabilecekleri en normal şeyin bu olacağını düşünerek, birlikte yemek yemeye gittiler.

Biraz sıkıntılı, tatsız bir yemek oldu. Birbirlerine kızıyorlardı ama ağır basan duygu gene de meraktı. Errol'un ötekinde bulduğu, başka türlü olan neydi? Belkıs, Melek'te daha genç olan kendisini görmeyi istiyor olabilirdi. Bu bir bakıma kendisinin doğrulanması olacaktı. Öte yandan da yaşlandığını kabullenmek olacaktı. Belkıs kendisini binlerce yıllık bir hikâyecilik geleneğinin temsilcisi gibi görüyordu, yoksa yaşlanan bu gelenek miydi?

Bu yemek, tüm tatsızlığına rağmen, ikisinin arasındaki dostluğun başlangıcı oldu. Dostluk demek biraz abar-

tılı olabilir ama bundan sonra pek sık olmamakla birlikte görüşmeyi sürdürdüler.

Belkıs nedense kenti terk etmedi, Erol Bey'in evine yerleşti. Melek "Bu kadın bu evin kirasını nasıl öder?' diye kuşkulandıysa da Belkıs'a bunun sözünü etmedi. Arada bir Erol Bey'in –şimdi Belkıs'ın– oturduğu eve gitmek hoşuna gidiyordu galiba. Şimdi ne zaman gitse, evin tüm panjurları açık oluyor, içeriye güneşin gözyaşları –Belkıs'ın deyişiyle– doluyordu oysa Erol Bey zamanında bu evde hep bir yaz öğleden sonrası loşluğu ve serinliği eserdi. Gene de Melek evin içinde dolaşıyor, eşyalara elini sürüyor ama üst kata, Erol Bey'le sevişikleri odaya çıkmıyordu. Belkıs'la havadan sudan konuşuyorlar, can yakıcı o malum konulardan uzak duruyorlardı. İkisi de kendilerini neyin bir arada tuttuğunu bal gibi biliyordu; ancak bunu bilmezlikten gelmek, Erol Bey'in sözünü etmemek için gizli bir anlaşma yapmışlardı sanki. Evet Melek, ikide bir o eve gitmek istiyordu ama bunun hoşuna mı gittiğini yoksa kendisine acı mı verdiğini kestiremiyordu. En kötüsü de buydu işte, ne hissettiğini bilememek, duygularının adını koyamamak!

Melek kendi evini kapattı, eşyalarını babasının evinin arka bahçesindeki müştemilata yığdı ve annesinin babasının evindeki çocukluk odasına, pencereden görünen ağaca tüneyen baykuşa geri döndü. Ne var ki, baykuşa anlatacak bir şeyi kalmamıştı.

"Bir şeyler yapmalısın, böyle boş boş dolaşamazsın" dedi bir gün Belkıs, evin önündeki bahçede oturmuş kahvelerini içerlerken -Melek hâlâ sütlü kahve içiyordu. Melek Belkıs'a hak verdi, evet bir şeyler yapmalıydı, bir işi olabilirdi. Ve biraz sorup soruşturduktan sonra, Belediye'nin Arşiv'inde bir iş buldu. Belkıs her zaman iyi akıllar veriyordu, sanki!

Melek'in Arşiv'deki evraklara ilgi falan duyduğu yoktu ama kocaman bir büronun arkasında oturup gelenlerin istedikleri dosyaları bulmak, sonra onları tekrar yerlerine yerleştirmek gibi işleri yaparken kendini birisi gibi hissediyor hatta Erol Bey'le Danyal'ı unuttuğu zaman dilimleri bile oluyordu. Akşamüstleri arkadaşlarıyla buluşuyor, kentin yeni spesiyalitesi olan midye dolmalarını yiyorlar ve arada bir de artık kumsala inemedikleri için hayıflanıyorlardı.

İşte bu sıralarda kentte bir sivil toplum dayanışması başladı. Birileri "Kumsalımızı geri istiyoruz" şeklinde yazılar yazar oldu duvarlara. "Kentimizi Güzelleştirme Derneği" diye bir dernek de kuruldu.

"Ne diyorsunuz? Acaba kumsal yeniden eski haline kavuşur mu?" diye sordu Melek Belkıs'a. Melek tabii ki kumsalın eski haline kavuşmasını istiyordu ama bir yandan da içinden bir ses, bir sızı belki de, Erol Bey'le ilk kez gölgesinde seviştikleri o demir yığınının yerinde kalmasını istiyordu.

Kente yerleşen bu "Kumsalımızı geri istiyoruz" cümlesinin kime seslendiği de belirsizdi. İhaleyi kazanan şirket Danyal'ın tutuklanmasından sonra bürosunu kapatmış ve ortadan kaybolmuştu. "Kentimizi Güzelleştirme Derneği"nin muhatabı yok gibiydi. Belkıs ise Melek'in sorularını başını sallayarak geçiştiriyordu. Erol'un evinin kirasını nasıl ödediği belli olmayan, masalcı diye geçinen, her fırsatta öyküler anlatmaya bayılan, herkese akıllar veren bu tuhaf kadın, bu konu açıldığında susuyordu.

Bu arada, her fırsatta eski Belediye Başkanı'nı ihalelere fesat karıştırmakla suçlayan yeni Belediye Başkanı, kumsal ihalesini yeniden açmıştı. Bu, biraz da kapalı kapılar ardında gerçekleşiyordu.

Sonunda, kent halkının ve "Kentimizi Güzelleştirme Derneği"nin üyelerinin hayret ve bıkkınlık dolu bakışla-

rı arasında iş makineleri kumsala indi. Kumsala inen mükemmel bir asansör inşa edildi, sonra aşağıdaki paslı demir yığınları kaldırıldı, ardından sağlam beton kazıklar üzerine bir butik otel, pahalı olacağı başından belli olan bir restoran, bir yüzme havuzu, çocuklar için bir oyun parkı yapıldı. Midye dolmaları ortadan kayboldu. Evet, kent turizme açılmıştı.

"Böylece başladığımız yere geldik" diye düşünüyordu Melek. "Ama başladığımız yer neresiydi?" diye de kendine sormaktan kurtulamıyordu. "Danyal'la Erol Bey'in kumsala çıktıkları o gün mü?" Danyal'ın sinirli bir şekilde eve gelip, "İhaleyi kazandık ama ağır bir bedel ödedik" dediği o gün mü? Bütün bunlar olmasaydı, kumsala gene de el konmayacak mıydı? Tıpkı şimdikine benzer bir tesis kurulacaktı zaten, öyle değil mi? Ama belki de kimse ölmeyecekti, belki de Melek, açılışta Danyal'ın kolunda o asansöre binip aşağı inecek, çiçekli muslin elbisesini giyecek, öteki davetlilere gülümseyecek, Erol Bey'le Belkıs'a şöyle bir selam verip geçecek, mayosunun yakasındaki demir çiviyi de çıkarıp atacaktı. Bazı açılardan böyle de oldu, güneş gözyaşlarını denize dökmeyi sürdürdü, batan güneşin ışığında uçan martılara ışığın kızıllığı yansıdı, ağustos rüzgârları aynen eskisi gibi esti ama tesisin yüzme havuzunun kenarındaki şezlonglarda güneşlenip sonra da gözlerini havuzun klorlu suyunda yakmamak için koruyucu gözlüklerini takıp havuzda yüzenler ne güneşin kanlı gözyaşlarını gördüler ne gözyaşı kuşlarına baktılar ne de mayolarının askısına demirden harfler taktılar. Tuhaftır ama kimsenin cildinde de leke falan oluşmadı! Kumsal kendi içine çekilip yok oldu, deniz kendi içine çekilip yerini yüzme havuzunun acı sularına bıraktı. Tesisin yöneticileri havuzun suyunu denizden çektiklerini söylüyorlardı ama içine bin bir türlü kimyasal madde kattıkları için, havuzdaki suyun ne

tadı ne de akşam melteminde yaydığı ses denizinkine benziyordu.

Melek aşağı inmeyi reddetti. Bir daha o kumsala ayak basmayacaktı! İçi artık hep karmakarışık duygularla doluydu, merak, nefret, kıskançlık, sorumluluk ve suçluluk. Ama bir yandan Danyal'dan nefret ederken bir yandan da onu özlüyordu. Bir yanıyla Danyal'ın yüzünü bir daha görmek istemediğini düşünüyor, bir yanıyla da bir çeşit barışıklığa hasret duyuyordu. Erol Bey'i anımsamak ise içini yakıyordu, ona da hem kızıyor hem de aşk denen duyguyu –tutulma– özlüyordu.

"Erol Bey'i anımsamak içimi alt üst ediyor" dedi sonunda bir gece baykuşa. Uykusu kaçmış, kalkmış, aşağıya inmiş, kendisine bir sütlü kahve yapmıştı. Sabahlığına sarınıp elinde fincanla bahçeye çıktı. Gökyüzünde turuncu bir ay yükseliyordu, biraz sonra turuncusu donuklaşacak, beyazlara bürünecek sıradan bir ay olup çıkacaktı. İşte baykuş gene o elma ağacına tünemiş, gözlerini sanki uzun zamandır kendisine bir şeyler anlatılmasını bekler gibi Melek'e dikmişti. "Evet, Erol Bey'i anımsamak içimi parçalıyor" dedi Melek, yüksek sesle, "biliyorsun ona tutulmuştum." Baykuş tünediği dalda hafifçe kıpırdandı, o anda Melek, Erol Bey için *anımsamak* fiilini kullandığını fark etti. Ayrıca etraf yasemin kokuyordu. Bunu da fark etti. Evet, etraf yasemin kokuyordu, yaseminler olan bitene hiç aldırmamış gibiydiler ama Erol Bey yavaş yavaş hatırlanacak bir anıya dönüşüyordu. "Tutulmak" sözünü duymak birkaç yıl önce nasıl Melek'in durumun bilincine varmasını sağladıysa, "anımsamak" sözü de böyle bir durum saptamasına yol açacaktı! Melek o geceden sonra Erol Bey'i yalnızca anımsayacaktı. Bundan sonra Erol Bey'le barışmasına zaten imkân yoktu, Erol Bey'le ilgili anılarına hep yüreğindeki o sızı karışacaktı, bu sızıdan kurtulması da çok zordu

ama işte adını koymuştu: *Erol Bey* artık *Erol Bey'in anı*sına dönüşmüştü.

Etraf yasemin kokuyordu, baykuş her zamanki yerindeydi, ay beyaza dönmüştü, Melek ikilemlerini kabul etti. Evet, Erol Bey'e tutulmuştu, bu aşkın anısını hep taşıyacaktı, "ben" dediği şeyden bu bilgiyi çıkarıp atması artık olanaksızdı ama gene de bu bilgiyi bir anı olarak saklamak, her an taze bir acıyı yaşamaktan daha iyiydi. Sorumluluk duygusundan da belki hiçbir zaman kurtulamayacaktı ama kendisine gelene kadar o kadar çok sorumlu vardı ki kendi sorumluluğunu onlarla paylaşmak zorundaydı işte. "Herkes, her zaman, her şeyden sorumlu sanki bu dünyada" dedi baykuşa. Bu sıkıntılı bir saptamaydı, Melek'i ömrü boyunca izleyecek bir saptama! "Peki ya Danyal?" "Ben benim, Danyal da başka biri" dedi sonunda Melek baykuşa ve yeniden sabahlığına sıkıca sarınıp içeri girdi. Açık kapıdan içeriye serin bir yasemin kokusu dolmuştu, Melek kahve fincanını yıkamadan mutfak tezgâhının üstüne bıraktı ve odasına çıkıp uyudu, perdeleri kapatmamıştı.

Sonra ertesi gün, bir pazar günüydü, Danyal'ı hapishanede ziyarete gitti. Görevliler açık görüşe izin verip vermemeyi biraz düşündükten sonra "peki" dediler ve Danyal'la Melek, aralarında cam duvarlar olmadan bir masada karşılıklı oturdular.

Birbirlerine söyleyecekleri hiçbir şey yokmuş gibi yalnızca karşılıklı oturdular. Belki de sahiden birbirlerine söyleyecekleri hiçbir şey yoktu. Evet, öylece 20 dakika kadar karşılıklı ve sessiz oturdular. Sonra Melek iskemlesine astığı çantasını –içeri girerken çantası aranmıştı tabii– alarak kalktı. O zaman Danyal duyulur duyulmaz bir sesle "Ben öldürmedim" dedi. Bunu söylerken Melek'in gözlerine bakmıştı, Melek bu bakışı da anımsadı, Danyal geçmiş mutlu günlerinde, Melek'in siyah kıvırcık saçla-

rını eline dolar ve gözlerine böyle bakardı. Bu bakış ve bu bakışın anısı. Melek Danyal'a inandı ama cevap vermedi, gülümsemeye çalıştı, beceremedi ve gitti. Belki bir gece baykuşa Danyal'ın da bir anıya dönüştüğünü söylemiştir. Ama bu nispeten barışık olduğu bir anıya dönüşecekti, nispeten çünkü Danyal'ın kendisini bedel olarak ödediğini de hiçbir zaman unutamayacaktı!

Melek böylece bir takım anılara sahip oldu, bu anılara eşlik eden acılar azalsa da anılar hep kalacaktı, biraz zararlı, biraz acılı ama geçmişini dolduran, Melek'i "ben" yapan ikilemli anılar. Bu ikilemli anılar Melek'i düşünen biri de yapacaktı, düşünen ve anlatan biri. Doğrudan doğruya bunları anlatmasa da ikilemin bilgisini anlatacak, kendini sorumlu hissetmekle hissetmemek arasında gidip gelecek, başkalarını da bu ikilemlerin içine çekecek, başkalarını da kendi sorunlarıyla yüzleşmeye çağıracak, masalcı değil, sorgulayıcı olacaktı! (Yani Melek o zamanlar sorgulayıcı olabileceğini düşünmüştü ama tam da böyle olamadı.) Hep her şeyden sorumlu olduğunu düşünecek, kendine hep bir şeyler yapması gerektiğini söyleyecek ama anlatmanın ve bireysel sorgulamaların dışına çıkamayacak, eylemsizlikle eylem bilinci arasında sıkışıp kalacaktı!

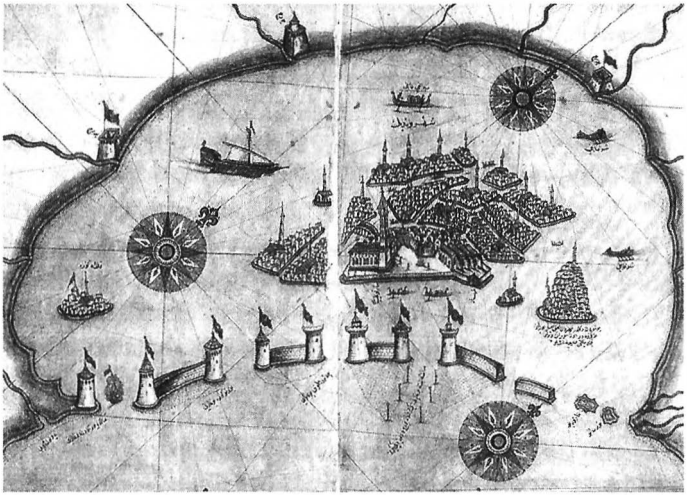
6. Kaptan

Sonra bir gün Belediye'nin Arşiv'ine, Melek'in karşısına, uzun boylu, kırmızı saçlı, beyaz bir keten takım elbise giymiş olan bir adam geldi. "Adım Harun" dedi, "uzak yol kaptanıyım. Sizin Arşiv'inizde portolan haritaları varmış, onları görmek istiyorum." Melek şaşkın şaşkın bu kırmızı saçlı, uzun boylu kaptanın beyaz keten giysisine baktı önce, sonra toparlanıp "Portolan haritası nedir?" diye sordu. "Nasıl bilmezsiniz, Arşiv'inizin en kıymetli hazinesi onlar" dedi adam.

İşte ilişkileri böyle başladı denebilir, portolan haritalarıyla! "Hani şu 14. ve 15. yy'da yapılan, Akdeniz'in kıyılarını ve koylarını gösteren haritalar!" diye açıkladı uzak yol kaptanı. Açıklamalar sürdü, Arşiv'in derinliklerinde haritalar birlikte arandı ve bulundu! Melek, böyle tozlu, karanlık ve karışık bir yerden o kocaman dosyanın çıkmasını doğrusu hiç beklemiyordu.

Melek'in hayret dolu bakışları arasında, kaptan cebinden bir çift lastik eldiven çıkardı, hani şu cerrahların ameliyatlarda giydikleri cinsten ve o kocaman dosyayı dikkatle araladı, "İşte" dedi, "Piri Reis'in Venedik haritası örneğin." Melek eğilip haritaya baktı, hiç de coğrafya dersinde gördükleri haritalara benzemiyordu bu tuhaf harita. Arşiv'de böyle şeylerin var olduğunu ve kendisinin bunları da -bilmeden- koruduğunu düşününce, hayatın getirdiği bu bilmeceye kandı.

Bundan sonrası çorap söküğü gibi gitti. Aslında Melek'in tüm hayatını değiştiren -ruhunu değilse bile- bu olaya ve sonradan gelenlere "çorap söküğü" gibi demek, ne kadar doğrudur, bilinmez. Bu kadar sıradanlaştırılmalı mı her şey! Neyse, sonuçta, şu "çorap söküğü" lafından da anlaşılacağı gibi Melek'le o uzak yol kaptanı arasında bir ilişki başladı. Tatlı bir adamdı kaptan, Melek'ten hoşlanmıştı, Melek de ondan. Harun Kaptan'ın iyi bir tarafı da, devamlı ortalıkta olmamasıydı, ne de olsa uzak yol kaptanıydı, arada uzun süreliğine yok oluyor, geri geldiğinde ise her zaman Melek'e uzak diyarlardan garip nesneler getiriyordu, Afrika'nın doğu kıyılarından bir yerlerden kaçak satın alınmış antik Çin porselenleri, Afganistan'ın derinliklerinden Tayland kıyılarına düşmüş lacivert taşları, bir Hint kaplanının dişi, Patagonya'dan penguen tüyleri ve hatta tek boynuzlu bir ata ait olduğu rivayet edilen bembeyaz bir boynuz falan gibi. Melek bu nesnelere bakarak kendince onlara bir hikâye yakıştırıyor, bu hikâyeleri Kaptan'a anlatırken gözlerinin içi gülüyor, Kaptan da onun elini tutup dudaklarına götürüyordu. Evet sonunda tahmin edileceği gibi evlendiler.



Piri Reis'in Venedik haritası

Melek nikâhtan –öyle ilk sefer ki gibi şaşaalı bir düğün istememişti– birkaç hafta önce Belkıs'a gitti. Daha doğrusu Erol Bey'in evine. "Buraya son gelişim" diye de düşünmedi değil, sanki buraya bir daha gelmezse, bütün o olanlar yok sayılabilecekmiş gibi! Belkıs'la bahçede oturdular ve ilk kez o zamana kadar hiç konuşmadıkları o şeyleri konuştular.

"Ben çok eskilerden, belki dört bin, belki beş bin yılın içinden süzülüp gelen öyküleri anlatırım, işim bu" dedi Belkıs, Melek'inkilere benzeyen siyah kıvırcık saçlarını geriye atarak. "Sanırım sen de bu geleneğin bir parçasısın, iyi bir anlatıcısın ama biz hiçbir zaman öykü uyduramayız, hep olan öyküleri anlatırız." Melek burada araya girmek istercesine şöyle bir yutkundu, Harun Kaptan'ın getirdiği o tuhaf şeylere öyküler uydurmuyor muydu? Neden Belkıs onu da kendisiyle aynı kefeye koyuyordu!

Gene de bir şey söylemedi, o öyküleri sadece Kaptan'a anlatıyordu, belki bu yüzden Belkıs öyle demişti. Zaten Melek, bunların herkese anlatılabilecek –yazılabilecek?– şeyler olabileceğini de hiç aklına getirmemişti. Evet, Belkıs haklı olabilirdi. Öyküleri derleyip toplayıp herkese anlatılabilecek şeyler haline getirmek uzun işti, Melek'e göre değildi bu iş pek. Belkıs konuşmaya devam etti –bu arada Melek'in dikkati biraz dağılmıştı– "Bu kadar çok öykü bilince insan, tabii arada bazılarını unutuyor, ne var ki unutulan öykülerle birlikte ve bu arada unutulamayan, biriken öykülerle birlikte bütün değerler de insanın ruhundan kayıp gidiyor. Her şey ama her şey anlatılabilir ve hiçbir şey ötekinden daha üstün değildir. Kısacası değerler, tercihler, suçlamalar ve affetmeler birbirine karışıyor. Her şeyi kabul edebilir hale geliyorsun hatta bu hoşuna bile gidiyor. İşte Errol da böyle biriydi, pervasız ve fütursuzdu, bu noktaya uzun yollardan dolaşarak gelmişti, onu bu yüzden sevdim, haydi belki sevgi çok büyük bir laf, belki de kendime yakın hissettim yalnızca. Errol'un belkemiği yoktu, değer kavramı diye bir şey bilmiyordu ama tüm insanların özelliklerini içinde taşıyordu, denebilir. Bu yüzden de kalkıp sana tutulmasına çok şaşmıştım." Çayından bir yudum aldı Belkıs, "Evet çok şaşmıştım" dedi, "doğru sözcük bu. Bu yüzden seni merak ettim, kalkıp onun peşinden buralara geldim." "Beni kıskanmış olmalısınız." dedi Melek. Bu konuşma giderek çapraşık bir hal alıyordu. "Hayır" diye yanıtladı Belkıs "şimdi söyledim ya, bu kadar çok şey yaşayınca, yani dinleyip anlatınca, insan bu tür duygularını kaybediyor." Sonra sustu, hangi öyküde geçiyordu bu, diye düşündü: Kıskanma duygusunu yitiren ve bu duyguyu aramaya çıkan bir kahraman vardı, hikâyelerden birinde ama hangisinde? Bir türlü hatırlayamıyordu, o kahramana sonra ne olmuştu? Yoksa kendisi de kıskanma duy-

gusunu yakalayabilme umuduyla mı buralara gelmişti? Ve yoksa gerçekten Melek'i kıskanmış mıydı? Öyle bile olsa, şimdi artık bunların önemi kalmamıştı. Errol ölmüştü, öyküler ise sürüp gidiyordu.

Uzunca bir sessizlikten sonra Melek konuyu değiştirmeye karar verdi. Zaten Melek bunu hep yapıyordu. Uzun süre bir noktaya odaklanamıyor ve başka bir öyküye geçiyordu. Bu sefer de böyle oldu, tuttu Belkıs'a Venedik haritasıyla ilgili bir şeyler anlatmaya başladı, haritadaki surların içini çalkantılı dalgalar gibi saran kısacık bir öykü, içinde aşk ve entrikalar olan. Belkıs öykünün sonunda güldü, "Sana el verdim" dedi, "artık gidebilirim, yalnız güneşin gözyaşlarına dikkat et, güneşin gözyaşları acımasız küçük kuşlar gibidir, en ummadık zamanda insanı ağlatabilirler." Belkıs'ın gözlerinde, her şeye rağmen, ettiği bütün o büyük laflara rağmen birkaç damla gözyaşı kalmış mıydı, yoksa!

Nitekim de Belkıs nikâh gününü beklemeden gitti. Errol Bey'in evinin panjurları kapandı -tabii yeni bir kiracı gelene kadar.

Uzak yol kaptanı Harun'la –bazı limanlarda ona bazen Henry de diyorlardı– Melek mutlu mesut yaşadılar. Harun görmüş geçirmiş, pek çok limana çıkmış, pek çok deniz gezmiş, önyargısız bir adamdı. Erol Bey hikâyelerini falan biliyordu tabii ama bunlara pek de aldırmadı. "Bana öyle âşık olmayabilir, kendi bileceği iş" diye düşündü "işte tatlı bir kız, yumuşak hikâyeler de anlatıp duruyor." Yalnız bir keresinde, Melek'in, bir limanda, bir Ceneviz meyhanesinde görüp tanıdığı başka bir kadını hatırlattığını fark etti. Belkıs'la burada hiç karşılaşmamışlardı –ya da öyle sanılıyordu– Melek de ona Belkıs'tan hiç söz etmemişti. Harun bu benzerliğin üzerinde pek durmadı. Ama doğrusu bir zamanlar o kadın, Harun'un yüreğini

–bir süreliğine bile olsa– epey bir yakmıştı, çok daha gençti o zamanlar, daha kaptan bile olmamıştı.



Kaptan'ın gözünden Melek*

O kadın da Melek gibi siyah kıvırcık saçlıydı, hep mor bir şala sarınıp oturuyordu. Üstelik Sümerli bir tapınak fahişesi olduğunu söylemişti, o zamanlar Harun kadının bu anlattıklarına neredeyse inanmıştı. Şimdi olsa güler geçerdi. Melek, Kaptan'a Belkıs'tan hiç söz etmemişti, Belkıs, Erol Bey'in bir uzantısı gibiydi Melek için. Yani fazlasıyla kendi mahremiyetiyle bağlantılı birisiydi, bu yeni yaşamında bir öykü olarak bile yeri yoktu. Melek, Kaptan'la sürdüğü bu yeni yaşamına eski hikâyeleri katmak istemiyordu.

Kaptan'la Ana Cadde'ye yakın bir evde oturuyorlardı, ev yıkılıp da arsası yandaki evin arsasıyla birleştirilip bir apartman yapılana kadar, tabii. Bu ilk evlerindeyken

* Barbara Wussow: Resimdeki kişi aslında Avusturyalı bir aktris ama Melek'e (yoksa Belkıs'a mı?) gerçekten çok benziyor.

Melek arada bir mahalledeki çocukları toplayıp onlara tuhaf tuhaf öyküler anlatıyordu, kumsal yok olduğu için çocuklar, sıcak yaz günlerinde Melek'in bahçesinde toplanıp, Melek'in pişirdiği tarçınlı kurabiyelerden yiyerek onun anlattıklarını dinliyorlardı -Melek evlenir evlenmez Arşiv'deki işini bırakmıştı.

Kaptan ise eğer evdeyse, karşısına eski bir minyatürün reprodüksiyonunu koyuyor ve yağlıboyayla bir kopyasını yapıyordu, arada bir de bahçeye göz atıyor, Melek'le çocukların uzaktan gelen seslerini dinliyordu.

Melek yavaş yavaş mahalleli çocukların Melek Teyze'si oldu -hayır, kendi çocuğu olmamıştı. Sonra o çocuklar büyüdüler, Melek Teyze'lerine bu kez onlar aşk hikâyelerini anlatmaya başladılar. Melek Teyze'leri iyi bir dinleyiciydi, akıllar vermeye, anne-babaları gibi konuşmaya kalkışmıyordu.

Büyüyen çocukların yerine yenileri gelmedi. Yeni çocuklar artık bilgisayarlarının başında oturuyorlardı ve tek boynuzlu bir atın ne yaptığıyla pek ilgilenmiyorlardı.

İşte sonra bir gün –artık yeni yapılan apartmanın kocaman bir terası olan çatı dairesinde oturuyorlardı– daha doğrusu bir gece, çatıdaki terasın parmaklığına bir baykuş gelip kondu, Melek kendi ördüğü mor bir şala bürünmüş –biraz serince bir ağustos gecesiydi– denizi, daha doğrusu denize şavkı vurmuş olan turuncu dolunayı seyrediyordu. Bu apartmanlardan artık yalnızca komşuların ışıkları değil, deniz de gözüküyordu. Baykuş tam Melek'in karşısına tünedi, gözlerini Melek'e dikti. Melek de baykuşa baktı, ürperdi, şimdi baykuşa ne anlatacaktı ki? İçini tuhaf bir sızı kapladı. Bir süre öylece baykuşla bakıştılar. "Biliyorsun" dedi Melek baykuşa, "öyküleri öylece anlatıyorum yalnızca, Belkıs haklı çıktı, biz yeni öyküler uydursak bile, uydurduğumuzu sansak bile, gene de aslında yepyeni bir şey anlatamıyoruz!"

Baykuşa anlatabileceği tek hakiki öykü, Erol Bey'in öyküsüydü ama baykuş da bu öyküyü zaten biliyordu! Yani baykuş için bu öykü bile yeni sayılmazdı! Melek baykuşu terasta bıraktı, üşümüştü, içeri girdi, kendisine bir sütlü kahve yaptı.

Ertesi sabah, Ana Cadde'ye indi, şimdi iyice sağlamlaştırılmış olan parmaklıklara dayandı, güneşin denize vuran kızıl ışıklarına –yoksa güneşin gözyaşlarına mı demeli?– baktı, uzun uzun baktı ve gözünden bir damla yaş döküldü.

7. Erol Bey'i Kim Öldürdü?

Ah evet, Erol Bey'i kim öldürdü? Tabii ki şirketin kiralık katili! Çünkü Erol Bey, şirketin uyuşturucu işine bulaştığını, dünyanın her yerinde uyuşturucu sattığını belgelemiş ve kendisine daha çok ödeme yapılmazsa bu belgeleri açık edeceği tehdidini savurmuştu. Eh şirketin böyle bir duruma göz yummak gibi bir lüksü yoktu!

Nereden mi biliyoruz? Bilip bilmememiz önemli değil, öyle anlatıyorsak öyledir!

Dolayısıyla Errol Gomery ortadan kaldırıldı, kaldırtıldı ve uyuşturucu ticareti devam etti, Danyal da hiç lüzumu yokken dört yıl yattı. Ama Danyal belki de bambaşka bir şeyin cezasını çekti. Gene de şu soru da sorulabilir: Danyal'ın kabul ettiği anlaşma, yani karısını Erol Bey'e sunma sözleşmesi, sonunda aşk dedikleri bir şeye

yol açmamış mıydı? "Bu açıdan bakıldığında" diyecekti Belkıs, burada olsaydı eğer, "ortada suç falan yoktu."

İki: Bir Nisan & Eylül Ortak Yapımı / 2016



Klaket 2010 Mr. Grandy'ye teşekkürlerimizle

Sevgili İzleyiciler,

Bu akşamki konuklarımız *Gözyaşı Kuşları*'nın yapımcıları: Nisan* ve Eylül. Kendilerini sahneye davet ediyoruz. Alkışlarınızla!

* NİSAN benim! Bu metinde BEN olarak geçiyorum!

1. Sahne – İtalyan Lokantası*

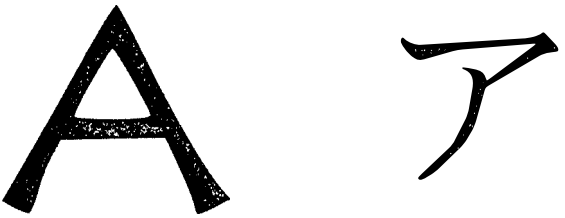
"Hep merak ederim, edebiyatla dedikodu
arasındaki sınır nasıl çizilmeli, diye!"
Nisan, yani ben

Eylül eliyle havaya kocaman bir çember çizdi, "Çok büyük bu çember" dedim. "Aman Nisancığım, tabii öyle olmalı" dedi çokbilmiş bir tavırla, "yeni bir romana başlıyoruz! Bu da benim hayal dairem! Şimdi içini kahramanlarla dolduracağız. Sen de kabul edersin ki bir romanda pek çok kişi olur."

Eylül'le Cihangir'deki İtalyan lokantasında oturuyoruz. Ağustos'un ilk günleri, hava sıcak ve nemli, zehirli

* Aslında bu bölümün sonu o İtalyan Lokantası'nda geçmiyor. Ancak metnin akışını ikide bir kesmemek için, konu birliği olan bazı bölümler metin boyunca hep tek sahneymiş gibi aktarıldı. Ne de olsa bu, gerçek bir senaryo değil!

bir rüzgâr esiyor. Eylül'ün yakasına demirden bir harf takıyorum, bir A harfi. A, elif, alfa, alef... Bildiğim bütün alfabeler bu harfle başlıyor. "Bu nedir?" diye soruyor. "Bir A" diyorum, "demirden, yakana takarsan seni ağustosta esen samyelinin lekelerinden korur, hem de ilk harf!" "Nasıl ilk harf?" diye soruyor. Eylül çok soru soruyor. "Benim bildiğim tüm alfabelerin ilk harfi" diyorum. "Bilmediklerin?" gene bir soru. "Beni bunaltma" diyorum. Aslında haklı, Hint alfabesi de böyle mi başlıyor, bilmiyorum. Ben her şeyi bilmek zorunda mıyım?



Bildiğimiz A Japon A'sı (katakana?)

"Bu çemberde bu kez neler olacak, karar verdin mi?" diye bu sefer ben soruyorum. "İşte" diyor, "her zamanki hayal dairelerimden biri, içini de yavaş yavaş dolduracağım. Var tabii kafamda bir şeyler!" Eylül yeni bir öyküye başlarken hep böyle bir hayal dairesi çizer. Sonra içini yeni kahramanlar, yeni olaylar ve yeni ya da pek yeni sayılamayacak ukalalıklarla doldurur. Böyle dönemlerde ona pek bulaşmamak gerekir. Sinirli oluyor, söyleneni dinlemiyor. Bir de bana durmadan "Şurası nasıl olmuş, şurayı da sen doldursana, çok yazım yanlışı yapmış mıyım?" diye soruyor. Üstelik bu soruları gecenin ikisinde falan sorar. Tam dalmışım, telefon çalar: "Hemen kalk, bilgisayarını aç, sana bir bölüm daha yolladım, bir baksana!"

Neyse, "Ben pizza yiyeceğim, sen ne yiyeceksin?" diyorum. Eylül'ün aklı çizdiği o büyük çemberde, "Bir sürü yeni kahraman toplarım buraya" diyor. "O eski kahramanlardan bıktım. Bir önceki öyküde hepsini anlatmıştım ama yakamı bırakmıyorlar. Bir yerlerde okumuştum bunu, Sırma Köksal'ın bir metnindeydi galiba, kahramanlar masalcının eteğine yapışıyorlar, 'bizi anlat' diye. İnsana hiç rahat vermezler işte. 'Bitti bu hikâye, çıkın gidin, nereye isterseniz oraya' dersin, sonra bir de bakarsın, hepsi gene peşinde." "Haydi, pizza yiyeceksen, seç hangisini istiyorsan, şimdi garson gelir, ben acıktım" diyorum.

Yanımızdaki saksının arkasından bir kedi çıkıyor, bize, daha doğrusu masaya bakıyor ama masada henüz sarmısaklı ve kekikli zeytinyağından başka bir şey yok, ilgisi dağılıyor ve gene saksının arkasında konuşlanıyor. "Şu kedi" diyor Eylül "o da bir önceki öyküden kalma işte!" Neyse, bu arada menüye bir göz atıp, anlamsız bir *pizza margherita* seçiyor oysa çok daha lezzetli başka çeşitler var!

Pizzalarımızı yiyoruz. Benimki sucuklu falan; tabii Cihangir'deyiz, buralardaki pizzalarda sucuk da olur. Kedi bu kez ısrarlı, ona bir parça sucuk veriyorum, kedi sucuğu kapıp biraz öteye gidiyor ama yiyemiyor, suratını buruşturuyor, işte bir kedi suratını nasıl buruşturursa artık öyle, fazla acılı geldi sucuk galiba.

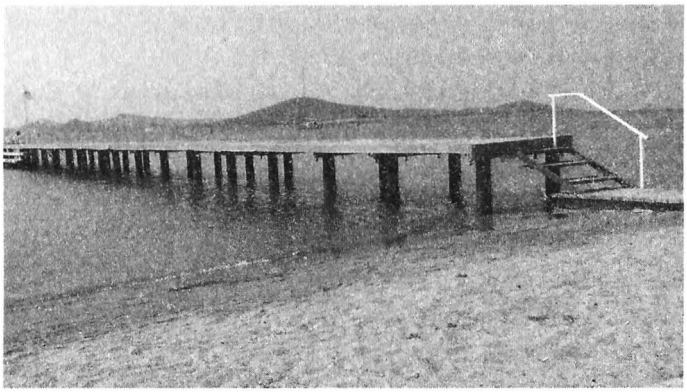
Eylül devam ediyor, "şu eski kahramanların hepsini toplayıp yok etmeliyim" diyor. Bu arada yakasındaki A'nın iğnesi açılıyor, uzanıp kapatıyorum. "Markiz Pastanesi'ne çağıralım hepsini" diyor, "başka bir romandan kiralık bir katil ödünç alırız, tümünü tarar. Aysel de orada vurulmamış mıydı?" "Aysel de kim?" diye soruyorum. "Hani şu şiir vardı ya, Ümit Yaşar'ın şiiri, Aysel'i Markiz Pastanesi'nde vurmuşlar da Aysel kanlar içinde

yere düşmüş. 'Hiç ayıplamadım Aysel'i' diyordu şair, 'kim olsa ölürdü'. İşte o Aysel!" "Daha neşeli bir şey bilmiyor musun?" diye sitem ediyorum. Bıktım bu kanlı hikâyelerden! "Kurtuluşun yok" diyor Eylül, "devir böyle. Gazete okumuyor musun, televizyona bakmıyor musun?" Haklı!

Sonra, dediklerini yaptı, tüm eski kahramanlarını Markiz Pastanesi'ne çağırdı, Murat Menteş'in bir romanından, *Dublörün Dilemması*'ydı galiba, ödünç bir kiralık katil seçti, Rıza'nın adamlarından birini. O da pastaneye gelip, herkesi makineliyle taradı. Ertesi gün olay, tüm televizyon kanallarında, gazetelerde boy boy resimlerle çıktı. Aslında vurulup kanlar içinde yerlere dağılanlar yalnızca roman kahramanlarıydı. Sahici insanlar ölürken, roman kahramanlarının kanlar içinde yere düşmelerini kimselerin ciddiye almayacağı sanılır ama öyle değildir, acıklı bir filmin sonunda hangimiz gözyaşı dökmemişizdir ki!

Eylül önceleri memnundu. "Ohh, hepsinden kurtuldum" diye ellerini ovuşturuyordu. Ama on gün kadar sonra –mayolarımızın askılarında demirden harflerle– Eylül'ün evinin önündeki iskeleden denize giriyorduk ki kumsalda mor bir şala bürünmüş bir kadın belirdi. "Gözlerime inanamıyorum" dedi Eylül, tam suya atlayacakken durup "şuna bir baksana, Mor Harmanili Kadın bu, nasıl kurtulmuş?" "Mor Harmanili Kadın da kim?" diye sordum. Evet, pek çok öyküyü birlikte kotarıyoruz ama o kadar çok kahraman var ki bazen kimin kim olduğunu unutuyorum! Ters ters yüzüme baktı: "Nasıl unutabilirsin? Hani şu Sümerlerin döneminden geldiğini söyleyen uçuk kadın! Dört bin yaşında falan olduğunu iddia ediyordu, sen de ona bayılıyordun! O zamandan bu zamana anlatılan tüm masallar aklındaydı, bize de epey yardım ettiydi! Masalcıların piri!" Doğ-

ru, kadını hatırladım, üstünde hep mor bir harmani vardı. Eylül onu hayal dairesinin içine çekebilmek için epey uğraşmıştı, kadın da bayağı direndiydi, sonra gönülsüzce de olsa, razı geldiydi. Ne var ki öyküye girer girmez, öyküyü ele geçirmişti, her şeye karışıyordu, sanki kendisi anlatıyormuş gibi! Ama şimdi onu burada nereye koyacağız ki? Ya gene her şeye karışmaya kalkışırsa? İşte bazen öyküler, geçmişin ağırlığıyla insanın elinden kayıp gidiyor. Hem bakalım, bu sefer de direnecek mi? Belki, "Ben artık sizin çemberlerinize falan girmem" der. Bir yandan da düşünüyorum, o uyduruk kiralık katil mi öldürecekti dört bin yılın kadim masalcısını? Kurtulur tabii! "Unutma" diyorum Eylül'e "onu bir türlü hayal dairelerinin içine çekememiştin!"



Eylül'ün evinin önündeki iskele.

Eylül denize girmekten vazgeçti, o mor giysili kadına doğru gidiyor, bir yandan da mayosunun askısında sallanan A harfine bakıyor. Önüne baksa ya, takılıp düşecek!

Ağustostayız, hâlâ o zehirli samyelleri esiyor. Samyeli Arapça [smm] kökünden geliyormuş, zehirlemek demekmiş; sıcak, zehirli bir çöl rüzgârı, Akdeniz'in nemini de yüklenmiş, bunaltıyor, bedeninin bir yerine demirden bir harf takmazsan, kan rengi lekeler açılır teninde! Suya atlıyorum, yüzerek olay yerinden uzaklaşıyorum. Eylül'ü, öldürttüğünü sandığı kahramanıyla baş başa bırakıyorum. Keşke yüzüp yüzüp başka bir sahile çıkabilsem! Ama böyle bir şansım yok, hep aynı dünyaya çıkıyorum işte!

2. Sahne - Galata

Şimdi de Eylül'le Galata Kulesi'nin oralarda, denize bakan bir otelin çatısındaki taraçada oturuyoruz. Hava biraz yumuşamış, samyeli geri çekilmiş, hafif bir meltem var, ne de olsa ağustos geride kaldı. Birer martini ısmarlamıştık. "Hepsi gitti" diyor Eylül. "Ama Mor Harmanili Kadın nasılsa kurtulmuş." Eylül martinisinden ufak bir yudum alıyor. Minarelerin arkasından kızıllaşıp batan güneşin bıraktığı son ışık demetlerine –yoksa huzmelerine mi demeliydim?– bakıyorum dalgın dalgın. Başka bir sahile çıkmayı başaramadım.

Martini içen başka bir kahramanımızdı, o da başka bir kitaptan kalma. "Şu martinileri içmeliyiz, içmeliyiz ki gelenek sürsün. Gelenek sürsün ki Sümerli masalcılar unutulmasın!" diyor Eylül dramatik bir tonlamayla. Önceleri ikimiz de martini içen kadının Mor Harmanili

Kadın'la bir ilişkisi yok sanmıştık. Onlar birbirinden çok farklı öykülerin kahramanlarıydılar ama bakalım sahiden öyle miydiler? Kahramanlar sahiden birbirinden o kadar farklı mı?

Eylül eliyle gene havaya bir çember çiziyor, "Daldın, gittin" diyor bana, "dünyaya dön, çık şu hayal âleminden." Aslında hayal âleminde yaşayan kendisi. "Bak benim hayal dairemin içinde kim var?" Bakıyorum, aaa, Melek Teyzem, işte orada. Denize bakan bir pencerenin önünde oturmuş, kahvesini içiyor, sütlü kahve sever, biliyorum. Ama bu odayı çıkaramıyorum. "Neresi burası?" "Bilmediğin bir oda" diyor Eylül. "Senin Melek Teyze'nin mekânı değil, bu kadın da zaten senin bildiğin Melek değil." "Ama tıpkı ona benziyor!" "Olabilir, benzemeli zaten!" diyor.

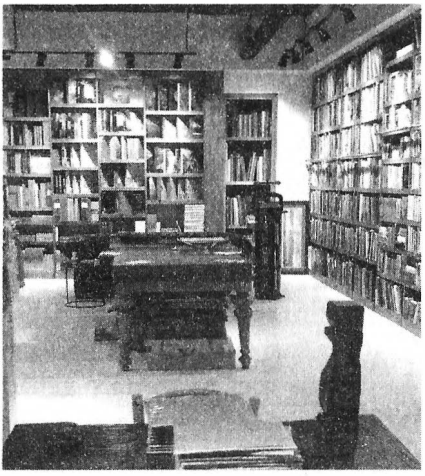
Melek Teyzem'i Eylül de tanırdı, ben ona "Melek Teyze" diyordum oysa Eylül "Melek" diyordu. Melek Teyzem bir şeyler anlatmaya bayılırdı, kim bilir Eylül'e de belki bir şeyler anlatmıştır.

Eylül de tüm öteki anlatıcılar gibidir. Anlatıcılar, insanı didikleyip bir hikâye anlattırırlar, sonra onu eğip büküp bambaşka bir şey yaparlar, bu yaptıkları sahtekârlıklar yetmezmiş gibi kitabın başına bir de teşekkür koyarlar: "Benim dikkatimi bu olaya çeken bilmem kime teşekkürü borç bilirim..." falan gibi. Sinirleniyorum, şimdi de Melek Teyzem kim bilir neye dönüşecek!

Eylül garsonu çağırıp bir martini daha ısmarlıyor. Bu kez eliyle havaya helezonvari bir şekil çiziyor: "Nereden nereye" diyor "Martini içen kadından Mor Harmanili Kadın'a, oradan da Melek Teyze'ne geldik! Arada kim bilir kimleri atladık ama fark etmez, hepsi aynı kapıya çıkar. Hem sonra düşündüm de belki de şu eski kahramanlardan kurtulmayı istemek doğru değildi. Mor Harmanili Kadın da neden bu yeni öyküye katılmasın, madem yok olmamakta ısrar ediyor!"

"Sahaflarda dolaşırken bir günlük buldum" diye açıklıyor Eylül biraz sonra. "Biraz yıpranmıştı, eksik sayfalar da vardı, şöyle bir karıştırınca, bunun senin şu Melek Teyze'nin günlüğü olabileceğini düşündüm. Anlatımı pek parlak değildi doğrusu. Ben de günlükteki öyküyü baştan, kendi sözcüklerimle aktarmaya karar verdim."

Bu anlatıcılara hayranım, sahaflarda dolaşırken, birdenbire ilginç bir günlük buluverirler! Sanki görünmez bir el, o günlüğü, onlar bulsun diye, eski kitapların arasına bilhassa yerleştirmiştir. Böylece öykü, sahici birisinin sahici öyküsü olup çıkar. Melek Teyzem'in günlüğü sahafta ne arıyor? Ama bunun da açıklaması vardır, çünkü o günlük belki de zamanında –bir taşınma sırasında– bambaşka birinin eline geçmiştir, o ölünce aile, eski evrakları, kitapları topluca satar, her şey, işini bilen bir sahafın eline düşer, Eylül'de o sahafta Melek Teyzem'in günlüğünü bulur. Nereden nereye...



Eylül günlüğü burada bulmuş, tabii inanırsanız!*

* Patika Kitabevi'nin izniyle.

Güneş battı, kızıl bir ışık kaldı, o da birazdan sönüp gider. "Acaba" diyorum içimden, "Rıza'nın adamı Eylül'ü de vurabilir mi?" Tabii bu fikri hemen kafamdan atıyorum, Eylül en yakın... neyim? Arkadaşım mı? Dostum mu? Benim bir parçam mı? Kendi kendimin bir yarısından kurtulmak mı istiyorum? Sonunda, ben de bir martini daha ısmarlıyorum. Bu martini denen züppeliği de hiç sevmem. Ama Eylül ısrar etti "martini içelim" diye, kıramadım. Eylül böyle ritüelleri sever, neymiş, o kadın da martini içiyormuş, ona çok şey borçluymuşuz, o olmasaymış Mor Harmanili Kadın da olmazmış, Eylül de Mor Harmanili Kadın'ı pek seviyormuş... Seviyordu da ne oldu, ötekilerle birlikte onu da yok etmeye kalkıştı, bu mu sevgi? Neyse ki, kadın Eylül'den daha akıllı çıktı, Markiz'deki badireyi atlattı, geçen gün kumsalda salınıp duruyordu! Hayali bile olsa, kan görmek istemiyorum artık! Ne var ki bu öyküye de o zehirli samyelinin savurduğu kızıl güneş ışıkları altında başlamadık mı? Sonra yakalarımıza o demirden harfleri taktık ki kendimizi savunabilelim, lekelenmeyelim, gerçeği bozup başka türlü anlatabilelim ki dayanılabilir olsun, bize değmesin! Ya da daha önceden değmişse bile, izlerini silelim, her şeyi bir hayal dairesinin içine çekelim, eğip bükelim, şanımız yürüsün. Gerçeklerden bize ne!

"Adı ne olacak yeni öykünün?" diye soruyorum. "*Gözyaşı Kuşları*!" diyor, "ama sen de başına şöyle şiirsel bir şeyler yazmalısın, şiirsel şeyleri benden daha iyi yapıyorsun, güneşin gözyaşları falan olsun içinde, güneşin kızıl gözyaşları kuşlarmış meğer, sonra o zehirli rüzgârlar falan, sonuna da yazarlık hakkında bilgece bir laf koy!" "Peki" diyorum, "ama önce şu metni bir görelim." "Hayır, hayır" diye itiraz ediyor Eylül, "sen o metni bir hazırla, öyküyü ona uydururuz."

Dediği gibi yaptım, şu en başta okuduğunuz metni yazdım, öyküyü de ona uydurduk. Hatırlatmak için o metni bir kez daha buraya alıyorum:

Ağustos ortalarında, Arabistan'dan esen samyelleri, çölün sıcağını getirir. Bu rüzgâr, denizi aşarken tuz ve nem yüklenir. Dolayısıyla boğucu, sıcak, nemli hava insanı nefessiz bırakır. Bu zehirli rüzgârla birlikte, güneşin denize vuran ışığı da kızıla çalmaya başlar, suya kan rengi bir kızıllık yansır. İşte bu zaman, güneşin gözyaşlarını akıttığı zamandır. Güneşin kızıl gözyaşları derinize değerse, teninizde leke bırakır. Ağustosta güneşe çıkmamak, güneşin gözyaşlarına değmemek gerekir. Çaresi yok mu? Var: Yakanıza demirden bir harf iliştirmek. Demir harfler, nemi, tuzu ve rüzgârın getirdiği kumu yutar, paslanır ve pas da kızıla çalar! Ne var ki harfler çoğalırsa sözcükler oluşur. Sözcükler güneşi o büyük kuşa benzetir. Ve gene rivayet olunur ki o büyük kuşun gözyaşları şifalıdır. Hangisi doğru? Güneşin ve sam yellerinin ortalığı kızıla çevirdiği mi? Kızılın kan rengi olduğu ve kan lekesinin çıkmadığı mı? Yoksa gözyaşlarını toplayan demir harflerin insanı bu kızıl lekelerden koruduğu mu? Kanın ve demirin şifa dağıttığı nerede görülmüş? Ama belki de demirin ve pasın ve kızıllığın açtığı yaraları kapatan sözcüklerdir şifa dağıtan. Belki de güneşi ölüp dirilen bir kuşa benzetmektir şifanın anahtarı! Şöyle ya da böyle, doğayı parçalamak, güneşe, ışıklara, kızıla, kuşlara, gözyaşlarına ayırmak gerçekte hiçbir işe yaramaz ama yaşamı baştan kurmaya yarar. İşte yakama demir bir harf taktım ve kendimi samyellerinin kızıl gözyaşlarına bıraktım!

"Pek fiyakalı olmuş" dedi Eylül, "haydi başlayalım!"

Eylül'ün sahafta bulduğunu söylediği ve "mutlaka okumalısın" diye zorla elime tutuşturduğu metin, tabii ki günlüğün özgün metni falan değildi, Eylül tarafından altüst edilmişti. Okumaktan başka çarem yoktu ama ben de bazı düzeltmeler yapmadım değil! Tabii bunlar yüzeysel düzeltmelerdi, "buraya başka bir sözcük koymalı,

şu virgül kalksın" gibi. İçeriğe dokunmadım, doğrusu. Söylemeye bile gerek yok, içeriğin, benim bildiğim Melek Teyzem'le uzaktan yakından hiçbir ilgisi yoktu!

Sonuçta ortaya çıkan metni okudunuz zaten: Melek'in çocukluğu -babasıyla uçurtma uçurtmaya gitmeleri, komşunun kümesinden yürütülen yumurtalar... falan- yaşadığı şu kayaların üstündeki kent, kayaların dibindeki geçit vermeyen kumsal, kimsenin denizden gelemediği, denizin kapalı sanıldığı ama Danyal'la Erol Bey'in beklenmedik bir şekilde bu kapalılığı yırtıp denizden gelerek kumsala çıkışları, Melek'le Danyal'ın flörtü, Erol Bey'in delici bakışları, Melek'le Danyal'ın düğünü, düğündeki mor giysili kadın -Belkıs-, Danyal'ın çalıştığı şirketin kumsala inşa etmek istediği tesisler, bu iş için açılan ihale, Danyal'ın şirketinin ihaleyi kazanması, Danyal'ın "ağır bir bedel ödedik" demesi ve eve sarhoş gelmesi, bir de baykuş -hani Melek'in penceresinin arkasındaki elma ağacına tüneyen baykuş vardı ya, Melek o baykuşun kendisine bir masal anlatmasını bekliyordu, işte o baykuş.

Bana kalsa her şeyi daha uzun uzun anlatırdım. Özellikle de Melek'in nasıl bir çocuk olduğunu, evini, evin bahçesini, odasını, baykuşu, babasının ne iş yaptığını, okula ilk gittiği günü, annesiyle babasının ilişkisini... Bir kahramanın çocukluğu önemlidir, sonrasını hep o çocukluk belirler! "İşte istemediğim tam da bu" demişti Eylül, "insanları çocukluklarına hapsedip durma, kahramanlarımızın değişme *potansiyel*leri olsun. Hem baykuşun resmini bile koyduk, daha ne yapsaydık!" "Hiç değilse düğün sahnesini uzatsaydık, her şey çok çabuk olup bitti, bir iki düğün resmi eklerdik, Erol Bey'in yanındaki kadının neler hissettiğini anlatırdık, tabii Melek'in annesiyle babasını da, 'babasının gözünde bir damla yaş titredi' falan gibi. Ne de olsa evlenen biricik kızları! Babalar da kızlarının yabancı bir erkekle evlenip gitmesin-

den hiç hoşlanmaz." "N'olmuş yani" diye karşı çıkmıştı Eylül, "bütün düğünler birbirine benzer, herkes kendi düğününü bambaşka sanır, sonunda hepsi aynı kapıya çıkar!"

Eylül istediğini yaptırdı, özet gibi bir metin çıktı ortaya. "Biliyor musun, aslında düğündeki o mor şallı kadından, yani şu bizim Mor Harmanili Kadın'dan biraz çekinmiştim" dedi. "Belkıs'tan mı?" diye sormuştum hayretle "ne varmış ondan çekinecek?" "Uzatsaydık, araya girip kendi yorumlarını katabilirdi. Yok, efendim, Sümerlerden bu yana hiçbir şey değişmemiş de, gelinin takıları bile aynıymış da, düğün dediğin kırk gün kırk gece sürermiş tüm masallarda, bu düğün niye öyle bir gecede bitivermiş de..." "Tamam tamam" dedim, "haklısın bu kadarı yeter belki, herkes istediği gibi canlandırsın düğünü kafasında." dedim ama pek de ikna olmadım, şu Danyal'ın çocukluğunu biraz olsun uzun anlatmamalı mıydık? "Annesi babası ölmüştü" deyip geçtik; ne zaman ölmüşlerdi, Danyal tam kaç yaşındaydı öldüklerinde, annesiz babasız büyümek Danyal'ın ruhunda ne gibi hasarlara yol açmıştı? Hiç bunlara değinmedik! "Ben *psikiyatr* mıyım?" demişti Eylül, "ne psikiyatri ne de sosyoloji kitabı yazdığımız. Hele Sümer mitolojisi hiç değil! Bırak böyle kalsın!" Eylül benden daha inatçı, bir şeyi kesip attı mı, tartışma orada biter. Acaba bir yerlerde gizli gizli Eylül'ün çocukluğunu mu anlatmalıyım?

3. Sahne – Sinema ve Sonrası

Eylül'le sinemaya gittik, sonra da sinemanın girişindeki bir kahveye oturduk. Sonbahar, usul usul bir yağmur yağıyor -demirden harfleri yakalarımıza takmamıza gerek kalmadı artık. Şemsiyemi yanıma almamış olduğumu fark ediyorum, evden çıkarken hava açıktı.

Eylül'le Melek'in günlüğünü karmakarışık edip ortaya çıkardığı metni konuşuyoruz. Kendi de itiraf ediyor, "yavan oldu" diyor. Tabii yavan olur, anlamsız bir genç kız öyküsü işte. Danyal denizden beyaz atıyla –yani beyaz tekneyle– geldi. Birbirlerini beğendiler, sonunda evlendiler, düğün harikaydı, falan. "O kadar basit değil" diyor Eylül bilmiş bilmiş. "Danyal'ın eve sarhoş geldiği geceyi hatırlıyor musun? Sence o gün neden o kadar sinirliydi?" "Bilmem" diyorum, "ihaleyi kazanmışlardı, aslında tam tersi olmalıydı, yüzünde güller açmalıydı!" "Bak" diyor

Eylül, "sana bir masal anlatayım: Eski zamanlarda bir kral, mimarına devasa bir tapınak yapmasını buyurmuş, hem de tapınağın çok kısa bir zamanda bitmesi gerekiyormuş. Mimar karalar bağlamış, bu işin o kadar çabuk bitmesi mümkün değilmiş. O gece evin duvarından şeytan girmiş süzülerek, 'Ben bitiririm ama karşılığında tapınağa ilk ayak basan canlının ruhunu isterim' demiş. Mimar da ne yapsın, kabul etmiş, tapınak bitmiş, fevkalade de olmuş. Ama Kral mimara, 'İlk ayak basanlar ikimiz olacağız' demez mi!

Mimar açılıştan bir gece önce gene karalar bağlamış ve sonunda karısına şeytanla yaptığı anlaşmayı itiraf etmiş. Karısı mimarın yüzüne dik dik bakmış, 'İlk canlı demişti, değil mi?' diye sormuş. 'Evet' diye cevaplamış mimar. Ertesi gün, açılışta, tam kralla mimar merdivenleri çıkacaklarken, mimarın karısı kolunun altında tuttuğu bir çuvaldan sarman bir kedi çıkarıp merdivenlere doğru fırlatmış. Zavallı kedicik böylece şeytanın olmuş ama mimarla Kral da kurtulmuş." "Kedi bu işe pek aldırmamış olabilir" diyorum, "ama ne ilgisi var bu masalın Danyal'la? Hem sen bunu kimden dinledin?" "Belkıs'tan, yani Mor Harmanili Kadın'dan" diyor. "İşte kadın gene işimize karışmaya başladı" diye geçiriyorum içimden.

Eylül'ün hep kendisine bir şeyler anlatacak birilerine ihtiyacı vardır, sonra da yazarken hep her şeyi kendisi uydurmuş gibi başkalarına anlatır. "Yani" diyor Eylül "ihalenin karşılığında istenen belki de rüşvet değil, bir canlıydı." "Kim kimi istedi sence?" diye soruyorum. "Erol Bey'i hatırla" diyor, "Belediye'yle Danyal arasındaki ilişkiyi kuran oydu, etkili birisi o, ihaleyi Danyal'ın kazanmasını büyük bir olasılıkla o ayarladı, karşılığında da..." "Melek'i istedi, öyle mi?" "Herhalde" diyor Eylül. "Ama günlükte böyle bir şey okuduğumu hatırlamıyorum" dedim.

Şu Mor Harmanili Kadın'ın her şeye karışmasından sıkıldım. Bir ara, ne güzel, Belkıs kılığında, Erol Bey'in yanında düğünlerde falan boy göstermekle yetiniyordu. Şimdi gene ne oldu da eski masalları insanların hayatlarına sokmaya çalışıyor! "O martini içen kadın da böyleydi" diyor Eylül, "bunlar herkese karışırlar." "Doğru o da böyleydi ama bak tekrar söylüyorum, günlükte bunlar yok." "Günlüğü boşver" diyor Eylül, "günlük burada bitiyor, zaten senin de fark ettiğin gibi yavan bir günlüktü, bundan sonrasını biz uyduruyoruz." "Biz değil, sen!" diyorum, "ben Melek Teyzem'i iyi tanırdım, hiç böyle şeyler anlatmadı bana!" Zaten günlük falan da uydurma. "Belki de şeytana verildiğini anımsamak istemiyor" diyor Eylül, "ama bence gidip ona "bak senin geçmişini baştan kurduk" desek hoşuna gider, hem o gamlı baykuşun da ona böyle bir hikâye anlatmadığı ne malum!" Kendi anlattığı öyküye beni de katmak istiyor ama hayır, bunları o anlatıyor. Ben yalnızca bir düzeltmenim burada. Kavga etmeyelim, diye üstüne varmıyorum. Benim Melek Teyzem'le ilgisi yok bunların! Melek Teyzem'in şeytanla yapılan bir anlaşmaya kurban gittiğini de nereden çıkarıyor. Hem masal anlatan baykuş değil, aslında Melek'ti.

Yağmur dindi. Sokakların kalabalığına karışıp yürüyerek eve geldim. Benim de arka penceremin önündeki ağaca bir baykuş tüner bazen. Eve girer girmez arka pencereden dışarı baktım, evet baykuş orada! Sonra bilgisayarın başına oturdum ve Melek Teyzem'in öyküsünü baştan okudum, Eylül'ün anlattığı şekliyle. Bir iki yazım yanlışı daha yakaladım, tabii ki. Eylül özensiz yazıyor!

Gece rüyamda Eylül'ün Melek'ini gördüm, bir yardan yukarıya tırmanmaya çalışıyordu, yar dikti, ikide bir kayıyordu, elleri ve dizkapakları kanamıştı, sonra yukardan bir el uzandı, galiba Belkıs'ın –Mor Harmanili Kadın'ın– eliydi, Melek'i yukarı çekti. Çekti ama Melek

çıkabildi mi, işte orasını tam göremeden uyandım. Uykum kaçtı ondan sonra, kalktım, evin içinde biraz dolaştım, Melek Teyzem'i düşündüm, ne kadar bilge ve tatlı bir kadındı. Görmeyeli yıllar oldu, özlemişim!

Bu kez de koltukta uyuyakalmışım, rüyamda gene Melek o yardan tırmanmaya çalışıyordu, bu kez elini uzatan Belkıs değil de Melek Teyzem'di sanki; ama Melek zaten Melek Teyzem değil miydi? Uyandım, rüyanın bu saçmalığından rahatsız olmuştum, ondan uyandım galiba, yatak odama gittim, perdeyi araladım, baykuş hâlâ ağacın dalındaydı, sabaha daha vardı, tekrar uyumuşum.

Sabah Eylül'e telefon edip rüyamı anlattım; geç de uyanır, tabii işi gücü yok oysa ben büroya yetişeceğim diye yedi buçukta ayaktayım -yedi buçuk bile çok erken sayılmaz ya, neyse. İnsan "Hayırdır inşallah" falan gibi bir şey der, değil mi? Yoo, "Tabii öyle olacak, yani ikinci rüya doğru, Melek'i Melek Teyzen çekmeli yukarıya" dedi ama sonra biraz düşündü "Yoksa bu ikisi, yani Belkıs'la Melek Teyze aynı kadın mı?" diye sordu. Gerçek bir soru muydu bu? Yoksa yüksek sesle mi düşünüyordu ama hangisi olursa olsun, bu düşünce beni ürpertti. Cin midir, peri midir, masalcı mıdır, tapınak fahişesi midir, yazar mıdır, diye kafamı yorduğum, 4000 yıl öncesinden çekip çıkardığım, çivi yazısı okuyabilen, öykülerini rulo yapıp deri kılıflarda saklayan, sonra da günün birinde hepsini kentin üstüne salıveren, hüt hüt kuşları, balıkçıllar ve martılarla konuşabilen bu kadın yoksa sahiden benim Melek Teyzem miydi? "Sana el verdim ama bilmediğin bir şey daha var, onu bilmeye henüz hazır değilsin" deyip dururdu Melek Teyzem bana. Telefonda bir sessizlik oldu. Sonra Eylül hiç beklemediğim bir şey söyledi: "Sana anlatmadığı bazı şeyleri bana anlatmış olabileceği neden aklına gelmiyor? Unutma Melek'i ben de tanıyordum." Doğru o da tanıyordu, zaten anlatıcı da o, ben sadece benim! Öyleyse devam edelim.

4. Sahne – Hafta Sonu

Hafta sonunu geçirmek üzere, cuma akşamından Eylül'ün şehir dışındaki evine gittim. Eylül yazdıklarını okudu; eh işte, ortaya yavaş yavaş bir şeyler çıkıyordu.

Pazar sabahı yağmur yağıyordu. Şemsiyelerimizi açıp sahilde biraz yürüdük. Kumlara bata çıka. Sonra kıyıdaki bir kahvenin tentesinin altında oturduk, yağmur dinmişti ama tentenin kenarlarından hâlâ sular süzülüyordu.

Yeniden metnin adını tartışmaya başladık. "*Gözyaşı Kuşları* hiç de fena bir ad değil" dedi Eylül kahvelerimizi içerken "kapak sorunu da böylece halledilmiş olur. Arka planda batan güneşin kızıl ışıkları, önde uçuşan küçük kuşlar!" "Biraz fazla dokunaklı değil mi bu ad?" dedim. "Öyle tabii" dedi Eylül "bundan sonrası da dokunaklı zaten." Üstelemedim, madem öyle istiyor. "Hem sonra,

biliyorsun" dedi, "Mor Harmanili Kadın'ın karıştığı her şey biraz acıya bürünür." Bazen düşünüyorum da yoksa aslında her şeyi o Belkıs mı anlatıyor? Her hikâye daha önceki bir hikâyenin ya da binlerce hikâyenin içinden mi çıkıyor? Belki de o baykuştur, ben uyurken penceremin karşısına geçip mırıl mırıl masallar anlatan, ben de rüya gördüm sanırım. Sonra Eylül'e rüyalarımı anlatınca, o da onları evirip çevirip gözyaşı kuşlarına dönüştürür. Eylül kim aslında, onu ne kadar gerçekten tanıyorum?

"Şimdi" dedim, "burada artık Belkıs'ın öyküsünü anlatmalısın." "Şunu gelecek hafta sonu yapsam" diyor Eylül, "Hayır" dedim, "şimdi yapmalısın. Eski bir dosyada onun öyküsü var zaten, buraya kopyalar yapıştırsın." Eylül tembel bir kadın, tek kelimeyle tembel ama çaresiz kabul etti, benim de gelecek hafta sonunu burada geçirmeye niyetim yok, güneye uzanıp, ilkbahar güneşinde biraz ısınmak istiyorum. Belkıs'ın öyküsünü de yanıma alırım, mutlaka düzeltilecek bir tarafları olur. Sonra da bu öyküyü asıl metne koyup koymayacağımızı bir daha düşünürüz. Belki asıl metni bu öyküyle ağırlaştırmamak gerekir. Belkıs'ın bu yeni romanda fazla bir rolü olmasını istemiyorduk ya! Yalnız, Belkıs'ın öyküsü asıl metne girmese de *bizim* için önemli. Masalcıların piri o! O olmasaydı, Eylül'le ben var olabilir miydik?

Uzun lafın kısası: Eylül'ün evine döndük. Mor Harmanili Kadın'ın öyküsünü o eski dosyadan çıkarıp iki nüsha olarak bastı, benim elime de bir kopyasını verdi. Tabii, ben yemek hazırlarken bir iki yerini değiştirmiştir.

On beş gün sonra buluşmak için sözleştik Eylül'le. Belkıs'ın geçmişini anlatan metni çantama koydum.

Kafamdaki sorularla eve döndüm. Erol Bey kimin nesiydi? Mor Harmanili Kadın'la –ya da öteki adıyla Belkıs'la– ilişkisi neydi? Sözü edilen anlaşma, yani Danyal'la yapılan ihale rüşveti anlaşması, Melek'in pa-

zarlanması mıydı? Melek duyduklarından ne anlamıştı, ne de olsa ihale karşılığında Erol Bey'e sunulduğunu henüz bilmiyordu!

Ertesi hafta sonu güneye indim, güneşli ve ılık iki gün geçirdim ancak yazları, turistlerin akın etmesiyle yaşama kavuşan bu yerlerde ilkbahar bile hafif hüzünlü oluyor. Pazar günü telefonumu kapattım, "Melali anlamayan nesle aşina değiliz" dedim ve boş kumsalda yürüyüşe çıktım, hatta ayakkabılarımı çıkarıp biraz da suyun içinde yürüdüm, su soğuktu ama ferahlatıcıydı. Melek'in içinde büyüdüğü kumsalı düşündüm.

Akşam telefonu açtım, baktım, Eylül üç kez aramış. Bu sefer ben Eylül'ü aradım: "Hayrola üç kez aramışsın." "Evet, aradım, şu telefonu kapatmaktan vazgeçsene." dedi ve geçen sabah gidip Mor Harmanili Kadını bulduğunu söyledi. Eski dosyadan alıntıladıklarımızı göstermiş; tabii arada ufak tefek değişiklikler yapmıştır. Oysa ben metni çantamda unutmuştum. İlkbahar, deniz, melal falan derken aklımdan çıkmış! "Tamam" demiş Eylül'e ama o dosyada olmayan, bizim bilmediğimiz başka şeyler de varmış geçmişinde -geçmişi de az buz değil ki, hepsini nereden bilelim.

Pazar gecesi son uçakla döndüm. Uçakta Eylül'ün kopyala-yapıştır usulüyle hazırladığı metni okudum. Belkıs da "tamam" dediğine göre, böyle kalabilir. Şu dört bin yıl saçmalığına inanıp inanmamak okurun bileceği iş, tabii.

Eylül'le buluştuğumuzda metni bir kez daha gözden geçirdik.

İşte Mor Harmanili Kadın'ın -şimdiki adıyla Belkıs'ın- daha önceki bir dosyada Eylül'e anlattığı öykü:*

"O kadar eski zamanlardan geliyorum ki daha yılların şimdiki gibi sayılmaya başlamadığı bir zamandan, diye-

* *Düğmeler ve Başka Şeyler*'den. Tabii biraz değiştirildi.

lim. Çok eski zamanlarda, ben diyeyim dört bin yıl, sen de beş bin yıl önce, ben bir tapınak fahişesiydim. Mezopotamya'nın kadim kentlerinden birini düşün, örneğin Uruk. Ünlü ailelerin bakir kızları bir süre için tapınağa girerler –tapınağın kucağına ya da Tanrıça İnanna'nın kucağına oturtulur da diyebilirsin– kutsal görevleri, Uruk'tan ya da başka şehirlerden gelen ünlü ailelerin oğullarıyla sevişmektir. Bu kızlara tapınak fahişesi denir. Bu edim, bir bereket ritüelidir ama aynı zamanda öteki şehirlerle barışı sağlar. Kızlar ya bir süre sonra evlenip giderler ya da tapınakta kalırlar, bu kadar basit.

Annemle babamın, anneannemden devraldıkları bir keten dokuma atölyesi varmış. Lamassi, yani annem daha küçük bir çocukken başlamış bu keten dokuma atölyesinde çalışmaya, severmiş bu işi. Babamla evlenince işleri paylaşmışlar, anneannemi köşeye oturtmuşlar, annem atölyeyi üstlenmiş, babam da kuzey ülkelerine gidip hem dokunmuş keteni pazarlıyormuş, hem de anneme ham keten gönderiyormuş. Bu arada da ben doğmuşum. Sonra babamın yolculukları gittikçe uzamaya başlamış. Bizimle pek ilgilenmez olmuş. En sonunda da izi kaybolmuş. Ben ne babamı ne de annemi pek hatırlamıyorum. Babam gelmez olduktan bir süre sonra, annem bir gün, 'Çöl beni çağırıyor', demiş, evden çıkmış ve yürüyüp gitmiş. Nereye gittiğini, neyin peşinden kendini yabancı bir dünyaya saldığını kimse bilmiyor. Beni anneannem büyüttü. Annem öyle yürüyüp gidince, anneannem yeniden atölyenin başına geçmiş. Atölyede köle kızlar çalışırdı. Şu üstümdeki mor harmani de orada dokunmuştu. Neyse, mor harmaninin dokunması daha sonra zaten.

Annem çöle gittikten sonra, anneannem tekrar atölyenin başına geçince, yurtdışı bağlantıları kesip ürünleri yurtiçinde pazarlamaya başlamıştı. 'Bu yurtdışı işi hayır-

lı olmadı' derdi. Kızını özlerdi. Beni sever miydi, bilmiyorum. Ama elinin altında olmamı istiyordu, iş hayatına bulaşmamı istemiyordu, tapınağa gideyim ve hep orada kalayım diye programladı beni. Tapınağa gitmek, bana da yapabileceğim en olağan şey gibi geliyordu.

Atölyede, kızlar çalışırken sıkılmasınlar diye tutulan bir de masalcı varmış. Anneannemin söylediğine göre yaşlı birisiymiş. Ben daha çok küçüktüm, anneannem akşam eve gelince, atölyede olan biteni anlatırdı da oradan biliyordum. Bazen o gün anlatılan masalları da aktarırdı. Masalcı, sabah kızlarla beraber atölyeye gelir, kızlara masallar anlatırmış. Beni atölyeye sokmazlardı, tapınağa hazırlanacaktım ben, öyle keten, dokuma falan gibi işlere bulaşmayacaktım.

Yavaş yavaş büyüyordum tabii, atölyeyi ve masalcıyı da merak ediyordum. Tapınağı o kadar da merak etmiyordum. Zaten tapınağa daha önce götürülmüştüm, kum taşından yapılma, şehrin ortasında, devasa bir binaydı. Tanrıça İnanna'ya saygılarımı sunmuştum, merdivenlerden çıkmış, heykelinin önünde diz çöküp beni beklemesini, ona geleceğimi söylemiştim. Tam ne zaman geleceğime başrahibe karar verecekti, 'Gökyüzünden bir işaret bekliyorum' demişti başrahibe, 'o işareti görünce seni çağırtacağım'. O zamanlar, bizim oralarda her şey yıldızların işaretlerine göre yapılırdı.

Bir gün –on beş, on altı yaşlarına gelmiş olmalıydım, bizim oralarda o zamanlar kimsenin yaşı tam olarak bilinmezdi– merakımı yenemeyerek, ilk kez atölyeye gittim. Atölye biraz uzaktaydı, tam nasıl gidileceğini bile bilmiyordum. Neyse sora sora buldum. Giderken, yol kenarında kendi kendine biten katırtırnaklarından topladım, elim acıdı ama olsun, atölyeye ilk kez gidiyordum, o yaşlı masalcıya bir demet çiçek götürmek doğru olur, diye düşünmüştüm.

Üstümde beyaz ketenden bir harmani, saçımda da yasemin çiçeklerinden yapılma bir hale vardı. Seke seke gidiyordum. Gençtim, beyazlara bürünmüştüm, ilk kez kafama koyduğum bir şeyi, kimseye danışmadan yapıyordum.

Elimdeki katırtırnağı demetiyle girişte durdum. Atölye loş ve büyüktü. Dışardaki parlak güneşten sonra, önce hiçbir şey görmedim. Sonra yavaş yavaş dokuma tezgâhlarını ve kızları seçtim. Atölyenin gerisinde küçük, ayrı bir oda vardı, anneannem sırtı girişe dönük, atölyeyle odayı ayıran alçak duvarın arkasında oturuyordu.

O masalcıya tutulan ben değil miydim? Ona mı tutulmuştum, anlattıklarına mı tutulmuştum yoksa anlatabiliyor olmasına mı? Her masal başka bir programdır, çeşitliliğe mi tutulmuştum? Yoksa yalnızca sürmeli siyah gözlerine mi? Gerçekçi olmamız gerekirse, on altı yaşlarındaki bir kızı –'yani beni', diyor burada mor harmanili kadın–, işin felsefesinden çok, karşısındaki erkeğin yalnızca orada oluşu, kısık ama bir yandan da genç bir sesle konuşuyor oluşu –bizim dilimizi konuşuyordu ama hafif yabancı bir aksanı vardı– derin siyah gözlerle bakıyor oluşu –sürmeli, siyah gözlerle bakıyordu– etkileyecektir. Nitekim de öyle olmuştu.

Atölyenin kapısında, gözlerim o loş ışığa alışıncaya kadar bir süre durdum. İşte sesini o arada duydum. Kısık ama derinden gelen bir sesi vardı. İnsanı alıp deniz kıyılarına götüren. Ben daha hiç deniz görmemiştim, gene de bildim o sesin denizi taşıdığını. Dalgalı ve sakin, beyaz köpüklü ve ayna gibi dümdüz, fırtınalı ve güvenli. Anneannem onun yaşlı biri olduğunu söylemişti, belki anneanneme öyle görünüyordu ama gözlerim ışığa alışınca ben çok genç birisini gördüm. Ola ki yaşı yoktu. Ola ki benim şimdi olduğum gibiydi. Her zaman, her yaşta olacak biri. Onun sesiyle üstümdeki beyaz harmani dal-

galandı, o zaman henüz bilmiyordum, daha denizi görmemiştim ama üstümdeki giysi bir deniz gibi dalgalandı. Kendimi kıyıya vuran beyaz sular gibi gördüm. Kıyıya vuran, dalgalanan, köpüklenen soyut bir denizin yansımasıydım artık. Kapıda durduğum ve masalcıyla birbirimize bakıp kaldığımız o kısa süre içerisinde, o zamana kadar sürdürdüğüm o durgun yaşamdan, çocukluğumun ve yeniyetmeliğimin yürü yürü bir türlü bitmek bilmeyen tozlu topraklı yollarından çıkmış, bir büyük denizin bilinmezliklerle dolu geniş dalgalarına –hayatımın yolunaayak basmıştım. Daha doğrusu –o anda bunu tam olarak anlamamıştım ama– başka bir programın mümkün olduğunu...

Kendime hâkim olmaya, başımın dönmesine engel olmaya çalıştım. Ben İnanna'nın rahibesi olmaya planlanmıştım, o masalcının uçsuz bucaksız denizi olmaya değil. Ama o zaman, henüz ben olabilecek bir yaştayken, o masalcının gözlerinde olabileceğim bir denizi görmüş olmalıyım.

Bütün bunlar tabii ki çok kısa sürdü. Çok kısa sürdü ama masalcı bana bakmış, beni görmüş ve susmuştu. Sonra o dünya kapandı, sular çekildi. Masalcı önündeki toprak kâseye uzandı ve bir yudum su içti. Masalcı öyle birden susunca, keten dokuyan köle kızlar da durdu. Atölyedeki devinim kesildi, tuhaf bir sessizliğin içine düştük hep birlikte. Anneannem sessizliği duydu, döndü, beni gördü. Biraz şaşırdı ama bozuntuya vermedi, kalktı, yanıma geldi, 'Hoş geldin' dedi. Beni elimden tutarak içeri aldı, masalcıya da devam etmesi için işaret etti. Masalcı yavaş yavaş toprak kâsedeki suyu içip bitirdi. Ben de anneannemin elinde içeri girdim, yolda yaşlı masalcıya vermek için topladığım katırtırnaklarını anneanneme vermiş olmalıyım. Arkadaki bölmeye geçtik ve masalcı o zaman, bir şarkı söyledi, bir lacivert taşının

öyküsüydü bu. Lapis lazuli, yani lacivert taşı. Uzaklardan gelen bir lacivert taşının öyküsü.

Lacivert taşı, lacivert bir denizden geliyordu ve o denizi getiriyordu. Masalcının biraz kısık ve genç sesinde, koyu ve derin bir deniz açılıyordu...

Masalcıyla göz göze geldiğim, göz göze geldiğimiz o yakıcı sahneden sonra, İnanna'ya ve geleceğime ihanet ettiğim duygusuna kapıldım. Bu sadece bir duygu da değildi aslında çünkü bir bakıma İnanna'ya sahiden ihanet ettim ama bir bakıma da hiç etmedim.

Artık her gün anneannemle dokuma atölyesine gidiyordum, masalcıyı dinliyordum. Anneannem benimle ilgili programında ciddi bir değişiklik yapmıştı. Tapınağa gideceğim kesindi ama ne zaman gideceğim ve ömür boyu orada kalıp kalmayacağım, baş rahibenin gökyüzünde göreceği işaretlere bağlıydı. Belki de bir süre sonra tapınaktan çıkacak ve atölyeyi devralacaktım. Anneannem bu olasılığı düşünmeye başlamıştı. Dolayısıyla benim atölyeye gelmeme, işi yakından görmeme bir itirazı kalmamıştı. Yaşlı kadınların gelenek adına kurdukları programlar ucundan kıyısından değişebiliyormuş.

Atölyeye giderken her sabah katırtırnakları topluyordum, anneannem benden önce gelmiş oluyordu, katırtırnaklarını ona veriyordum, masalcıya değil. Ama masalcı anlatmaya devam ediyordu. Yalnızca, dağ oyuklarından sökülüp alınan lacivert taşlarından, bu taşların develerin sırtında aştıkları kum çöllerinden, vardıkları kıyılarda yüklendikleri yelkenlilerden, akşamüstleri suların yüzeyini yalayıp geçen mavi mor meltemlerden söz ediyordu. Hep taşların öyküsüydü anlattıkları. Taşların yolu hep değişiyor, her seferinde kervanların başına başka başka şeyler geliyor, aştıkları denizlerdeki serüvenler çeşitleniyordu. Ne var ki, öyküler kapanmıyordu. Taşların sonradan nerede işlendikleri, hangi zeytin yeşili al-

tınlarla bezendikleri, hangi genç kadınların boyunlarını süsledikleri anlatılmıyordu. Masalcı, bir türlü işin bu aşamasına geçmiyordu. Merakla yüzüne bakıyordum onun. Gözleri çok koyuydu, bazen laciverte çalıyordu. Bu lacivertin beyaz harmanimde yansıdığını düşünüyordum. Daha doğrusu kendimi onun bakışını yansıtan bir cam yüzey gibi hissetmeye başlamıştım. Gözleri ve gözlerinin giysimdeki yansısı, bir bütünlük oluşturmaya başlamıştı.

Anneannem ise, 'Biz' diyordu, 'geleneklere bağlı bir aileyiz, işimiz İnanna'ya adanmıştır, işimiz kutsaldır, kuşaktan kuşağa geçer, kadınlardan kadınlara geçer'. Bu söylemdeki 'biz'in içinde hiç erkek yoktu.

Anneanneme göre ben de bu 'biz'in içine girmeye başlamıştım. Oysa ben masalcının gözlerinin, bakışının, sesinin, anlattığı lacivert taşlarının bir yansısı olmaya evriliyordum.

Sonra bir akşam, anneannem köle kızlardan birkaçını yanına alıp, tapınağın siparişlerini götürmeye gittiğinde, öteki kızlar da yavaş yavaş ortadan çekildiklerinde, atölyenin loş serinliğinde masalcıyla ikimiz kaldık. Hava kararıyordu, alacakaranlıkta ikimiz yalnız kaldık. Masalcı o zaman bana bir aşk şarkısı söyledi. Lacivert taşını, çöllerin boz bulanık kumlarından, suların üstündeki mavi mor meltemlerden aldı, kıyıya getirdi, zeytin yeşili bir altın çerçeve içine yerleştirdi ve beyaz harmanili, saçında yaseminlerden bir hale olan genç bir kızın boynuna taktı. Elimi boynuma götürdüm, masalcı da elini boynuma götürdü, dokunuşuyla ürperdim. Beni, anlattığı koyu ve derin denizlerin ışığıyla sardı. Olmayan yaşını bana aktardı. Geleneği kırdı, 'biz' belki de birlikte kırdık geleneği.

O geceyi masalcıyla geçirdim. Bu geceyi uzun uzun anlatmama gerek var mı? Aşk aşktır işte ve anlatılmak için değildir, zaten anlatılamaz.

Sabah, atölyenin arka odasındaki sedirin üstünde uyandım. Boynumda lacivert taşından yapılma bir halka vardı.

Sonra köle kızlar bana mor bir harmani dokudular. İşte üstümdeki o mor harmani bu yüzden.

Masalcı yok olmuştu, onu bir daha görmedim. Ben tapınağa saçları beyaz yaseminlerle bezenmiş bakir bir genç kız olarak değil, mor harmanili bir kadın olarak gittim; gittim çünkü başrahibe bir gece gökyüzüne bakmış artık gelmem gerektiğini yıldızların yansımalarında okumuştu.

Tapınağa, el değmemiş yeniyetme bir kız olarak değil, mor harmanili bir kadın olarak gittiğimi söyledim, değil mi? Yaşım kalmamıştı. Bedenim İnanna'ya armağan edildi ama ruhum benimdi. Yani böyle de söylenebilir. Ama asıl soru şuydu: Ben kimdim? Bir aslım var mıydı? Bana kalan ruhum nasıldı? Bunu sormamın bir nedeni var. Çünkü o masalcıyla geçirdiğimiz geceden sonra, boynumda lacivert taşından bir halkayla atölyenin arka odasındaki sedirin üstünde uyandığım o sabahtan sonra, bütün programlar altüst olmuştu: Tapınak fahişelerinin yapmadıkları bir şey yapıyordum, bana sunulan ya da benim sunulduğum her erkeğe bir öykü anlatıyordum. Değişik öykülerdi bunlar: Çölleri aşan kervanlar, denizlerdeki cinler, rüyasında gördüğü kızı bulmak için yollara düşen şehzadeler, süpürgeleriyle uçan cadılar, iftiraya kurban gidip kuyulara atılan en küçük oğullar, kadınlardan nefret ettikleri için her gece başka bir kızla evlenip ertesi sabah kızı boğduran sultanlar, güneş gibi doğan aylar, Çini Maçindeki maymun krallar, kocasına ihanet ettiği için kendini trenin altına atan o kadın, solgun halk çocuklarının kalplerine akan ırmaklar, titreyen topraklar, bu dünyadan sıkılıp gökyüzüne ağan kadınlar, piyanistten tekrar çalması istenen şarkılar, kuzey ülkelerinden

birinde yaban kazlarıyla uçan o çocuk, petrol savaşlarında yitirilen gelinlikler, şairlerin romanları, yerdeniz ülkelerindeki büyücüler... Geçen zamanla birlikte tabii ki teknoloji de değişiyordu, masallara denizaltıların, trenlerin, uçakların, cep telefonlarının, petrol savaşlarının, atom bombalarının girmesi kaçınılmaz olmuştu. Bana sunulan ya da benim sunulduğum erkeklere hep bir şeyler anlatıyordum, hep de anlattığım masaldaki bir kimliğe bürünerek. Ama bu bürünme sahteydi. Her şey benim başımdan geçiyormuş gibiydi ama geçmiyordu işte. Bugün durup, 'ben neydim?' diye sormam bu yüzden. O anlattığım ve anlatırken kimliklerine bürünür gibi yaptığım sultanların, kadın efendilerin, cadıların, soytarıların, kaptanların, şehzadelerin, keloğlanların, kendi yaptıkları resimlerin içine dalıp yok olan ressamların, bir düşman askerine âşık olduğu için lanetlenen kadınların, şeytanla yaptığı sözleşmeleri kanıyla imzalayan adamların, zehir hafiyelerin, birbirlerini anlamayan babaların ve oğulların, annelerin ve kızların kimliklerini arayıp duruyordum, harmanimi savurarak açıp bana sunulan yatağa girerken. Ama kendi öyküm neredeydi? Kendimi bulabilecek miydim? Bir öykü olmayan kendimi? Ya da kendimin olan bir öyküyü? Yansımalardan kurtulup, kendimi ve ötekileri, asılları görebilecek miydim?

Masalcı, beni kendisi yapmıştı ve ortadan kaybolmuştu. Beni bir masalın içine çekmişti, yaşımı yok etmişti, kendi bakışımı yok etmişti." (Mor Harmanili Kadın'ın anlattıklarının sonu.)

"Sonrasını kısa kesiyorum" dedi Eylül. "Bir gün tüm öykülerini kentin üzerine savurur; artık o sıra hangi kentteyse...

Ve gökten üç öykü düşer, biri sana biri bana biri de Melek'e. Sorun şurada: Gökten düşen öyküler farklı fark-

lı mıydı? Yoksa üçümüze de aynı öykünün kopyaları mı düşmüştü?

Mor Harmanili Kadın, sonra bizim hikâyemizin geçtiği kente gelir. Belki Erol Bey orada olduğu için, belki biz sonradan bunları anlatacağımız için, belki de bize el vermek için! Belkıs adını alır ve pazar günleri kurulan elişi pazarında mavi boncuklardan yapılma kolyeler satmaya başlar." Eylül'ün lafını kestim: "Tamam, şuna 'bize karışabilmek için geldi' desene." Eylül bu sözümü ciddiye almadan devam etti: "Şimdi iş Erol Bey'le olan ilişkisine geldi. Erol Bey'i nereden tanıyor?" "İşte Melek'in merak ettiği de buydu zaten" dedim.

Gene de Belkıs eğer sahiden masalcıların piriyse, hep aynı masalları evirip çevirip baştan anlatıyorsa, sonra da hepsini savurup havaya attıysa, Eylül'le bana da gökyüzünden bazı metinler düşmüş olabilir, yalnız üçüncü nüsha neden Melek'e düştü, üçüncü metin okura düşmemeliydi mi? Yoksa düşenler aslında elmaydı da, burada öyküler düştüğü için mi böyle bir değişiklik oldu? Yoksa Melek de dinleyicilerden biri miydi? Gene kafam karıştı: Baykuş mu Melek'e masal anlatıyordu, Melek mi baykuşa? Hem o baykuşun benim penceremde ne işi var?

5. Sahne – Kış

İlkbahar soldu, yaz başladı, yazın Eylül de ben de dalga geçtik, yani hiç doğru dürüst bir şeyler çıkmadı ortaya. Sonra yaz bitti, sonbahar falan derken kış geldi. Kışı da Eylül'le itişip kakışarak geçirdik. O yazdı, ben bozdum, ben yazdım o bozdu. Sonra oturup birlikte yazdık. Bazen hiç anlaşamadığımızı sanıyorum, sonra bir de bakıyorum, tam da aynı şeyleri düşünmüşüz.

Gene gece yarıları "şuna bir baksana" diye beni uyandırdı. Baykuş gene penceremin karşısına tüneyip durdu, gene tuhaf tuhaf rüyalar gördüm. Gene kahvelerde oturup Melek Teyzem'in şerefine sütlü kahveler içtik. Sütlü kahveler şimdi *cafe-latte* oldu, kahveler de *cafe.* Hatırlayacaksınız, Belkıs'ın anlattıklarına da yeni teknolojiler sızmıştı, "Bir şeyin adı değişti diye kendi değişmiyor ki" demeyin bana! Bal gibi değişiyor işte. Kimse bana

Facebook'un psikolojilerimizi bambaşka bir yola sokmadığını söylemesin!



O kış İstanbul'da soğuk geçiyordu.

Yeni bir bölüm ortaya çıkınca, Eylül'le hemen bir *selfie* çekip, altına da "Eylül'le Nisan Ahmet Fetgari sokaktaki bir *cafe*de oturmuş yeni bir bölüm hazırlıyorlar" diye yazıveriyoruz. Ahmet Fetgari sokağın adı da eskiden Kalıpçı sokaktı. Kalıpçı sokak, Kalıpçı sokakken bambaşka bir sokaktı, evlerde su kesildiğinde, caminin arkasındaki çeşmeden kovalara su doldurduğumu bilirim. O

zamanlar İstanbul'a daha yeni taşınmıştık, üniversite yılları işte, Eylül'le o sokaktaki minik bir evi paylaşıyorduk. Tabii Eylül'ün çıkıp sokaktaki çeşmeden su doldurduğu falan yoktu! Hatırlamaz bile!

İşte kışı –Facebook'taki mesajlarımızdan da anlaşılacağı gibi– yazıp çizerek geçirdik. Facebook'a koyduğumuz selfie'lerde hep Eylül'le ikimiz varız. Oysa itiraf etmeliyim ki Belkıs'ın da bize katıldığı oluyordu. Erol Bey'le bir ilişkisi olduğunu, Erol Bey'in o pervasız hallerinden hoşlandığını, Erol Bey'de kendisine benzeyen bir yan bulduğunu hep kendisi anlattı. Bu kadar çok öykü bilince, bu kadar çok kişiyi didikleyip durunca, insanda –tıpkı kendisinde ve Erol Bey'de de görüldüğü gibi– değer yargısı diye bir şey kalmıyormuş. Her şey anlatılmaya layık oluyormuş. İşte Erol Bey'i de cazip kılan buymuş! (Belkıs "Erol Bey" demiyordu, ona göre Erol Bey "Errol Gomery"ydi). Bilmem ki ben tam öyle düşünmüyordum. Eylül'e gelince, o bu fikri pek tuttu, "Tabii yazar dediğin böyle olmalı" diyordu. Ama masalcıyla yazar aynı şey miydi, bakalım?

Bu arada, metin de epey ilerledi:

Melek'le Erol Bey birbirlerine tutulmuşlardı zaten -tam da bu sözcük, "tutulma". Bu sözcüğü de Belkıs söylemişti, her şeyin adını koymaya pek meraklıydı. Evet, bazı şeylerin adını koyuyordu ama o kadar; neden, niçin, nasıl diye sorulunca, "orasını da okuyan düşünsün" deyip geçiyordu. Sonra Erol Bey öldürüldü, Danyal tutuklandı ve mahkemede o babacan yargıca her şeyi itiraf etti. Hayır, Erol Bey'i öldürmemişti ama karısını satmıştı!

Boşuna "Danyal'ın çocukluğundan söz etmeliyiz" dememiştim. Danyal kim bilir çocukluğundaki hangi zorluklardan dolayı böyle birisi olmuştu. Bu dış koşulların getirdiği bir evrilme miydi yoksa kalıtımsal bir *dejenerasyon* muydu? "Sen buna dejenerasyon mu diyorsun?

Düpedüz sahtekâr, çıkarcının biri işte!" diye itiraz etmişti Eylül. Bazen aynen Belkıs'ın cümleleriyle konuşuyordu Eylül. Hayır, yanılıyorum galiba, bu sözü ölmeden önce Erol Bey söylemişti: "Çıkarcının teki o!" Melek'in Erol Bey'in sesini son kez duyduğu an! Biz bunları tartışırken, Belkıs da lafa karışmıştı: "Bazı şeylerin açıklaması yoktur, öylece olurlar sadece." demişti.

İşte Danyal tutuklandı, bu arada Melek'in babası düşüp ayağını kırdı, Melek, babasıyla hastaneye gittiği için, Danyal'ın itiraflarını sıraladığı o meşhur ikinci celsede bulunamadı. Zavallı adamcağızı –Melek'in babasını– merdivenlerden düşürüp adamın ayağını kırmıştık ama başka çaremiz yoktu, Melek'in bütün bunları Danyal'ın ağzından duymasını istemiyorduk. Bu konuda üçümüz de –Eylül, Belkıs ve ben– hemfikirdik.

Yargıç kararsızdı. Gazeteciler ise harıl harıl çalışıp Errol Gomery'nin karanlık geçmişini ortaya çıkarmaya uğraşıyorlardı, yanılma payları vardı tabii ama başka katil adayları ileri sürmeyi de başardılar. Şöyle ya da böyle, Errol ölmüştü, bizim de elimizde Melek'le Belkıs kalmıştı. Biraz da benziyorlar mıydı ne birbirlerine? Ha, evet Danyal da vardı ama o da birazdan –Melek'in ruhundan değilse bile– romandan atılacaktı.

Sonrası malum, Melek ikilemler içinde kaldı. En çok buralarda zorlandık. Ben bu ikilemleri falan daha uzun anlatmak istiyordum, Eylül bırakmadı, Belkıs da onu destekledi. Hele o aynanın karşısındaki sahne! Melek'in kendini idrak ettiği ama kendisinin kendisi mi olduğuna, yoksa her zaman yaşamına giren herkesi birlikte mi taşıyacağına karar vermeye çalıştığı sahne. "Uşaklıgil'de var zaten bu sahne, orada da Bihter soyunur durur, bizim de aynı şeyleri anlatmamız gerekmez." dedi Eylül. "Ben de size bunu söylemeye çalışıyorum" demişti Belkıs, "Örneğin, Sümerlerde de daha boy aynaları yoktu ama o

zaman da kadınlar soyunup suya falan bakmıştır herhalde, arka bahçelerindeki havuzun kıpırtısız suyundaki yansımalarına. Her masal sonunda aynı kapıya çıkar." Şu Sümerlilerden yavaş yavaş bunalmaya başlıyordum.

Bunları tartıştığımız günün gecesinde, bu kez de *ben* saat ikide Eylül'e telefon ettim. "Şu kadını her şeye bulaştırma." dedim. "Sen bu saatte neden ayaktasın?" diye sordu. "Uyuyamadım işte" dedim, "şu baykuşun yüzünden, karşıma tünemiş, gözlerini üstüme dikmiş oturuyor." "Perdelerini kapat ve uyu" dedi Eylül. Sonra da duyulur duyulmaz bir sesle ekledi: "Haklısın, bu kadına çok *prim* verdik, neredeyse ejderhalarla konuşabildiğini bile söyleyeceğiz. Ama ne yapalım ki, şimdi üçüncü ve dördüncü celseler geliyor, asıl orada boy gösterecek."

Kış soğuk geçiyordu, Eylül de ben de üşümekten bıkmıştık. Buzlu yollarda kayıp duruyorduk. İçtiğimiz sütlü kahveler içimizi ısıtmaya yetmiyordu. İkimiz de kendimize içi muflonlu birer palto aldık. Bütçelerimiz de bu paltolar yüzünden epey sarsıldı, öyle martini içilecek yerlere falan gitme durumumuz kalmadı, neyse ki, Eylül de martini içmekten söz etmez olmuştu.

Paltolarımız hemen hemen eşti, onunki kahverengi, benimki siyah. Buz tutmuş caddelerde kol kola girip ikiz kardeşler gibi yürüyorduk. Eylül kumraldı ama ikimiz de başımıza kocaman yün şapkalar geçirmiş olduğumuz için ne benim şu bir türlü doğru dürüst toplamayı becerememediğim kıvırcık siyah saçlarım ne de onun hafif dalgalı kumral saçları gözüküyordu. Kış, karlar, buzlar ve bitip tükenmeyen o sert ve yıldırıcı soğuk bizi birbirimize yaklaştırmış, sonunda kavga etmeyi bir yana bırakmıştık; gören bizi sahiden ikiz sanabilirdi. Soğuktan dolayı pek bir yerlere gidemediğimizi bahane edip Belkıs'ı da –hiç değilse bir süre için– başımızdan savmıştık. Belkıs zaten kimsenin evine gelmekten hoşlanmıyordu, ev sevmiyor-

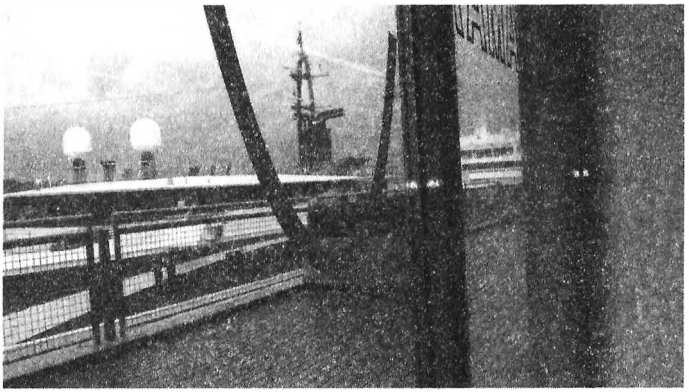
du, "Ben kum fırtınalarının estiği çöllerin, dalgaların adam boyunu geçtiği lacivert denizlerin, yamaçları yeşil kaplı, başları dumanlı dağların kızıyım, evler bana yaramaz!" diyordu, biz de onu kum fırtınalarının estiği çöllere bırakmıştık. Tabii, hepsi lafın gelişi, yoksa o da İstanbul'un karanlık bir köşesinde oturuyordu.

Bu arada Melek de kim olduğunu anlamaya çalışıyordu, Erol Bey'i sevmişti ama adam onu Danyal'dan satın almıştı, her ne kadar sonrasında her şey başka türlü geliştiyse de! Ama acaba? Yoksa Melek, Erol Bey'in gözüne hep satın alınan -kıymetli?- bir Acem halısı gibi mi görünmüştü? "Danyal'ı satsam ne eder?" diye de düşünmüştü Melek. Ama Danyal'ın kıymetli bir Acem halısı kadar değeri olacağından kuşkuluydu. Zavallı Danyal, onu kimse ciddiye almıyordu. Ben yavaş yavaş Danyal'a karşı bir *sempati* duymaya başlamıştım. Esas oğlan olacak gibiyken, yerini Erol Bey'e kaptırmıştı, şimdi işlemediği bir cinayet yüzünden yıllarca hapis yatacaktı belki, karısı -tabii unutmayalım, *sattığı* karısı- bir Acem halısı kadar bile değeri olamayacağını varsayıyordu. Melek sonraları belki ruhunun bir noktasında Danyal'la barışır, diye düşünüyordum ama bu pek de öyle kolay kolay gerçekleşeceğe benzemiyordu. Melek pembe beyaz bir bahar sabahı uyanıp yeni evinin terasından mahmur gözlerle denize bakarken belki onu affedebilirdi; ama o zaman da Danyal için artık iş işten geçmiş olacaktı.

Evet, kış kötü geçti, Melek hangi anısını saklayacağını bilemedi. Zaten daha hiçbir şey anıya dönüşememişti, nefret, acı, özlem, aşk ve öfke arasında bocalayıp duruyordu.

Böylece üçüncü celseye geldik, İstanbul'a da yavaş yavaş ama gerçekten yavaş yavaş bahar geliyordu.

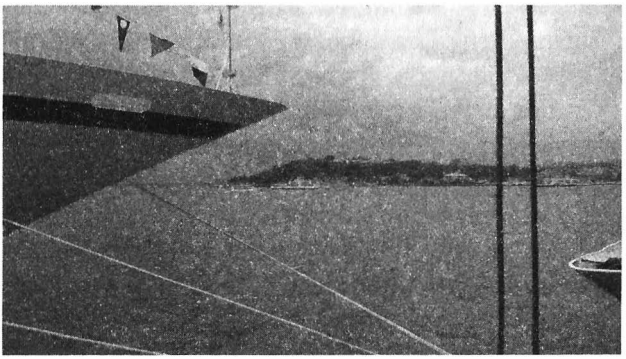
O gün Belkıs, Eylül ve ben, üçümüz Galata rıhtımındaki bir kahvede buluştuk. Aslında istediğimiz denizi ve Sarayburnu'nu seyretmek, baharın geldiğine ya da haydi geleceğine diyelim, kendimizi inandırmaktı. Oysa sisli puslu bir hava vardı. Kahvenin masaları henüz terasa taşınmamıştı ve ilk oturduğumuz masadan, kahvenin camının arkasından ve terasın parmaklıklarının arasından yalnızca rıhtıma park etmiş olan kocaman bir vapurun güvertesi gözüküyordu.



Güverte (Eylül'ün çektiği fotoğraf, sağdan sarkan halat kırmızı)

6. Sahne – Sarayburnu

Biz de kalkıp başka bir masaya oturduk ve cafe latte'lerimizi yudumlarken uzunca bir süre Sarayburnu'nu seyrettik.



Öteki masadan Sarayburnu

Bu arada Melek'i üçüncü celseye çağırmıştık. "Sen buraya karışmasan daha iyi olur" dedim Belkıs'a "ne de olsa Melek'le rakip sayılırsınız, aynı adama âşık oldunuz..." Belkıs sertçe sözümü kesti: "Ben kimseye âşık falan olmam" dedi "hem siz beni ne sanıyorsunuz, adam ölmüş gitmiş, kız, bırak ne düşüneceğini, ne hissedeceğini bile bilmiyor." Sonra gözleri daldı "Size bir şey söyleyeyim mi?" dedi: "Aslında o kıza karşı bir çeşit yakınlık duyuyorum. Biraz kendime benzetiyorum galiba, yani saçı falan. Kendi çapında öyküleri de var. Hem şimdi bütün bu olan bitenden sonra daha da çok öyküsü olur. Ama ne yazık ki sebatsız, hiçbir şeye, hiçbir düşünceye, hiçbir olaya fazla odaklanamıyor. Kendi haline bırakırsan, hayatın içinde oradan oraya sürüklenir gider. Ben onu biraz etkilemek istiyorum, belki biraz ahbap olursak, başarırım." "Neyi başarırsın?" diye sordum, bu arada Eylül durmadan vapurun güvertesinin resimlerini çekiyordu. "Şuna bir baksana" dedi, cep telefonundaki resmi göstererek, "şuradan kırmızı bir ip sarkıyor, ne kadar anlamlı değil mi? Tam da ipi Danyal'ın boynuna geçirmeye hazırlanırlarken!" "Boş versene" dedim "hiçbir yayınevi o resmi renkli basmaz, senin kırmızı halatın da siyah beyaz fotoğrafta güme gider!" Eylül böyledir işte, hiç düşünmeden insanın lafını keser. Şimdi de, "kırmızı renk gözükmezse fotoğrafın etkisi kalmayacak" diye suratını astı.

Yeniden Belkıs'a döndüm, sorumu yineledim: "Neyi başarırsın?" "Kendisini kabul etmesini, olan biteni kabul etmesini. Biraz yardıma ihtiyacı var. Şimdilik acı çekiyor, şaşkın, her şeyi yanlış yaptığını sanıyor. Oysa bütün bunlar ona bir yaşanmışlık duygusu kazandırmalı. Eğer olaylara böyle bakmayı becerirse, bir dereceye kadar bile olsa, yaşamına sahip çıkabilir."

İşte en korktuğum şey oluyordu: Belkıs ipleri eline geçirmeye başlayacaktı, Eylül'le ben de "tabii, sen nasıl

istiyorsan öyle olsun" diyecektik. Biz de mi hiçbir şeye fazla odaklanamıyorduk? Belkıs ne de olsa bizden büyüktü, yaşam deneyimi daha fazlaydı. Ne Eylül ne ben, Melek'le Belkıs'ın sonunda dost olabileceğini düşünmemiştik doğrusu.

Ben hâlâ arka penceremdeki baykuşun bana edebi rüyalar yollayacağını sanıyordum, sanki o rüyaları göreceğim de, sonra Eylül'e anlatacağım da o da eğip büküp hepsini hayal dairesinin içine, yani şu yazmaya çalıştığımız romana koyacak. Nerdee; işte Belkıs karşımda, Melek'le dost olmaya hazırlanıyor. "Daha vakit var" dedi Belkıs, "hele şu dördüncü celseyi bir atlatalım."

Neyse, biz de Melek'i kendi bildiğimiz gibi üçüncü celseye aldık, o da hiçbir şey bilmediğini anlatıp durdu. Her şeyi zaten gazetelerden öğrenmişti, Erol'un kim olduğunu, nereden nereye gittiğini bilmiyordu ama ona "tutulmuştu". Doğru sözcük buydu –işte gene Belkıs'ın etkisi. Yargıç tabii ki bu tür duygusal açıklamalara mahkemede fazla yer olmadığını söyleyip Melek'in –bir bakıma Danyal gibi– içini dökmesini engelledi. Ama bu arada biz de yargıcın kafasını biraz karıştırdık. Acaba katil Melek olabilir miydi? Sonra yargıcı bu fikrinden vazgeçirdik ve dördüncü celseye geldik. Belkıs'ın sahnesine!

Bir yandan da Belkıs'ı mahkemeye gene morlar içinde gelmekten vazgeçirmeye çalışıyorduk. "Şöyle daha sıradan bir şeyler giysen" diyorduk ikimiz de, "siyah bir pantolon, içine bej rengi ipekli bir bluz, üstüne de kibar bir ceket, örneğin; böyle morlar içinde deli saraylılar gibi gözüküyorsun." "Katiyen olmaz" diye sinirlendi Belkıs, "zaten benim öyle giysilerim yok, ayrıca deli saraylı gibi gözükmek de beni hiç ırgalamaz!"

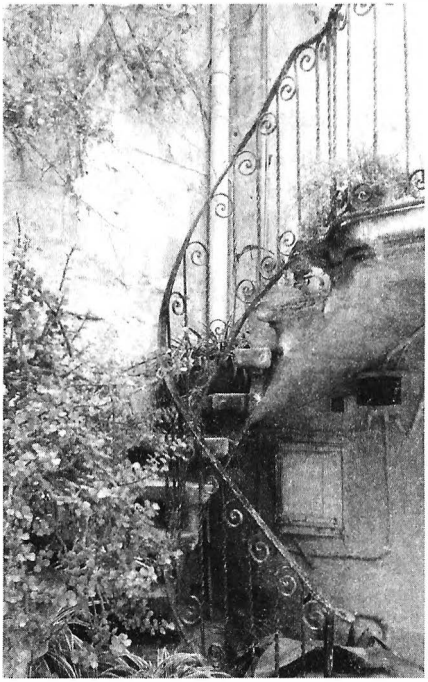
Tabii ki, hanımefendiyi ikna edemedik, mahkemeye gene o tuhaf şallarına sarınarak geldi ve kendi deyişiyle "Errol Gomery" hakkında ne biliyorsa anlattı.

Yargıç Belkıs'tan da fena halde etkilenmişti, neyse ki Belkıs şu dört bin yıl öncesinden gelen Sümerli bir tapınak fahişesi olduğu masalını mahkemede anlatmaya kalkışmamıştı. Bir ara heveslenir gibi oldu ama Eylül'le ben engel olduk. Ciddi bir ortamda böyle şeylerin hiç lüzumu yoktu. Zaten Belkıs'ın esas kahramanmış gibi fazla öne çıkmasını istemiyorduk, Belkıs bu öyküde biraz silik bir karakter olarak kalmalıydı! Gene de anlattıklarıyla, yargıcın kafasına, bunun basit bir aşk cinayeti olmadığı, işin içinde pekâlâ politik ve ekonomik çıkarların bulunabileceği fikrini soktu. Yargıç zaten ruhunun derinliklerinde bir yerlerde Danyal'ın katil olmadığını hissediyordu ama işleri büsbütün karıştırmamak için yargıcın bu tür duyguları kafasından uzaklaştırmasını sağladık ve bildiğiniz gibi Danyal mahkûm oldu.

Sonra Danyal, Melek'ten boşanmak istedi, Melek de buna itiraz etmedi, boşandılar da.

Danyal'ın mahkûmiyet kararının açıklandığı celseye Melek de Belkıs da gelmişti. Adliyeden birlikte çıktılar, Ana Cadde'nin denize bakan tarafındaki parmaklıklarına dayandılar ve kızaran ufka, güneşin denizin üzerinde yansıyan son gözyaşlarına baktılar. Ve yapılacak en makul şey buymuş gibi birlikte yemek yemeye gittiler. Ne var ki ilk kez baş başa göründükleri bu sahnede, olan bitenden hiç söz etmediler, havadan sudan konuştular. "Ne konuşmuş olsunlar?" diye sordu Eylül, bilgisayarının başına oturmuş, bu metin için çektiği fotoğrafları "Gözyaşı Kuşları – Resimler" adlı bir dosyada toplamaya çalışırken. "Ne konuştuklarını ben nereden bileyim, Belkıs'a sorarsın gördüğünde" dedim. Bu arada aklıma başka bir şey takıldı: "Sende hiç Melek Teyzem'in eskiden oturduğu evin resimleri var mı?" diye sordum "hani bahçesinde toplandığımız evin?" Boş boş yüzüme baktı, "Hiç aklıma gelmemişti o zamanlar resim çekmek" dedi "hem günün

birinde kalkıp bu hikâyeleri anlatacağımızı o zamanlar nereden bilecektik ki?" Aslına bakılırsa, o zamanlar zaten bu hikâyeleri bilmiyorduk -ya da daha uydurmamıştık ya da Eylül sonradan, bir ara öğrenecekti. "Eski albümleri bir karıştırayım, belki bir tane bulurum" dedi Eylül dalgın dalgın. Nitekim sonradan buldu da!



Melek Teyzem'in bahçesi - Merdivenin dibinde, sağda, fotoğrafta görünmeyen bir kapı var, oradan mutfağa giriliyor.

7. Sahne – Mutfak Ortamı

Yaz geliyor. Öykünün mevsimleri başka türlü akıyor, orada kış. Ama biz şimdi Eylül'le güzel bir mayıs sabahında bende kahvaltı ediyoruz. "İşleri iyice karıştırdın. Yumurta ister misin?" diyorum. Eylül dün gece bende kaldı. Yatmadan önce, baykuş orada mı, diye baktık, yoktu, kim bilir nereye gitti. Biz de baykuşa boş verip perdeleri kapattık.

"Şimdi" diyor Eylül –evet, yumurta istiyormuş, ben de yumurta pişiriyorum, rafadan sever– "şimdi, üç tane katil adayımız var: Danyal, Errol Gomery'nin oğlu ve Belkıs." "Oğlan daha çok küçük" diyorum. Cevabı hazır: "Kiralık katil diye bir şey var." Tabii, Eylül bu konuda tecrübeli, Markiz Pastanesinde olanları unutmadık. Evet, kiralık katil diye bir şey var ama çocuk daha küçük, o zaman bu işi annesi planlamış olmalı oysa o da pek öyle

cinayete falan bulaşacak bir kadın değildi. Üstelik Belkıs anlatmadı mı, miras diye bir şeyin kalmamış olduğunu. Belkıs'tan iyi mi bileceğiz. "Peki" diyor, "oğlanın üstünü çizelim." "Ne biçim anlatıcısın sen" diye sinirleniyorum. "Öyküyü kuran sensin, sahafta günlükler falan bulan da sensin. Yumuşak bir aşk öyküsü yazılacakken, satılan eşler, cinayetler çıktı ortaya, üstelik katilin kim olduğunu da daha bilmiyorsun! İnsan bir öyküyü planlarken olayların akışı falan diye bir plan yapmaz mı?" "Yumurtalar olmuştur, fazla pişmesin" diyor. Sonra ekliyor: "Ne bileyim, kendiliğinden buralara geldi işte işler." İtiraz ediyorum: "Hani bunları sana Melek Teyzem anlatmıştı?" Boş versene sen gibisinden bir el hareketi yapıyor, "Hepsini değil tabii" diyor. Neyse yumurta istediği gibi olmuş. "Katil hangisi?" diye soruyorum, ısrarla. "Onu bulmak polisin işi" deyip işin içinden sıyrılıyor.

Bu arada, Melek'le Belkıs kararın açıklandığı ve Danyal'ın mahkûm olduğu gün, Ana Cadde'nin parmaklıklarına dayanmış, konuşmadan denize bakıyorlardı.

Aynı adamla sevişmişlerdi, aynı adama tutulmuşlardı, aynı adam ikisini de aldatmıştı –farklı biçimlerde bile olsa– ikisi de aynı adamı özlüyordu -kızgınlıkla bile olsa. Üstelik tuhaf bir biçimde birbirlerine benziyorlardı, biri çok gençti ama artık sanki yaşı kalmamış gibiydi, öteki biraz daha yaşlı duruyordu ama onun zaten yaşı yoktu, o dört bin yıldır hep baştan ve baştan anlatılan kadın kahramanların soyundan süzülüp gelmişti.

İki kadın yan yana durdular, denize baktılar, akşam oluyordu, ufuk kızardı, güneşin gözyaşları denize döküldü, beyaz tüyleri bu ışıkta kızıla çalan bir martı sürüsü güneşin önünden uçarak geçti.

Kahvaltıdan sonra, uzunca bir süre mutfak masasında konuşmadan oturduk, sanki biz de aynı adama tutulmuşuz da, aynı adam ikimizi de aldatmış gibi öylece konuşmadan bir süre oturduk -aslında bir ara böyle bir durum neredeyse gerçekleşiyordu, yani ben bir ara öyle bir duyguya kapılmıştım. Neden sonra Eylül iskemlesinde hafifçe kıpırdandı "Şimdi Belkıs, Melek'i dünyaya döndürmeye çalışıyor" dedi, "Erol Bey'in hiç sözünü etmesinler, gene de Belkıs, dolaylı olarak anlattığı masallarla Melek'i, yaşadıklarını kabul etmeye, bunların kendi hikâyesi olduğunu anlamaya, unutmaya çalışmanın hiçbir yararı olmayacağını görmeye ikna etsin." "Tamam" dedim, "şu ikisini biraz rahat bırakalım, zaten Belkıs da kafasını bu işe taktığı için bir süre ortalıkta görünmez."

Evet, bu konuda Eylül'le aynı görüşteydik. Bazen böyle kavgasız gürültüsüz ortak kararlar verince, aramızda görüş birliğinden kaynaklanan bir yakınlık beliriyordu. "Seninle ilk karşılaştığımız günü anımsıyor musun?" diye sordum biraz sonra, önümdeki kahve fincanıyla oynayarak. "Tabii" dedi, "Melek Teyze'nin mutfağındaydık, pişirdiği tarçınlı kurabiyeleri fırından çıkarmasını bekliyorduk." Hayret, ne oldu da "Melek Teyze" dedi! Eylül hep "Melek" der, geçer. "Unutma, o zaman ben de yalnızca dokuz yaşındaydım" dedi, Eylül aklımdan geçeni sezmiş gibi. Tabii dokuz yaşındaydı, ben de dokuz yaşındaydım zaten doğum günlerimiz bile aynı!

Biz, yani ben ve mahallenin dokuz on yaşında olan öteki çocukları, öğleden sonraları Melek Teyzem'in bahçesinde toplanırdık. Bir yandan kurabiye pişirir –bazen de çukulatalı kek– kurabiyeler fırından çıkınca, daha önceden hazırladığı limonatalarla bahçeye getirirdi. Sonra hepimizi etrafına toplar hikâyeler anlatırdı. Bir süre dinlerdik, bunlar bildiğimiz masallar gibi değildi, zaten öyle *Pamuk Prenses* falan gibi masallar dinleme yaşını

artık aşmıştık. Masal ya da anlattığı şey işte her neyse, bitince sofrayı toplamasına yardım eder, sonra bahçede oyuna dalardık. Hâlâ saklambaç ve uzuneşek oynuyorduk.

Evet, Eylül'le ilk kez Melek Teyzem'in mutfağında karşılaşmıştık. O gün annem saçlarımı iki örgü halinde yanlardan sallandırıp, örgülerin ucuna kırmızı kurdeleler bağlamaktan vaz geçmiş, "Büyüdün artık, o kırmızı fiyonklar da ne oluyor" demiş ve gene de saçlarımı örmüş ama bu sefer iki örgüyü de tepeye toplamıştı! Ben de kendimi pek bir büyümüş gibi hissetmiştim, o kırmızı kurdeleler de ne oluyordu öyle!



Melek Teyzem'in eski evinden bir köşe / karşıda mutfak var!

İşte öyle kendimi biraz büyümüş gibi hissettiğim o gün, Eylül mutfakta belirdi, onun saçı benim gibi kıvır kıvır değildi, siyah hiç değildi, kumral ve hafif dalgalıydı, açık bırakılmıştı. Eylül'ü ilk gördüğümde ilk düşündüğüm bu olmuştu: "Saçları ne kadar farklı!" Melek

Teyzem bana o sırada "O tepsiyi öyle tutamazsın, elin yanar" falan gibi bir şeyler söylüyordu ama ben Eylül'ün saçlarına takılmıştım, derken Eylül tepsiyi elimden kaptığı gibi bahçeye fırladı, "Haydi gelin bakalım" diye öteki arkadaşlarımıza seslenerek. Ben de taşınması daha çok dikkat isteyen, limonata bardaklarının dizildiği tepsiyi aldım, bardakların kaymaması için, çok dikkatle yavaş yavaş yürüyerek bahçeye çıktım. "Bugünkü öykü" dedi Melek Teyzem, herkes yerine oturunca, "Matya Rus'un öyküsü". Bu adı hiç duymamıştık, ne de olsa küçük bir taşra kentinde yaşayan küçük çocuklardık daha! Ama o öyküyü sanırım hiçbirimiz unutmadık, ne biçim çılgın bir öyküydü!

"Matya Rus'un öyküsünü hatırlıyor musun?" diye sordum Eylül'e, "Nasıl unutabilirim ki? Bize o zamana kadar öğretilen hiçbir şeye benzemiyordu!" dedi. Tam bu arada Eylül'ün cebi çaldı, "Belkıs" diye mırıldandı Eylül telefonu açmadan önce. "Tamam, canım, haydi hoşça kal." diye tam lafı bitirecekken de "Bir dakika, sana bir şey soracağım" dedi "Matya Rus diye birini hiç duydun mu?" Belkıs'ın neler söylediğini işitemiyordum ama epey uzunca bir süre bir şeyler anlattı. "Hiç duymaz olur muymuş!" dedi Eylül telefonu kapatırken, "ne biliyorsa hepsini anlattı, sanki ben ona öyküyü anlat demişim gibi oysa ben yalnızca adını duyup duymadığını sormuştum. Tabii ki Melek'in bize anlattığından çok daha fazlasını biliyordu! Bir kere, adamın adı da Matya Rus değil, Mathias Rust'muş. Haa, bu arada Belkıs'la Melek ikide bir buluşuyorlarmış, sonunda Melek'i bir işe girmeye ikna etmiş, Melek de Belediye'nin Arşiv'inde bir iş bulmuş, haftaya başlıyormuş." "Bu iyi haber" dedim "artık Melek yavaş yavaş bildiğim Melek Teyzem'e dönüşebilir."

"Onun bildiği Mathias Rust öyküsü nasılmış?" diye sordum. "Eylül, cevap vereceğine "Ben artık gidiyorum"

diye kestirip attı, "birkaç hafta sonra bende buluşalım, Belkıs da gelir. Mathias'a da o zaman bakarız."

Mutfağı topladım, sürahilere su doldurdum, bulaşıkları yıkadım. Eylül'ün yatağından topladığım çarşafları makineye atıp yıkadım, hava güzeldi, ben de çamaşırları balkona astım, güneşte kuruyunca daha kolay ütüleniyorlar. "Şöyle bir çıkıp yürüsem" diye düşündüm sonra. Çıktım da; Akaretler'den aşağı Beşiktaş pazarına kadar yürüdüm. Pazara girdim, yeşil salata, taze soğan, dereotu, maydanoz, kabak, çilek ve bir de köy ekmeği aldım. Eve dönünce kendime bir çay yaptım ve bilgisayarın başına oturup yazdıklarımızı bir daha gözden geçirdim.

Epey ilerlemiştik, günlük faslını da çoktan kapatmıştık. Bir yandan da merak ediyordum, sahiden günlük var mıydı diye. Çünkü Eylül, bir yandan bir günlük bulduğunu söylüyor, bir yandan da Melek Teyzem'in bana anlatmadığı şeyleri kendisine anlatmış olabileceğini ima ediyordu. Hangisine inanmalıydım?

Belkıs'la Melek'in dost olmalarına gelince, buna ne anlam vermeliydim? Neyse, haftaya Eylül'ün evinin önündeki iskeleye otururuz, Belkıs da arada olanları anlatır. Belki de benim hiçbir şeye bir anlam vermem gerekmiyor, her şey nasılsa öyle oluyor, Belkıs'ın dediği gibi!

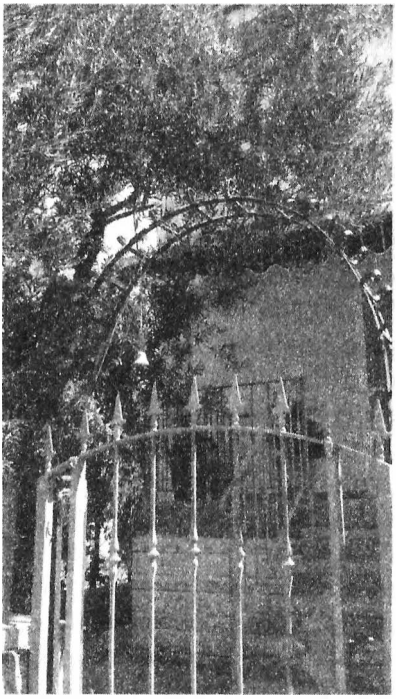
Gene de metne bakıyorum da, her şey daha uzun anlatılmalıydı, diye düşünüyorum. Örneğin kent! Şu Eylül'le benim de doğup büyüdüğümüz yer. Denize inen sokakları, balkonlu, bahçeli evleri falan olan o küçük kent.

Eylül önce kendisinde resim olmadığını söylemişti ama sonra bir tane bulup çıkarmıştı. Acaba bende hiç resim yok mudur? Kalkıp çekmecelerdeki eski resimleri karıştırdım ve birkaç tane buldum. Kentin resimleri hepsi, Melek Teyzem'in resmi yokmuş.

Kentin insanlarını da daha uzun anlatmalıydık bence. Errol Gomery'nin öldürülmesi öyle küçük bir kentte, o

zamanlar çok büyük bir olay olmuş olmalı! Melek'le Erol Bey'in ortalıkta sık sık birlikte görülmesi de kim bilir ne dedikodulara yol açmıştır. Ama Eylül hiç o fikirde değil. "Çağımız hızlandı" diyor, "kimse öyle uzun uzun betimleme istemiyor!" "Yanılıyorsun" demiştim ona "şu çok satanlara bak, hepsi en az 400 sayfa, tuğla gibi." "Olsun, biz *bestseller* yazmıyoruz" dediydi. Nedir bestseller'le alıp veremediği? "Biz dedikodu yazmıyoruz, kent efsanesi de yazmıyoruz, ben öyle uzun sıkıcı sahneler istemem." Eylül işte! Bir de Belkıs var başımda, o da her şeyi kısa kesmekten yana. Ya, Melek'in içindeki fırtınalara ne olacak? "Geçer" diyor Belkıs "hele bir başından bunların geçtiğini kabul etsin; kendisiyle bir barışsın!" "Kendisiyle barışınca hepsini unutacak mı?" "Hayır, tam tersine, unutmayı istemekten vazgeçecek!"

Uzun lafın kısası, şu fotoğrafı buldum. Tipik evlerden biri. Melek Teyzem'in evi değil ama olsun. Eylül'ün ne diyeceğini adım gibi biliyorum: "Bak işte, ne güzel bir resim bulmuşsun. Ayrıntıları sayıp dökeceğimize oraya buraya bir resim koyarız, olur biter." Kahramanların içlerinden geçenleri, çaresizliklerini, kararsızlıklarını, acılarını, sevinçlerini, aşklarını, kinlerini nasıl ifade edeceğiz peki? Eylül'ün buna da cevabı hazır: "Şöyle soyut bir resim koysak?" İyi ya, ben de Melek'in duygusal *profilini* aktarabilmek için uygun bir yere öyle soyut bir resim koyarım. Ama her sayfada da bir sürü resim olamaz ki sanat tarihi kitabı mı yazıyoruz, roman mı?



Çekmecede bulduğum o eski fotoğraflardan biri

Bu konuyu Eylül'le tartışıp durduğumuz günlerden birinde Belkıs araya girmişti, onun çocukluğunda tüm romanlar resimliymiş. Belkıs'ın çocukluğu ne zamandı ki? "Örneğin, benim çocukluğumdan kalma bir *Bin Bir Gece Masalları* kitabı var evde. Onun içinde de bir sürü resim vardı, oradan bir resim, örneğin şunu koyabilirsiniz uygun bir yere. Taramak gerekir, tabii, onu da Eylül yapar!" diyor. Çantasından bir dosya çıkarıyor, içinden bir resim çıkıyor. Bu konuşmayı yapacağımızı nereden biliyordu ki? Neden resim çantasında hazırdı?

Resimdeki lamba Alaaddin'in lambasına benziyor ama içinden alıştığımız gibi bir cin çıkmıyor, bir kadın çıkıyor, oldukça soylu görünümlü bir kadın, bir kraliçe, bir hanım sultan ya da bir peri olabilir. Pek cine benzemiyor. Yoksa Alaaddin'in cini de aslında böyleydi de çocukken bizi mi kandırdılar? Belki de Belkıs her şeyi ters çeviriyordu, Belkıs'ın dünyası kadınların dünyasıydı ne de olsa! Anneannesi de daha o zamanlar, 4000 yıl önceki keten dokuma atölyesinde öyle dememiş miydi? Ama ne oldu? Belkıs gitti, bir erkeğe âşık oldu. "Ben de âşık olacak göz var mı?" diyor ama bunu şimdi Erol Bey için söylüyor. O masalcıya bal gibi tutulmuştu! Gene de merak ediyorum, o resim nasıl oldu da şıp diye çantasından çıktı?



Bir Adeline H. Bolton çizimi (1924): "Balıkçının Serüvenleri"
Bin Bir Gece Masalları'ndan

Neyse, Belkıs'ı mı kıracağız, Eylül resmi taradı, buraya koyduk. Umarım baskıda çamur gibi çıkmaz. Ayrıca resim 1924'ten kalma olduğuna göre telif hakkı falan gibi sorunlarla da uğraşmayız!

Melek Teyzem ise hiç öyle cinli perili masallar anlatmazdı, Matya Rus'un serüvenleri gibi şeyler anlatırdı, bunu söylemiştim zaten -onun da adını yanlış biliyormuş ya neyse.

8. Sahne – Teras

Eylül'ün evinde toplanıyoruz. Belkıs hep dışarlarda buluşmak ister, bu sefer de ille iskelenin üstünde oturalım diye tutturdu. Biz de karşı çıktık. "İskelenin üstünde, rahatsız bir biçimde oturacağımıza, terasta otururuz, açık havaysa açık hava işte" dedik! Hem ev ortamında çay, kahve falan da içilebilir, şeftali yenebilir. ("Resim yok mu?" diye sorduğunuzu duyar gibi oluyorum, var tabii, işte geldi, aşağıda!)

Sokakta bir gümbürtü koptu ve Belkıs fırtına gibi içeri daldı.

Eylül de ben de ağzımız açık Belkıs'a bakakaldık! Belkıs siyah bir pantolon, siyah bir deri ceket giymişti, içinde bej rengi ipekli bir bluz vardı, elinde de gene siyah bir motosiklet kaskı tutuyordu. Dışarda da sanki ejderhaya benzeyen bir şey eşinip duruyordu.

"Tamam, tamam uzatmayın, işte gördüğünüz gibi üstümde morun zerresi yok" dedi, "sonunda beni Mor Harmanili Kadın kimliğimden çıkarmayı başardınız." Biz mi başarmıştık? Başlangıçta başımızdan atalım diye uğraşıyorduk -Eylül uğraşıyordu, tabii- ama kimlik değişimi aklımızda yoktu! Hatta sonunda aramızda kalmasına bile razı olmuştuk!

"Şimdi bakın" dedi Belkıs -saçlarını bile elinden geldiği kadar toplamıştı. "Olay şu: Melek, Belediye'nin Arşivinde çalışmaya başladı. İnanmayacaksınız ama bu işi de ona yargıç buldu. Eh, belki benim de biraz dahlim olmuştur." Dememiş miydim, yargıç Belkıs'tan hoşlanmıştı, diye! Buyurun bakalım. "Dolayısıyla" diyor Belkıs nefes almadan "benim için de buralarda yapacak bir şey kalmadı, gidiyorum. Bundan sonrasını siz ikiniz biliyorsunuz zaten. Melek Teyzeniz, size Harun Kaptan'la nasıl tanıştığını falan anlatmıştır. Anlatmıştır çünkü o kısımda Melek açısından pek de mahrem bir taraf yoktu. Ne var ki Melek'i o küçük kasabadan çıkaramayacaksınız. Ömür boyu orada kalacak. Ben çıkıp gitmesini, dünyaya açılmasını söyledim, 'Bak Melek' dedim "dünyadaki her dilde adının karşılığı var, korkacak bir şeyin yok, atla arkama uçalım, güneşin gözyaşları her yerde var hatta bazı yerlerde o gözyaşları gözyaşı olmaktan çıkıyor, elmas gibi parlıyor". Nuh diyor, peygamber demiyor. Kaptan'la evlenecek, gene bahçeli, balkonlu, *nostalji* kokan bir evde oturacak, şu sizin de bildiğiniz evde. Belki ilerde o ev yıkılır da yerine bir apartman yapılırsa, gene o apartmanın çatı katında oturur, denizin gözyaşlarına bakar durur!"

"Bir şey daha var" diyor Belkıs: "Şu Mathias Rust'un serüveni. Mathias Rust daha 18 yaşındayken amatör pilot ehliyeti almış ve ilk işi Cessna 172 B tipi bir uçakla Uetersen'den kalkıp, İzlanda'ya geçmek olmuş. Oradan da Norveç ve Finlandiya üzerinden o zamanki Sovyetler

Birliği'ne uçmuş ve Moskova'ya inmiş, Kremlin yakınındaki bir otoparka! Ruslar, bu iş nasıl oldu diye deliye dönmüşler ve Mathias'ı dört yıla mahkûm etmişler. Ne var ki, tam o sıralarda Sovyetler Birliği dağılıyormuş, Mathias'ı da 437 gün sonra serbest bırakmışlar. Zaten Mathias da bunu dünya barışı için yaptığını söyleyip duruyormuş. Dünya barışı demişken, gerçekten de o arada Reagan'la Gorbaçov, Avrupa'daki orta menzilli nükleer silahları ortadan kaldırmak için bir antlaşma yapıyorlar. Ruslar da Mathias'ı Batı'ya karşı bir iyi niyet gösterisi kapsamında bırakıyorlar.

Mathias 1988'de Almanya'ya dönüyor, ailesi de Stern dergisine hikâyesinin özel haklarını 100.000 Mark'a satıyor. Daha ortada Avrolar yok! Melek Teyze'nizin size dallayıp budaklayıp anlattıkları buraya kadardır herhalde, değil mi?" "Evet" dedik Eylül'le bir ağızdan "sonrası da mı var?" "Evet" dedi Belkıs, "sonrası da var! Mathias 1989'da kendisiyle birlikte olmak istemeyen bir kadını bıçaklıyor. Neyse ki kadın ölmüyor ama Mathias cinayete teşebbüsten gene hapse girip çıkıyor. Sonra bir Hintli çay tüccarının kızıyla uzun süren bir ilişkisi oluyor ama evlenmiyorlar. 2001'de kaşmir bir kazak çalma suçuyla gene mahkûm oluyor ama bu kez para cezasıyla sıyrılıyor. Kendi söylediğine göre artık geçimini profesyonel pokerci olarak sağlıyormuş!

Moskova'ya inmek için kullandığı uçağa gelince, uçağı önce bir Japon Kulubü satın alıyor ve bir parkta sergiliyor. Ama Almanlar, uçağı Japonlardan geri alıyorlar ve Berlin'deki bir müzeye koyuyorlar."

Belkıs'a bak neler biliyor! Tabii Melek Teyze bize, kendi deyişiyle *Matya*'nın Moskova serüvenini anlattığında bunların çoğu daha ortada yoktu.

"Şimdi" diyor Belkıs, "ben şu müzeye gidip o uçağa bir bakmak istiyorum, tabii hâlâ sergileniyorsa!" İskem-

lenin arkasına astığı deri ceketini giyiyor, kaskını kafasına geçiriyor ve gidiyor. Bana kalırsa o kapının önünde eşelenen şey bir ejderha, Belkıs da o ejderhaya binip gidiyor!

"Saçmalama" diyor Eylül, "o şey ejderha falan değil, bir Harley-Davidson."

"Kendine iyi bak" diye sesleniyoruz arkasından, duymayacağını bile bile. Belkıs'a "kendine iyi bak demenin" bir anlamı var mı, diye soruyorum kendi kendime. Ne de olsa dört bin yıldır başına bir şey gelmeden dolaşıp duruyordu. "Bu pek de doğru değil" diyor Eylül, gene aklımdan geçenleri okumuş gibi "başına gelmeyen kalmamıştı aslında." "Ama şimdiye kadar gene de hep o Mor Harmanili Kadın geleneği içinde dolanıyordu" diye itiraz ediyorum "şimdi birdenbire bugünün içine düştü." Eylül mutfağa gidip ikimize de birer şeftali getiriyor ve "ne gelebilir ki başına?" diye soruyor. "Evet, ne gelebilir başına? Örneğin, bir Yıldız Savaşları filminde figüran rolüne çıkar ve lazerli bir kılıçla biçilip gider" diye cevap veriyorum, bir yandan da "o filmlerde, herkesin inanılmaz güçlü ateşli silahları varken neden hâlâ kılıçlarla savaşırlar" diye düşünüyorum. Tamam, lazerli mazerli ama sonunda kılıç işte! "Ya da" diyorum Eylül'e "Ortadoğu'dan ateşlenen bir silahla vurulur." Bu kötü bir düşünce, ikimiz de bir süre susuyoruz.

"Sence o ejderha nereden çıktı?" diye soruyorum sonra. "Gomery'den kalmış, öyle dedi." diyor Eylül. Ama biz öyküde Erol Bey'i hiç motosikletle dolaşırken görmemiştik! Daha kim bilir neleri gözden kaçırdık!

Akşam internette Mathias Rust'u aradım. Şöyle şeyler buldum:

Modern Trouble grubu 1987'de "Fly to Moscow" (*Moskova'ya Uç*) diye bir şarkı çıkarmış piyasaya! Alman televizyonlarında yayımlanan *Stenkelfeld* adlı komedi

dizisindeki sanal havaalanına *Mathias Rust Havaalanı* adı verilmiş! Başka bir filmde (*Yngve'yi Seven Adam*) kahramanın adı Mathias Rust'muş, aynı adlı bir grupta şarkı söylüyormuş -yani kahraman, kendisi değil! 2010'da Hamburg'daki bir tiyatroda gene Rust'la ilgili bir oyun sahnelenmiş! Bir ara internette bir *Mathias Rust'u Sevenler Kulubü* varmış! Daha neler neler var, inanmayan Google'a baksın!

Ertesi sabah, Eylül'le kahvaltı sofrasında uzun uzun oturduk, geçmiş günlerden konuştuk. Melek Teyze'nin bahçesinden, yediğimiz keklerden, liseyi nasıl bitirdiğimizden, İstanbul'a, üniversiteye gitmeyi nasıl başardığımızdan. Annelerimiz, babalarımız bu isteğimize hiç de sıcak bakmıyorlardı. Bizi vazgeçirmek için bin bir türlü bahane buluyorlardı. Ama sonunda, Melek Teyzem'in ve Harun Amca'nın araya girmesiyle buralara geldik. Eylül sanat tarihi okumaya başladı ve tabii tembel ve sebatsız olduğu için midir nedir, yarıda bıraktı eğitimini. Ben hukuk okudum, hâlâ da avukatlık stajına başladığım büroda çalışıyorum. İlk başlarda, Kalıpçı sokaktaki o minik evi paylaşıyorduk, sonra Eylül'ün annesiyle babası arka arkaya öldüler, Eylül onların bahçeli evini bir yap-satçıya verdi, yapılan apartmandan payına altı daire düştü, ikisini satıp, şimdi terasında oturduğumuz bu evi satın aldı, öteki daireleri kiraladı! Hiçbir zaman benim gibi gece gündüz çalışması gerekmedi. Ama arkadaşlığımız sürdü, işte sonunda oturup birlikte roman yazmaya bile başladık!

"Hatırlıyor musun?" diye soruyor dalgın dalgın denize bakarak "Melek'in evinde asılı olan o tuhaf haritaları?" "Nereden gelmişti onlar?" "Harun Amca onları arşivde bulmuştu" diyorum, "kopyalarını çıkarmış olmalı." "Ama o zamanlarda henüz öyle mükemmel kopyalar çıkarmak mümkün müydü?" "Yani sence onlar orijinaller miydi?" Bu soru ikimizi de rahatsız ediyor. Harun Amca'yı pek

severdik, tatlı, güler yüzlü ve kırmızı saçlı bir adamdı, bizim üniversiteye gidebilmemiz için elinden geleni yapmıştı. Seferde olmadığı zamanlarda, bahçeye bakan camlı kapının önünde oturur, karşısında tuvali, minyatür kopyalardı. "Bir keresinde de şu Hollandalı ressamın *İncili Küpeli Kız*ını kopyalamıştı." "Çok da güzel olmuştu, şöminenin üstüne asmışlardı."



Vermeer: *İnci Küpeli Kız*

Neden tam da bu resmi kopyalamıştı Harun Amca? Acaba kızın bakışında Melek'i andıran bir taraf mı vardı? Şaşkın, masum, kaderine razı olmuş... Aslında kız Melek Teyzem'e hiç mi hiç benzemiyordu.

"Ben Harun Amca'nın resimlerine baka baka sanat tarihi okumaya karar vermiştim" diyor Eylül. Evet, karar vermişti ama bitirmedi üniversiteyi!

"Sen Harun Amca'yı hiç kaptan kıyafetinde görmüş müydün?" "Hayır, sen?" "Ben de görmedim." "Bana bak, yoksa kaptan değil miydi?" "Olmaz olur mu? Her seferinden o tuhaf şeylerle dönerdi!" Doğru, hep öyle tuhaf şeyler getirirdi hatta bir keresinde bir boynuz getirmişti, Melek Teyzem de bize o tek boynuzlu atın öyküsünü anlatmıştı." "Sence Melek Teyzem o öyküleri nereden bulup çıkarıyordu?" "Bilmem, belki de abone olduğu dergiler falan vardı!" "Belki de kendi uyduruyordu!" "Sanmam, Mathias Rust'un öyküsünü uydurmadığını biliyoruz!" "Matya Rus'a dönüşmüştü ama adam." İkimiz de gülüyoruz. Ama tek boynuzlu at öyküsü gerçek olamaz, olamaz da belki daha önce zaten uydurulmuş olan bir öyküyü anlatmıştı bize! "Sen inanmış mıydın o ata?" diye soruyor Eylül! Bilmem, beynimin sağ yarısı inanmış, sol yarısı inanmamış olabilir!

Melek Teyzem'e, Harun Amca'yla nasıl tanıştıklarını sormuştuk bir gün, öteki çocuklar yoktu, bahçede üçümüz oturuyorduk. Artık biraz büyümüştük, 14 yaşında falandık herhalde, aşk hikâyelerinin ilgimizi çekmeye başladığı yıllar. O zaman anlatmıştı, Arşiv'e Harun Amca'nın gelişini. Belkıs söylemişti zaten, "Mahrem bir tarafı yok bu hikâyenin, size anlatmış olmalı" diye.

"Bana bak" dedim Eylül'e "şu günlüğü sahiden buldun mu? Yoksa uyduruyor musun?" "Gerçekten buldum." "Göstersene." O zamana kadar günlüğün kendini görmemiştim, hep Eylül'ün –tahrif ederek– yazdıklarını okumuştum. Eylül içeri gidip bir süre arandıktan sonra, elinde kırmızı kaplı bir eski zaman hatıra defteriyle döndü. Defteri elime aldım, karıştırmaya başladım. Arka kapağının içindeki bir tuhaflık dikkatimi çekti. Sanki buraya bir zarf yapıştırılmış da, sonradan koparılıp çıkartılmış gibi bir iz vardı. Son sayfalara daha dikkatle baktım. "Bana saklamam için bir zarf vermişti, onu da

buraya yapıştırdım. "Sakın bu zarfı açma" demişti, "bir gün onu senden geri alacağım, işte o zaman her şey bambaşka olacak." Böyle demişti ama zarfı benden geri alamadan öldü. Ben de zarfı açmadım. İşte orada duruyor. Sanki zarfı açarsam, anısına ihanet etmiş olacağım." Böyle yazmıştı Melek! Zarfı kimin verdiği belli değildi, isim yoktu! "Zarfı kim verdi? Erol mu? Danyal mı? Zarf nerede hem?" diye sordum Eylül'e. "Zarf çıkmadı." dedi. "Bu işte bir tuhaflık var" dedik ikimiz bir ağızdan.

Öğleden sonra yağmur yağdı. Evden çıkamadık. Kaybolan zarf da aklımıza takılmıştı.

Her şeyi biliyoruz gibi yapıp, uzun uzun Melek Teyze'yi anlatmıştık ama burada bir tuhaflık vardı, bu günlük nasıl olmuştu da sahafa düşmüştü, zarf neredeydi, o haritalar yoksa hakikileri miydi? Harun Amca'yı neden hiç kaptan kıyafetinde görmemiştik?

"Senin yıllık iznin ne zaman?" diye sordu Eylül, akşam yemekten sonra televizyonun karşısında otururken. "Ne zaman istersem izin alabilirim" dedim. "Öyleyse kalk, gidiyoruz, ikimiz de Melek Teyze'yi özlemişizdir!"

"Olmaz" dedim. "Peki, öyleyse bildiğimiz gibi öyküyü bitirelim önce, sonra gideriz" diyor Eylül. Kalkıp televizyondaki "Uzayda canlılar var mı?" programını kapatıyor. Zaten pek de izlediğimiz yoktu. Bilgisayarını getiriyor.

O gece sabahladık.

Harun'la Melek Teyze'yi tanıştırdık, evlendirdik, Harun'u kırmızı saçlı bir uzak yol kaptanı yaptık. Portalan haritalarını –asılları mıydı?– duvarlara astık. Sonra Harun Amca bir de *İnci Küpeli Kız*'ı kopyaladı. Onu da şöminenin üstüne yerleştirdik. "Bir de sözlerini anlamadığımız bir şarkı vardı, Melek Teyze'yle birlikte söylerlerdi, nasıldı o şarkı?" dedim. "*Gelse o şuh meclise*" dedi Eylül. O şarkının notalarını da internetten bulup kopyaladık. "Nereden biliyordu Harun o şarkıyı?" diye biraz

düşündük, o zamanlar hiç anlamıyorduk içeriğini, sonra İstanbul'a gelince sağdan soldan duyar olmuştuk, gene de tam ne anlattığını çözemiyorduk ama gelmesi beklenen ve bir türlü gelmeyen bir sevgiliden bahsediliyordu galiba. "Kaptandı ya, duymuştur bir meyhanede" diye akıl yürüttük. İşte böylece bitti öykü! Haa, evet bir de sonuna, "Erol'u olsa olsa şirket öldürtmüştür" diye not düştük, "hiçbir şey açıkta kalmasın" dedi Eylül, "okur cinayeti kimin işlediğini bilmek ister." Haklı, ben de olsam, katil bulunmadı diye sinirlenebilirim.

Gece boyunca bir sürü kahve içtik, bir sürü sigara tüttürdük. Sabaha karşı "sonra bir ara oturup hepsini gözden geçiririz" dedik.

Önce ufuk kızardı, sonra sabah alacasında güneşin kızılımsı ışıkları yavaş yavaş denize vurdu –seher vakti işte–, sonra ortalık yavaş yavaş aydınlandı. Derken önümüzden balıktan dönen birkaç tekne geçti, teknelerin üstünde uçan martı bulutlarının kanat çırpışlarını duyduk.

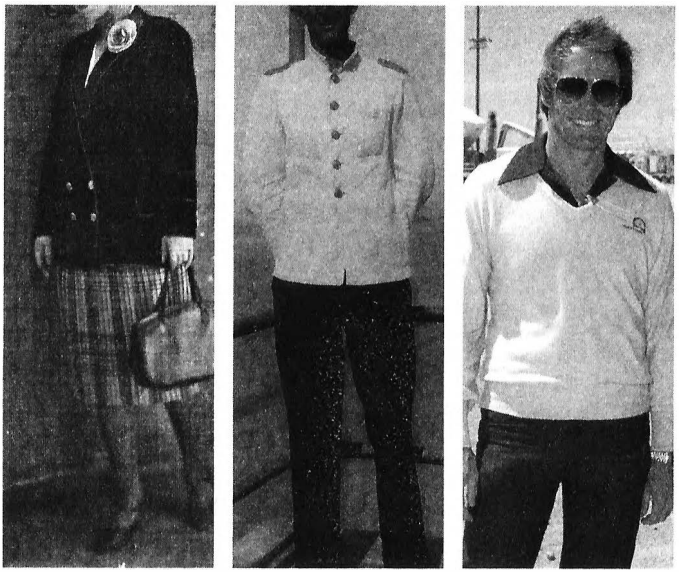
"Sence Belkıs neden Melek'le Danyal'ın düğününe geldikten sonra ortadan kayboluyor da Erol ölünce ortaya çıkıyor ve de başka oturacak yer yokmuş gibi neden Erol'un evine yerleşiyor?" diye sordu Eylül sonra da. İşte bu sorunun yanıtını bilmiyordum. Ama Harun'un dünyanın bir köşesinde "gelse o şuh meclise" diye mırıldandığını duyuyor gibiydim sanki uykusuzluğun etkisiyle olacak!



4830–1 TRT Müzik Dairesi Yayınları / Türk Sanat Müziği: 44

Üç: Buluşma

Anlatıcılarla kahramanların buluşması her zaman heyecanlı olur. Bu öykünün, bir günlüğün bulunmasıyla başladığını, anlatıcıların aslında günlüğün sahibini tanıdığını, böylece öyküye azımsanmayacak bir sahicilik payının katıldığını –günlüğün bulunması beklenmedik bir rastlantı da olsa, rastlantılar da hep beklenmedik de olsa– zaten en başlarda söylemiştim. İşte şimdi o görkemli kapanışa doğru giderken, anlatıcılarla –Eylül ve Nisan, yani ben– kahramanların bazıları, yani Melek, Danyal'ın davasındaki tanık; Harun Amca, hiç beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan eski sevgili; Belkıs –Belkıs'ı hangi gruba koymalıyım?– buluşuyorlar, yani buluşuyoruz!



Melek, Harun'la yapacağı evliliğe hazırlanıyor,
Harun ona "benimle evlenmezsen, seni cennete almazlar,
Melek" demiş. Bir de hesapta olmayan ama fena halde
Clint Eastwood'a benzeyen bir eski sevgili ortaya çıkıyor.

A. Yolculuk ve Sonrası

Evet, o sabah, Harun Amca'nın dünyanın bir köşesinde o şarkıyı mırıldandığını duyar gibi olmuş, "uykusuzluktan olsa gerek, gaipten sesler duymaya başladım" diye düşünmüştüm:

> *"Gelse o şûh meclise nâz ü tegâfül eylese Reng-i hicâbı gülşen-i meclîsi gülgül eylese Ta'n-geri riyâz-ı hûld olur idi vücûh ile Âşık-ı zârı gülşen-i vaslına bülbül eylese"*

Ve yola koyulduk. Yıllardır gitmediğimiz, çocukluğumuzun kentine gidiyoruz. Eskiden, öğrencilik yıllarında trenle giderdik, 18 saat falan süren –tabii sınırda daha fazla beklememişsek– berbat bir yolculuktu. Şimdi uçuyoruz. Hoş bir duygu uçmak, içimden "acaba pilot olma-

yı mı deneseydim?" diye geçiriyorum. Örneğin şimdi bir CESSNA 172'yle "her şeyi barış için yaptım" adı altında, büyük bir kentin merkezindeki bir alana inebilirdim, şu Mathias gibi. Ama barış isteyen kimse kaldı mı ki? Başıma neler neler gelebilirdi, sonunda kendimi bir kumarhanede bulabilirdim! Şu Mathias gibi! Bu arada Eylül, nedense "şu dünyada hiçbir şey kendisi değil zaten" dedi, damdan düşer gibi!

Günlük yanımızda, bagaja vermedik, Eylül'ün el çantasında, emniyette! Yazdıklarımızın –tabii üstünde epey bir çalıştıktan sonra– çıktısını aldık, mavi kaplı bir dosyaya güzelce yerleştirdik, o da el çantasında. Daha önce gene birlikte yazdığımız öteki birkaç kitap da yanımızda, hepsini Melek'e vereceğiz. Ama Melek, halâ benim bildiğim Melek Teyzem'se "şimdi ben bunu okuyamam, siz bir anlatıverin hele" diyecektir.

Uçak pırıl pırıl bir havaalanına indi, biraz sert indi ama olsun. Havaalanı gerçekten pırıl pırıldı. Tabii, burası artık turistik bir yer oldu. Hava da pırıl pırıldı, Ana Cadde'deki bir otele yerleştik. Otel de pırıl pırıldı! Odalarımızdan deniz görünüyor. Ayrı odalar tuttuk çünkü Eylül'ün sağı solu belli olmaz, gecenin üçüne kadar bilgisayarın başında oturur, ışık yakar, beni uyutmaz.

Geleceğimizi Melek Teyze'ye haber vermemiştik, "bende kalın" diye tutturur oysa biz biraz bağımsız olmak istiyoruz.

"Buraya havaalanının resmini koyalım" dedi Eylül. Bence gereksiz, evet çok şık olmuş ama işte gene ötekiler gibi bir havaalanı! Kimseyi ilgilendirmez. "Olsun, olsun gene de koyalım" diyor Eylül. Tamam, Eylül'ü mü kıracağım bir havaalanı resmi için!

"Her şey bıraktığımız gibiydi" diyemeyeceğim, her şey değişmişti. O eski köhne taşra kenti gitmiş, yerine yarısı Ortaçağ taklidi, yarısı çağdaş apartmanlarla dolu turistik

bir belde gelmişti. Kıyıya yakın yerler bir bakıma korunmuş, geri taraflar, tepeye doğru yeni binalarla dolmuştu.

Melek Teyze'nin evini zar zor bulduk, ev yıkılmış, yerine görkemli bir apartman yapılmıştı, Melek Teyze dubleks bir çatı katında oturuyordu. Kapıda karşısında birdenbire bizi görünce çok heyecanlandı. Biraz yaşlanmış ne de olsa, gözlük takıyor, azıcık şişmanlamış, saçına tek tük aklar düşmüş! Ama saçlar gene kıvır kıvır. Mutlaka biz de aradan geçen süre içinde bir şekilde değişmişizdir! Yaşlanmayan bir tek Belkıs'tır. Ne de olsa masalcıların piridir o! Masallar hep aynı kalır. Ama acaba?

Karşılıklı heyecanlarımız yatıştıktan, sütlü kahvelerimizi içip her zamanki tarçınlı kurabiyelerden yedikten sonra, Eylül bir sigara yaktı, nasıl birlikte yazarlığa soyunduğumuzu anlattı, daha önce çıkmış olan kitaplarımızı masanın üstüne koydu "İşte bu da sonuncusu" diyerek mavi dosyayı Melek Teyze'ye verdi: "Şuna bir göz atsanız."

Melek Teyze, beklediğimizin aksine, önce uzun uzun kitapları karıştırdı sonra mavi dosyayı eline aldı: "Ötekileri kendi başınıza kotarmışken, bunu neden bana getirdiniz?" diye sordu "daha basılmamış ki!" Bu öykünün onun öyküsü olduğunu bu nedenle basılmadan görmesini istediğimizi falan anlattık. "Hem içinden çıkamadığımız bazı noktalar var" dedik "belki bize yardımcı olursunuz." "Peki, bu dosya bende kalsın, yarın bir ara okurum, şimdi hep birlikte yemeğe gidiyoruz."

Ve yemeğe gittik, bizim kaldığımız otelin girişindeki lokantaya. Masalar kaldırıma yayılmıştı, Eylül de ben de sigara içtiğimiz için dışarda oturduk, hava da fazlasıyla sıcaktı zaten. Yemek boyunca da "otelde kalmak da ne demek oluyormuş" diye azar işitip durduk.



Otelin lokantası. Evet evet, o resim, yanılmadınız!
Her yer birbirine benziyor zaten.

Yemekten sonra, Melek Teyze'ye evine kadar eşlik ettik –yokuş yukarı olsa da, yürüme mesafesi– ertesi akşam buluşmak üzere sözleştik ve otelimize döndük.

Şimdi otelin çatıdaki barında oturuyoruz, denizin üstünde turuncu bir ay salınıyor ve biz martini içiyoruz. Şu martiniyi hiç sevmediğimi daha önce söylemiştim ama Eylül ısrar etti. Gelenek meselesiymiş.

Harun Amca'yı sormayı unutmuştuk! "Hele Melek metni bir okusun, onu da sorarız" dedi Eylül "gene bir Uzakdoğu seferine çıkmıştır belki." "Artık emekli olması gerekmez miydi?" diye üsteledim ama sonra Harun'u gene unuttuk, ne de olsa yorucu bir gün geçirmiştik!

"Haritalarla *İnci Küpeli Kız* gene yerlerinde duruyorlardı, dikkat ettin mi?" dedi Eylül. "Sence haritalar kopya mı?" "Ne de olsa biraz sanat tarihi okudun, belki de anlamışsındır!" diye yanıtladım. "Anladığımı kesin olarak söyleyemem ama kopya dahi olsalar, çok iyi kopyalar, o zamanın teknikleriyle böylesine sahici bir görünüm kazanabilmiş olmaları şaşırtıcı" dedi.

Sabah ilk iş, tepelere çıkıp Erol'un evini aramaya karar verdik ve odalarımıza inip yattık. Erol'un evinde ne bulacağımızı bilmiyorduk, büyük bir olasılıkla hiçbir şey bulamayacaktık. Herhalde şimdi başka birileri oturuyordu. Kapıyı çalıp, "biz geldik, evinize bir bakabilir miyiz?" diyecek halimiz de yoktu. Kiracıysalar, ev satılacak falan sanıp tedirgin olabilirlerdi. Gene de bir şeyler bizi oraya çekiyordu, belki de yalnızca suç mahallini yerinde görme isteği! Bu kadar yıl sonra ne işe yarayacak diye düşündükse de, sonunda evi görmenin bizi iyice olayın içine çekeceğini varsaydık. Belkıs olsa "Üşenmeyin, gidip görün, ne kaybedersiniz" derdi. Belkıs bir roman kahramanı mı, yoksa bizim gibi sahici biri mi? Bir türlü karar veremiyorum. Ama ortada yokken bile etkisi sürüyor. "Belkıs şimdi burada olsa, şöyle derdi" gibi düşüncelerden ikimiz de bir türlü kurtulamıyoruz.

Gece bir ara uyandım, kalkıp bir bardak su içtim, sonra da balkona çıkıp denize baktım. Ay batmıştı, deniz simsiyahtı, yani "denize baktım" demek biraz saçma oluyor. Öyle balkonun parmaklığına yaslanmış, göremediğim denize baktığımı hayal ederken arkamda bir hışırtı duydum. Döndüm ve o tuhaf baykuşlardan birinin açık duran oda kapısının tepesine konduğunu gördüm. Hani neredeyse içeri girecek, gözlerini bana dikmiş, orada öylece duruyor. "Sen de nereden çıktın?" dedim baykuşa. İnsanın içine işleyen tekinsiz gözleri vardır bu kuşların,

"ne anlatacaksın bakalım?" der gibi duruyordu bu da, kapının üst pervazında.

Biliyorum, hep böyle oluyor, ne zaman bir tanesi ortaya çıksa, öyküde beklenmedik bir dönüşüm gerçekleşiyor. İçeri girdim, kapıyı açık bıraktım ama perdeleri çektim, çünkü zat-ı âlileriyle göz göze, diz dize oturmayı abartırsam, uyuyamayacağım.

Sabah Eylül'ün kapıya vurmasıyla uyandım, "ne rüyalar gördün bakalım, bu saate kadar?" diyerek perdeleri açtı, baykuş gitmişti. "Şu baykuş" dedim, "gece buradaydı." "İşte" diyor Eylül, "baykuş görünmüşse, bir şeyler olacak demektir."

B. Tepedeki Ev

Erol'un evine gidiyoruz, niçin gittiğimizi bilmiyoruz ama gidiyoruz işte. Yol dümdüz yukarı çıkıyordu, bu yolu da bulana kadar epey dolaşmıştık. Hava sıcaktı. Yokuş yukarı çıkmak zahmetliydi. Yanımıza su almamış olmak da büyük hataymış.

"Burası olduğundan emin misin?" diye sordum Eylül'e, ne de olsa onun tarifiyle aranıyorduk. İki tarafımızda bahçeler içinde yer alan evler sıralanıyordu, kentin bu ücra köşesine henüz apartmanlar dikilmemişti. Daha da gerilerde, surlar uzanıyordu ve Melek'in küçükken babasıyla uçurtma uçurtmaya çıktığı tepeler. Surlar, buradan görebildiğimiz kadarıyla onarılmıştı –turistik olabilmenin koşullarından biri–. Tepeye yaklaştıkça bahçeler de evler de giderek bakımsız bir hal aldılar, bahçeleri otlar bürümüştü, şurada burada renk renk yabani hatmiler boy

gösteriyordu. Evlerin sıvaları dökülmüş, doğramalar boyasız... Buralar eskiden daha düzgün yerlerdi herhalde. Ama bu hali de sevimliydi, tarihten bir yaprak gibi.
"Büyükannelerimizin gençliğinde buraya faytonla çıkılırdı herhalde" dedi Eylül, ikimiz de güldük, "atlar zorlanırdı, arabacı kamçısını şaklatır, bir yandan da müşterilerinin bu kadar şişman olmasına sinirlenirdi."
"Senin babaannen şişman mıydı?" diye sordum Eylül'e.
"Bilmem, ben doğmadan ölmüş, hem babaannemin bu ücra sokakta ne işi olacaktı ki?" gibi kaçamak bir yanıt verdi. "Belki" dedim, "onun da buralarda oturan gizli bir sevgilisi vardı!" "Ne yani" diyor, "hep aynı hikâye tekrarlanır mı sanıyorsun?" Neden olmasın?

Sonunda tam karşımızda Errol Gomery'nin evi belirdi. "İşte" diye sevinçle el çırptı Eylül. Sokak, Erol Bey'in eviyle kapanan çıkmaz bir sokakmış! Tüm panjurlar sımsıkı kapalıydı, metruk bir yer izlenimi bırakıyordu ev. Demirleri paslanmış bahçe kapısını zor bela iterek açtık, bahçeye girdik. Evin etrafını dolaştık, yan duvara dayanmış, boyası gitmiş, tahtaları yağmurdan kabarmış bir sıra bulup oturduk. Burasını da otlar, yabani hatmiler ve ballıbabalar bürümüştü, aralarda küçük sarı çiçekler açmıştı, bakımsız bir asma üst katın panjurlarına dolanmıştı. Bir ara bir hışırtı oldu, küçük bir kaplumbağa ağır adımlarla önümüzden geçip gitti.

"Gomery ölünce Belkıs neden buraya yerleşmişti sence?" diye sordu Eylül. Bu sorunun yanıtını bilmiyordum, haklı bir soru muydu, onu da bilmiyordum, ben her şeyi bilmek zorunda mıyım?

Belkıs bu, salınır durur, zamanda ve mekânda, hep hareket halindedir, yerini değiştirir, zaman dilimini değiştirir, insanlarını değiştirir. "Aslolan harekettir" demişti bir keresinde. Masalları da değiştiriyordu ama masallar sahiden değişiyor muydu? İnsanlar sahiden değişiyor

muydu? Sorgulamakla değiştirmek aynı şey miydi? Biz masal mı yazıyorduk? Masalcı mı sayılırdık, yazar mı?

Melek neden durmadan öyküler anlatıyordu? Hep başkalarından duyduğu, bir yerlerde okuduğu öyküleri mi anlatıyordu? Baykuşa anlattıkları özgün şeyler miydi? Belki de evet, özgün şeylerdi çünkü kendi başından geçen şeylerdi onlar. Ama Melek'in başından geçenler sahiden özgün müydü? Melek yerinden kıpırdamamıştı, hiçbir şeyi değiştirmemiş gibiydi, yani o apartman dairesine geçmişti ama yıllarca oturduğu evin arazisi üstündeydi o apartman ne de olsa! Ben buna benzer şeyleri düşünmeye dalmışken, bahçenin kapısı gene gıcırdayarak açıldı ve içeriye orta yaşın biraz üstünde gibi duran, saçı başı dağınık bir kadın girdi. Bize doğru geldi "Siz kimsiniz?" diye sordu. "Ben Eylül, arkadaşım da Nisan" dedi Eylül ama bu açıklama kadını hiç tatmin etmişe benzemiyordu. "Ne arıyorsunuz burada, evi mi tutacaksınız?" "Hayır." dedik. Kadın ikimizi de uzun uzun süzdü. "Bu bahçede bir cinayet işlendi, bu evi kimse tutmaz, siz de tutmayın." dedi. "Yani cinayetten sonra hiç oturulmadı mı burada?" diye sorduk. "Oturuldu, oturuldu." dedi kadın, biraz dedikodu yapmasına fırsat çıktığına sevinmiş gibi. "Önce bir yıl kadar, o hep morlar giyen tuhaf kadın oturdu, öldürülen adamın eski sevgilisi miymiş, neymiş. Sonra Kaptan geldi, hani şu Melek'in evlendiği Kaptan, bir süre o da gidip geldi ama burada oturmadı, sonra evi kapatıp gittiler. O zamandan beri, ev sahibi evi kiralamaya çalışıyor ama kimse tutmak istemiyor. Ben şu az aşağıdaki evde oturuyorum, cinayet günü Danyal'ı koşar adım aşağı inerken gören benim. Yargıca da her şeyi anlattımdı, perdeleri temizlemeciden almış dönüyordum ki Danyal'ı gördüm..."

Bunların bir kısmını biliyorduk zaten ama bilmediğimiz, Belkıs'la Harun Kaptan'ın birbirlerini tanıdıklarıydı!

Biz Belkıs'la Harun'un burada hiç karşılaşmadıklarını sanıyorduk. Evet, Harun, henüz çok gençken bir limanda Belkıs'a rastlamış olabilirdi, hatta Melek ona az da olsa Belkıs'ı hatırlatıyordu, Belkıs'a tutulmuş muydu bir zamanlar? Evet ama sonra Belkıs düğünü beklemeden kaybolup gitmişti. Oysa bu kadın, Kaptan'ın bu eve gelip gittiğini söylüyordu. Bu da öykümüzü büyük ölçüde değiştirecek bir bilgiydi.

"Melek biliyor muydu, kocasının buraya gidip geldiğini, Belkıs da buradayken?" diye sorduk. "Yok canım, Melek nereden bilecek?" dedi kadın. "Hani belki siz söylemiş olabilirsiniz?" "Ne yani, beni adi bir dedikoducu mu sanıyorsunuz? Hem o zaman daha evli değildiler." diye aksi bir yanıt aldık.

Hiç söylememiş miydim: Dedikoduyla edebiyat arasındaki sınır nereden geçer, diye hep merak ettiğimi.

Kadına teşekkür ettik, gıcırdayan bahçe kapısından çıktık, hiç konuşmadan yokuşu indik. İkimizin de kafası meşguldü.

Öğleden sonra Belediye'nin Arşiv'ine gittik. Danışmada oturan hanıma Arşiv'e girmek istediğimizi söyledik. Bir süre sonra raflarda sıra sıra eski dosyaların durduğu bir mahzene alındık. Sivri burunlu bir kız –sarışın bir fareye benziyordu– bize tüm belgelerin henüz elektronik ortama geçirilmediğini söyledi: "Tam olarak ne arıyorduk?" "Portolan haritaları varmış, onları görmek istiyoruz" dedik. "Tabii" dedi, bilgisayarında bir süre arandıktan sonra da "şansınız var, o dosya kayıtlıymış, karşıdaki koridor, sağda, alttan üçüncü raf, 1486 no'lu dosya." şeklinde bir bilgi verdi. Bizimle gelmemiş olmasını, hemen, özensizlik, işini ciddiye almama, dikkatsizlik, görevi ihmal... olarak yorumladık. İkimiz de gergindik. Keşke bu işlere hiç kalkışmasaydık, öyküyü bitirmiştik, daha ne istiyorduk ki?

Dosyayı hemen bulduk, rafa enlemesine yerleştirilmişti. "Eldivensiz açalım mı? Ne de olsa çok kıymetli ve eski şeyler bunlar." Eylül'e bir kereden bir şey olmayacağını söyledim. Ve dosyayı açtık. Dosyanın içinden yalnızca bir liste çıktı, listede 16 haritanın künyesi vardı, o kadar! Harita namına da hiçbir şey yoktu! Yani dosya boştu! Eylül'le birbirimize bakakaldık. Sonra Eylül cep telefonunu çıkarıp listenin fotoğrafını çekti. Dosyayı dikkatlice kapatıp yerine koyduk, danışmaya bıraktığımız çantalarımızı alıp yeniden yeryüzüne döndük. İkimiz de sarsılmıştık! Bunun anlamı neydi? "Bunun anlamı" dedi Eylül "Melek'in evindeki haritaların kopya olmadıkları. Bu durumda Harun Kaptan ya da Melek haritaları oradan almış oluyorlar." Ya da yalnızca üç tanesini aldılar, ötekileri sonra başka birileri aldı! Melek'te yalnızca üç tane var!" "Olabilir ama ötekileri belki de satmışlardır, meraklısı çok olsa gerek." "Daha neler" dedim, "Melek öyle bir şey yapmaz, Harun Amca'nın da yapacağını hiç sanmam, belki öteki haritalar çok önceden çalınmıştı."

"Çalınma" sözcüğünü telaffuz etmem ikimizi de sarstı, evet, itiraf etmek istemiyorduk ama o eylemin, yani haritaları dosyadan alıp eve götürmenin adı tam da buydu.

İçimi derin bir sızı kapladı, sanki tüm çocukluğum, tüm gençliğim, tüm hayallerim ruhumdan çekilip alınmış gibi. Sanki dünya yuvarlaklığını kaybetmiş, dümdüz bir tepsiye dönüşmüş gibi...

Bu durumda yapılacak bir tek şey kalıyordu. Otele döndük, Eylül her yere birlikte götürdüğü dizüstü bilgisayarını –incecik bir şey, hafif de– açtı, listedeki haritaları tek tek internette aradı. Hepsini de bulduk, Melek'teki üç tane dışında. Çoğu dünyanın ünlü denizcilik müzelerindeydiler, bir iki tanesi de özel koleksiyonlarda!

Sonucu bu kadar kesin görünce ikimizin de keyfi kaçtı. Bu kez ikimizin de hayalleri yıkılmış, hayal dairelerimiz

parçalanmıştı! O biricik Melek Teyze'miz nasıl olur da... Bu arada şunu fark ettim, Eylül de artık arada bir "Melek Teyze" diyor, ben de arada bir "Melek" diyorum ama ne olursa olsun, benim "Melek Teyzem" o!

Şimdi ne yapmalıydık? "Hiç" dedi Eylül. "Hiç mi? Dünyam ters yüz oldu! Tüm gençliğim tuzla buz oldu. Ona hep güvenmiştim! Hatırlıyor musun, hani benim lisedeyken çıktığım bir çocuk vardı, ona fena halde tutulmuştum, annemle babam kıyametleri koparmıştı, belki de haklıydılar, serserinin biriydi aslında, sonra beni terk ettiydi, o zaman Melek beni sarıp sarmalamış, avutmuştu."

"O çocuk sonra benimle çıktı" dedi Eylül soğuk soğuk "tabii ki beni de terk etti ama ben senin gibi ayılıp bayılmamıştım!"

Bu da nereden çıktı şimdi? Eylül'e de mi güvenmemeliydim? "Nasıl yaparsın bunu?" dedim, kendimi bıraksam ağlayacağım. "Topla kendini" diyor Eylül: "Aradan yirmi yıldan fazla bir süre geçti! Kıskançlığın âlemi yok! Tabii, o zamanlar üzülme diye sana çaktırmamıştım!"

"Çocukluğumu, gençliğimi, hayallerimi mahvettiniz" diye çırpınıyorum. Eylül bir bardak su getiriyor, gene "Topla kendini" diyor, "çocukluğun da, gençliğin de gerilerde kaldı, Melek de hiç değilse yirmi yıldır, hayatından çıkıp gitmişti. Şu günlüğü bulmasaydım, aklına da geleceği yoktu. İstersen senin çocukluğunu da başka bir hayal dairesinin içine sokarız, sıyırırsın. Hem dur bakalım, Melek acaba o haritaların gerçek değerini biliyor muydu? Belki evdekiler gene de kopyadır! Gir, bir duş yap, birazdan çıkmalıyız."

Doğru, birazdan çıkmalıyız, Melek bizi yemeğe bekliyor. Hem gençliğim neden bitip gitmiş olsun, henüz bunu söyleyecek yaşa gelmedik!

Ama Eylül bir bakıma haklı, yirmi yıldır, ne Melek'i gördüm ne de o çocuğu!

Ama şimdi hem Melek'le yeniden karşı karşıyayız hem de o çocuğu, beni terk eden ilk aşkımı hatırladım işte! Üstelik beni Eylül için terk etmiş! "Beni de terk ettiydi" diyor Eylül, "kafasında ayartılmayı bekleyen on altı kız daha vardı!"

Duş yaptım, kendimize biraz çeki düzen verdik, Melek'e gittik. Melek, "Sevgili Eylül, sevgili Nisan, hoş geldiniz." diyerek ikimizi de öptü.

Eylül, haritaların asılı olduğu duvarın önünde duruyordu, "yürü" gibisinden bir işaret çaktım, oralı olmadı. "Melek Teyze" dedi en masum sesiyle "bu haritalar orijinal mi?" "Tabii. Harun Amca'nla onları Arşiv'de bulduğumuzda, Harun bunların çok kıymetli olduklarını söylemişti, hepsini dosyadan çıkarıp aldıydı, 'burada bunlar kaybolur gider, bizde daha iyi korunurlar' demişti. Hatta 'bizde' demesine şaşmıştım, daha o gün ilk kez karşılaşıyorduk! Sonra sahiden evlenip o bildiğiniz eve taşınınca, bu üçünü asmıştı, ötekileri bir daha hiç görmedim, onlara ne oldu acaba? Taşınırken falan kaybolmuş olmasınlar sakın!" Melek, o melek yüzlü Melek Teyzem bize numara mı yapıyordu, yoksa gerçekten mi işin bilincinde değildi? Harun kimdi?

"Yazdıklarınızı okudum" dedi, yemek sona ererken. "Şu kırk elli sayfa için bayağı bir çaba harcamışsınız. İnsanın kendi geçmişini başkalarının ağzından dinlemesi de tuhaf bir duygu yaratıyor. Kimseye anlatmadığım şeyleri bulup çıkarmışsınız." Eylül'e döndü: "Ama sanki bazı şeyleri sana anlatmıştım, öyle hatırlıyorum" dedi, sonra bana bakarak "biliyor mu?" diye sordu. "Evet" dedim, "biliyorum." "Nisan o çocuktan ayrıldıktan sonra arka bahçedeki sıraya oturmuş ağlarken, sen de vicdan azabı içinde kıvranırken, sana anlatmış olmalıyım. İçine

düştüğünüz bu tatsız durumun dünyanın sonu olmadığını, insanların başlarına neler neler gelebileceğini göstermek için olsa gerek!" Eylül biraz mahcup, "Ama Erol Bey'den çok az söz etmiştiniz" diyor, "günlükte de Erol hakkında pek az şey vardı. Erol Bey kısmına kendi kafamıza göre eklemeler yaptık." "Yapmışsınız. Fena da olmamış. Gene de, hiçbir şey tam öyle değildi. Aşk mahrem bir şeydir, pek öyle anlatmaya gelmez!"

"Nasıl oldu da günlüğü buldunuz?" diye soruyor sonra. "En çok buna şaşırdım. Yıllardır kayıptı. Evlendikten kısa bir süre sonra, Harun Amca'nız beni bırakıp ilk kez sefere çıktığında, "şu günlüğe artık bir çeki düzen vereyim" diye niyetlenmiştim ama aradım aradım bulamadım. Eh, taşınırken kaybolmuştur diye düşünmüştüm."

"İşte sürpriz" diye bağırdı Eylül ve günlüğü çantasından çıkarıp Melek'e uzattı. Melek kıpkırmızı oldu, bir süre nutku tutulmuş gibi günlüğe bakakaldı. Sonra yavaşça arka sayfaları açtı, bir şey arar gibiydi: "Zarf yok" dedi duyulur duyulmaz bir sesle. "Evet, zarf yok" dedik! "Kim vermişti size o zarfı, içinde ne olduğunu biliyor muydunuz?" diye sorduk. "Erol Bey tabii, kim olacak. Ama içinde ne vardı bilmiyorum, açmamıştım, açmayacağıma söz vermiştim."

Eylül lafı dolandırıp dolandırıp Erol Bey'e getirmeye çalışıyordu ama Melek, Eylül'ün tuzağına düşmedi. Dolayısıyla Melek'in ağzından Erol Bey'le ilgili hiçbir şey duyamadık. Sonunda Eylül de üstelemeyi bıraktı, Erol ne de olsa Melek'in özel öyküsüydü, biz de zaten yazacağımızı yazmıştık bu konuda. Aslında yazıldıktan sonra pek bir özelliği kalmamıştı ama olsun!

Tuhaf bir gece oldu. Biz gittikten sonra Melek uzun süre terasta oturup denize bakmıştır diye düşündük.

"Şimdi" dedi Eylül, otele dönerken "iş sevgili Harun Amcamızın kim olduğunu bulmaya kaldı!" "Tut ki bul-

duk" dedim, "sence bulacaklarımızı da yazmalı mıyız?" Eylül cevap vermedi, o da kararsız.

Gene otelin çatısındaki bara çıktık, Eylül martini içiyor, ben bir bira ısmarladım! "Şu benim lisedeyken tutulduğum çocuk" dedim "acaba buralarda mıdır?" "Hayal kurma" diyor Eylül "çoktan buraları terk etti." Nereden biliyor? Sormadım, nereden biliyorsun, diye! Keşke tüm eski defterleri birden kapatabilsek!

Ertesi sabah uçağımıza binip evlerimize döndük. Uçakta hemen hemen hiç konuşmadık, benim aklımdan bin bir türlü şey geçiyordu, Harun'un tepedeki o evde ne işi vardı? İlk aşkıma ne olmuştu, Eylül neden beni arkamdan vurmuştu... Doğrusunu söylemek gerekirse, Eylül'e çok da fazla kızamıyordum, haklıydı, aradan yıllar ve yıllar geçmişti, her şey unutulup gitmişti, zaten Belkıs da söylememiş miydi, "İnsanları bu kadar çok didiklersen, önyargılar da kaybolur gider" diye.

Sonra Harun Amca'yı araştırma faslımız başladı. Önce internetten, sonra Eylül'ün tanıdığı bir başkomiserin göz yummasıyla polis arşivlerinden, sonra polisteki adreslerden yola çıkarak çocukluğunun geçtiği mahalleden –dedikodu seven bir sürü eski komşu bulduk, herkes neler hatırlıyordu!– araştırdık. Eh Melek Teyzem'ize de laf arasında bir iki soru sormuştuk tabii "Denizci olmak da nereden aklına gelmiş?" falan gibi. En sonunda da Belkıs'ı aradık. Ne yapsak Belkıs'tan kurtulamıyoruz!

C. Harun Amca

Topladığımız bilgiler özetle şöyle:

Harun İstanbul'da doğmuş, babası zamanın büyük Beyoğlu sinemalarından birinde makinist, annesi hasta-bakıcıymış. Annesi çalışıyor yani ama bir yandan da üç çocuk büyütmüş. Birsen'le Gülseren ikizler –lezbiyen oldukları yolunda bir dedikodu var ama bu pek de önemli değil, zaten sonradan Harun'la olan tüm ilişkileri kopuyor, yani sahneden çıkıyorlar, Melek örneğin, onları hiç görmemiş bile– Harun onlardan 8 yaş küçük!

Ailede kırmızı saçlı kimse yok ama Harun nedense kırmızı saçlı. Annesi, bir büyükbabasının kırmızı saçlı olduğunu iddia ediyor ama o büyükbaba çoktan ölmüş, hatırlayanı da kalmamış, renkli fotoğraf tabii ki yok! Babası Harun'a bu saçlardan dolayı hep biraz irkilerek bakıyor. Harun'un ise kırmızı saçlı olmasının dışında

hiçbir bariz özelliği yok. Ne var ki bu değişik rengi kendi lehine kullanmayı biliyor, başka kırmızı saçlı çocuklar gibi, "Benimle alay ediyorlar" diye salya sümük annesine koşacağına, "Ne hoş değil mi, hepinizden farklıyım işte, kıskanın bakalım" diye caka satıyor. Ağlaşmadığı için de sınıf arkadaşları bir süre sonra Harun'un saçlarına alışıyorlar. Evde ise ablalar kendi havalarında, anne pek ortada yok, baba çoğu gece suareden sonra geliyor, bazen Beyoğlu'nun arka sokaklarında bir iki tek attığı için daha da geç geliyor. Aslında kimse birbirini pek görmediğinden olacak, sakin bir ev.

Harun, Sultanahmet Endüstri Meslek Lisesi'ni bitiriyor ve Yüksek Denizcilik Okulu'na giriyor! Melek Teyze'ye söylediğine göre orta ikideyken resim öğretmenleri, sınıfı Beşiktaş'taki Deniz Müzesi'ne götürmüş, işte eski deniz haritalarına merakı o gün başlamış. Kaptan olmak istediğini zaten beş yaşından beri biliyormuş. Daha beş yaşındayken bu kararı vermesine neyin yol açtığını kimseden öğrenemedik -tabii ilerde kendisine sorabiliriz ama sormasak da olur.

Böyle insanlara hayranım aslında. Bir şeyle, bir durumla karşılaşıyorlar ve şıp diye tüm yaşamlarını değiştirecek kararlar alıveriyorlar. Bana hiç böyle şeyler olmaz. Böyle diyorum ama şu gençlik aşkımın beni Eylül için terk ettiğini öğrendiğimden beri, benim de Eylül'e bakışım değişti sanki. Hatta Eylül'ün de davranışları değişti. İkimiz de birbirimize daha kibar davranıyoruz, birbirimizi kırmamaya ve bu olaydan söz etmemeye çalışıyoruz. Kendimizi tamamıyla işimize vermişiz gibi yapıyoruz. Oysa biz Eylül'le hep itişip dururduk, bu halimiz normal değil. Belkıs'la Melek bile durumu daha kolay atlatmışlardı, hem onların arasındaki gerilim çok daha ciddiydi herhalde! Belkıs sonunda Melek'i oralardan çekip çıkarmak, dünyanın başka köşelerine götürmek, anıların ol-

madığı coğrafyalara taşımak bile istemişti. "Her dilde adının karşılığı var Melek!" demişti "nereye istersen gidebilirsin." Melek gitmedi o da başka, Melek anılarını silip atmak istemiyordu. Oysa biz, yani Eylül'le ben, zaten üniversite falan diye çekip gitmiştik birlikte, aramızda o çocuğun üzerinden geçen bir bağ olduğunu bilmeden. Tabii, bilmeyen bendim, Eylül biliyordu. "Gidelim" diye o yüzden mi o kadar ısrar etmişti? Kuşkusuz, gitmek bana iyi gelmişti. Eylül'ün o dönemi nasıl geçirdiğini bilmiyorum. O gece otelde "Beni de terk etti" demişti. Ben ağlayıp duruyordum ama Eylül üzüldüyse de bunu hiç belli etmemek zorunda kalmış olmalı. Hangisi daha zordu acaba?

Neyse Harun Amca'ya dönelim. Harun Amca denizin çağrısına uyarak birinci kaptan olmaya doğru adım adım ilerliyor. İşte tam bu sıralarda, yani en gençlik yıllarında polise kaydı düşüyor. Eski eser, daha doğrusu eski harita kaçaklığından hakkında açılan bir soruşturma var. Ancak bu, anlaşılan tek başına yaptığı bir şey değil, bir şebekeyle çalışıyor. Ne var ki sonuçta dava açılmıyor, suç başkalarının üstünde kalıyor, Harun'un olayla ilgisi olmadığına karar veriliyor. Bu durumda polisteki kaydının da silinmesi gerekirken nedense kayıt kalıyor.
Eylül'ün tanıdığı başkomiser "Neden kaydı silinmemiş?" şeklindeki sorumuza, önce omuz silkerek, sonra "Çay içer misiniz kızlar?" diyerek cevap veriyor. Çocukken oturduğu evin adresini de bu kayıtlardan ediniyoruz.

Evi buluyoruz; artık başka birileri oturuyor orada ama çocukluğu, annesi babası, ablaları hakkındaki bilgileri konu komşudan öğreniyoruz.

"Birinci kaptan olmuşsa mutlaka Google'da adına bir şeyler vardır." diyor Eylül. Evet var, Harun Kaptan'ın mesleğindeki aşamaların titizlikle kaydedildiği birkaç site var. Bu sitelerde, bazı limanlarda adının Henry'ye dönüş-

tüğü bile belirtilmiş, Melek'le evli olduğu falan da var ama asıl dudağımızı uçuklatan bilgi, Harun Kaptan'ın yıllardır, Errol Gomery'nin karısının petrol yataklarını sattığı / devrettiği şirkete ait bir petrol tankerinin kaptanlığını yaptığı. Tabii ki, bu bir sır değil, Melek Teyze'ye sorsak belki şirketin adını şıp diye söylerdi. Ama bakalım o da, o şirketin o şirket olduğunu biliyor muydu?

Bu bağlantı tuhaf. Gomery karısının petrol yataklarını o şirkete devrediyor, daha doğrusu karısı önce her şeyi Gomery'ye devrediyor ya da Gomery'ye tüm işlemleri yapabilme yetkisi veriyor. Gomery de bundan sonra şirkete devir işlemini gerçekleştiriyor. Bu işte ortaya çıkaramadığımız bir pürüz olmalı çünkü şirket nedense Gomery'nin hisse sahibi olmasına karşı çıkıyor. Üçüncü kişilerin Gomery'ye hisse satmaları nasıl engelleniyor, bunu da çözemedik. Ama anlaşılan o ki şirket Gomery'ye el altından belli aralıklarla ödemeler yapıyor. Gomery bu durumdan rahatsız, kendisine ya hisse verilmesini ya da ödeme tutarlarının yükseltilmesini istiyor. Bunları zaten Belkıs mahkemede anlatmıştı.

Ama işte şimdi ortaya çıkıyor ki, Harun da aynı şirketin adamı. Erol Bey, yani Gomery ölünce / öldürülünce Harun neden şu bizim sakin kasabamıza geliyor? Belkıs'la birlikte neyin peşindeler?

Neden Eylül, başka erkek kalmamış gibi benim sevgilimi baştan çıkardı? Neden her şey unutulup gitmişken şimdi gene içim yanıyor?

Harun hakkında öğrendiklerimizi ya da öğreneceklerimizi Melek Teyze'ye anlatmalı mıyız? Dönüp dolaşıp aynı soruya geliyoruz: Melek Teyze zaten her şeyi biliyor mu, öyleyse mesele yok. Ama ya bilmiyorsa, o zaman kitabı okuyunca öğrenecek ve... Ve ne olacak? Üzülecek mi, dünyası mı altüst olacak yoksa aldırmayacak mı?

Bu noktada sıkışıp kaldık, hem neyi nereye kadar anlatacağımıza karar veremiyoruz, hem Harun'un Erol Bey ölür ölmez neden buralara geldiğini çözemiyoruz, hem de Eylül'le birbirimize nasıl davranacağımızı bilemiyoruz. En kötüsü de bu!

Belkıs'a bir mail attım. Eylül'e söylemeden. "Neydi Erol'un evinde aradığınız?" diye. Herhalde Eylül de bana söylemeden böyle bir mail atmıştı ki "Bilgi için Nisan, bilgi için Eylül" diye birer yanıt alınca, ikimiz de Belkıs'a yazmış olduğumuzu birbirimize itiraf etmek zorunda kaldık.

Belkıs şöyle şeyler anlatıyordu: Evet, Harun, şirketin tankerlerinden birinde kaptandı. Erol Bey'le şirketin arası pek de iyi değildi -malum. Erol, şirketi uyuşturucu kaçakçılığıyla suçluyordu –malum– hatta suçlamakla kalmıyor, elinde belgeler olduğunu söylüyor, bu belgeleri açıklayacağını iddia ediyor, açıkçası şantaj yapıyordu -malum. Bu durumda, şirket de tabii Erol'un ortalarda fazla dolaşmamasını uygun görmüştü -malum. Evet, buraya kadarını biliyorduk, sonra? "Sonra" diyordu Belkıs "tabii ki Erol'un elindeki şu belgelerin bulunması gerekiyordu. Biz de Harun'la birlikte evin altını üstüne getirdik ama hiçbir şey bulamadık." "Bulsaydınız" diyorum "onları şirkete mi verecektiniz yoksa siz de Erol Bey gibi şantaja mı kalkışacaktınız?" "Bu tür bir şantajın ne kadar tehlikeli olduğu ortada değil miydi, biz budala mıydık? Tabii ki, ücretimizi alacaktık ama belgeler de ortadan kalkacaktı." "Ama belgeler bulunamadı!" diyor Eylül.

"Belgeler Melek'in günlüğünün arkasına yapıştırılmış bir zarfın içindeymiş. Bunu tahmin etmemiz, yani belgelerin Melek'te olabileceğini ve hatta Melek'in sakladığı şeyin ne olduğunu bilmediğini tahmin etmemiz epey sürdü. Bu arada Harun birkaç kere geldi gitti." Belkıs burada susuyor, öksürüyor ya da boğazını temizliyor,

diyelim. "Melek'i kurtarmaya çalıştım" diyor, "ona her dilde adının karşılığı var, dünyanın neresine istersen gidersin, dedim." Evet demişti, bunu biliyoruz. Ama Melek gitmedi, inatla kaldı. "O zaman" diyor Belkıs "Melek'i Arşiv'e yerleştirdim, şu yargıcın yardımıyla." Bunu da biliyoruz. "Sonrası belli değil mi? Harun'u Arşiv'e yolladım. O da Arşiv'de Melek'i buldu. Harun Arşiv'de hem o çok sevdiği eski deniz haritalarını buldu, hem Melek'i buldu, hem de sonradan günlüğü ve Erol'un bıraktığı zarfı buldu. Mutlu son buna denmez de neye denir?"

İkimiz de susuyoruz. Mutlu son? Bir şantaj vakası – daha da geriye gitmezsek– bir cinayet, ihale karşılığında satılan bir kadın, haksız yere –gerçekten haksız yere mi?– dört yılını hapiste geçiren bir adam –tamam aşağılık herifin biri olabilir ama cinayeti işlememişti–, sahte ya da sanal bir evlilik –ama sonradan nasılsa gerçeğe dönüştü–, Arşiv'den koleksiyonculara doğru havalanan eski deniz haritaları –kuşkusuz o Arşiv bu kadar değerli şeyleri saklamak için uygun bir yer değildi–, herkesi parmağının ucunda oynatan, tüm öyküleri bilen ve gerektiğinde üreten o kadın –Belkıs– Melek Teyzemizi Melek Teyzemiz yapan o umarsız aşk döngüsü ve "Harun Amcanız" derken gene de mutluluktan gözleri parlayan Melek Teyzemiz! Doğru, Belkıs haklı, mutlu son buna denmez de neye denir?

Aramızdaki tüm o sessiz gerginliğe rağmen, bu mutlu son sahnesini metne eklememe konusunda aynı görüşteyiz. Erol'u ya da Erol Bey'i ya da Errol Gomery'yi bir kiralık katil vurmuştur, öykü orada biter.

Melek'in neyi ne kadar bildiği bizi ilgilendirmiyor. O bizim bir tanecik Melek Teyzemiz! Belki de –sahiden?– bilmediği şeyleri öğrenip de mutsuz olmasını istemeyiz. Harun Amcamız, çocukluğumuzun kızıl saçlı kahraman kaptanı olarak kalsın –şimdilerde saçı epey açılmış olma-

lı– *gelse o şuh meclise* diye mırıldanıp dursun, gittiği yerlerden tuhaf tuhaf nesneler getirsin -bir keresinde yuvarlak, uçuk mavi, saydam bir taş getirmişti, "güneşin gözyaşıymış bu" demişti. Belkıs'ın neyi, ne zaman, kimin için, nerede, nasıl yaptığı ya da anlattığı da bizi ilgilendirmiyor. O da Belkıs işte ya da Mor Harmanili Kadın -aslında son gördüğümüzde üzerinde meşin bir ceket vardı, o da başka! Şirketle nasıl bir ilişkisi olduğu bizi ilgilendiriyor mu? Hayır.

"Danyal ne oldu acaba?" diyorum. Eylül susuyor, bu soruyu sanki "Eski sevgilim ne oldu" gibi sormuş olmalıyım!

D. Kapanış

Sonrasında her şey çok hızlı gelişti. Dosyayı kapatıp yayınevine yolladık, kitap altı ay kadar sonra basıldı, geçenlerde piyasaya çıktı: *Gözyaşı Kuşları*/Bir Eylül&Nisan ortak yapımı!

Bu arada Eylül, buradaki evini sattı, doğup büyüdüğü o küçük kente, Melek Teyze'yle Harun Amca'nın yanına döndü. Buradaki evin satışından kazandığı parayla Errol Gomery'nin zamanında yaşamış olduğu o tepedeki evi satın aldı ve ciddi bir şekilde onardı. Artık orada yaşayacakmış, hem de, hem de kiminle birlikte dersiniz? Şu benim eski sevgilimle, hani onun da o eski sevgilisiydi ya o çocuk, yani şimdi tabii *o adam* oldu!!

Eylül bana bunları anlatamadı, koskoca kitaplar yazıyor da şu iki satırlık durumu bana söyleyemedi. Her şeyi Melek Teyze'den öğrendim.

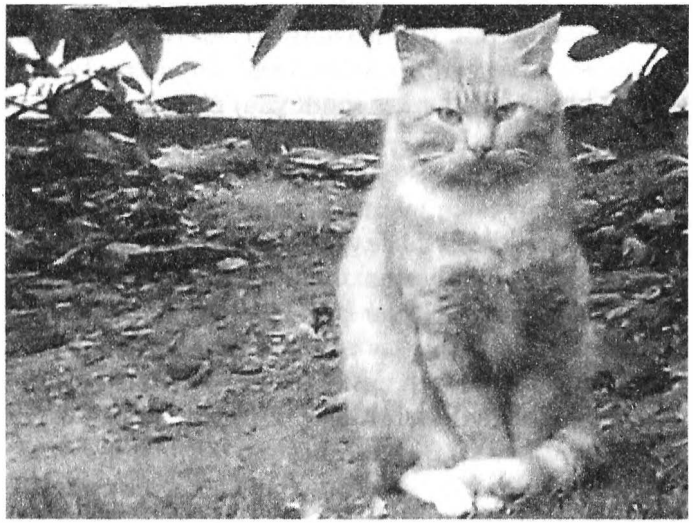
Kabullendim tabii hepsini, başka ne yapabilirdim ki! Ama kesin olan bir şey varsa, o da artık Eylül'le birlikte bir şey yazmayacağımız. Bu düşünce bazen içimi ferahlatır gibi oluyor, bir saniye sonra ise ruhuma bir karanlık basıyor.

Melek Teyze aradı geçenlerde, "26 Nisan'da, hem kitabın çıkışını, hem Eylül'ün yeni evini hem de o çocukla olan birlikteliğini kutlayacağız, oyunbozanlık istemem, geleceksin" dedi. "Tamam" dedim, "geleceğim."

Gittim de. Bu kez otelde değil, Melek Teyzem'de kaldım. Harun Amcam bu arada emekli olmuş, kırmızı saçlarından eser kalmamış ama gene de yakışıklı hâlâ bence! Sonra ertesi gün öğlen hep birlikte tepedeki eve gittik.

Hava fazla sıcak değildi, ne de olsa daha nisandayız. Eylül bahçeye uzun bir sofra kurmuş. Eski sevgilimle biraz resmi bir şekilde el sıkıştık. Fazla etkilendiğimi söyleyemem, Eylül haklıymış, 20 yıl sonra gerginlik yaratmanın anlamı yok. Neyse, Eylül'le adet yerini bulsun diye öpüştük. Ağaçların altında, çimenlikte kurulu beyaz örtülü sofra pek hoştu, tüm dönemlerin kültürel beklentilerine uyuyordu işte! Bunu Melek Teyzem'e söyledim, "bilgiçlik taslama" dedi.

Sonra her şeyin şerefine kadeh kaldırdık, yeni evin, yeni kitabın, yeni çiftin birlikteliklerinin –henüz evlenmemişlerdi–, Melek Teyzem'ize kavuşmuş olmamızın falan derken, Belkıs göründü skype'ta. O da en iyi dileklerini yolladı, yanında da bir kedi duruyordu. "Bu kedi de neyin nesi?" diye sordum Eylül'e. "Hani ruhunu satmak zorunda kalan mimarın karısı, kocasını kurtarmak için bir kedi fırlatmıştı ya merdivenlere doğru, işte Belkıs'ın yanındaki kedi o kedi" dedi Eylül. Birden ikimiz de susup birbirimize baktık. Bu konuşmayı sanki aramızda hiçbir şey geçmemiş gibi, her zamanki havamızla yapmıştık.



Skype'ta Belkıs'ın yanında gözüken o kedi

Yani şimdi gene birden, olan bitenleri unutup eski Eylül'le eski Nisan mı olmuştuk? Yoksa hiç kimsenin kendisi olmadığı doğru muydu? Harun Amca'nın getirdiği o uçuk mavi, saydam taş sahiden bir damla güneş miydi? Güneşin gözyaşları uçuk maviydi de suya değerken mi kızıla dönüyorlardı? Güneşin her bir gözyaşı damlasının, sonradan bir gözyaşı kuşuna dönüştüğü doğru muydu? Gözyaşı kuşlarının demirden kafeslere dönüşüp insanların yüreğini dağladığı doğru muydu?

Bu kedi sahiden o kedi miydi? Belkıs sahiden her şeyi biliyor muydu? Yoksa o öyle anlattığı için mi her şey öyle oluyor, gözyaşları uçuk mavi saydam taşlara, o taşlar kızıl kuşlara, o kızıl kuşlar yürekleri dağlayan demirden kafeslere dönüşüyordu? Yoksa bunların hiçbiri sahiden olmuyor da, yalnızca öyküleri mi bir yerlerden süzülüp

kalıyordu? Erol Bey'in eskiden oturduğu o evin bahçesinde toplandığımız o gün, baktım da kimsenin güneşin gözyaşları falan gibi şeyleri düşündüğü yoktu, keyifli, güneşli bir gündü, herkes mutluydu, gülüşüp duruyorlardı.

Birkaç ay sonra ağustos gelecek, o zaman artık yakama demirden harf falan takmayacağım, zehirli sam yelleri esse de esmese de! Eylül de yanımda olmayacak! Şanımız yürüyecek mi? Bilmiyorum, bildiğim bir şey varsa, o da, Eylül'le ilişkimiz ne kadar normalleşirse normalleşsin, bir daha birlikte hiçbir şey yazmayacağımız. Belkıs'a gelince... İnsan Belkıs'tan nasıl kurtulabilir ki hele saçları onunkiler gibi kıvır kıvırsa!

Ah, unutmadan: Harun Amca'nın mırıldanıp durduğu şarkının sözlerini hiçbirimiz anlamıyorduk ya, işte aşağı yukarı şöyle diyormuş:

"O şuh sevgili meclisimize gelse ve bizi görmez/tanımaz gibi davranıp naz etse, utangaçlıkla kızaran yanağının rengi, meclisimizin bahçesini güllerle donatsa, her bir yanı gül rengine çevirse.
*Eğer ki o sevgili, âşıkını, kavuşma bahçesinde ağlatıp inleterek bir bülbüle döndürürse, cennet bahçeleri de onu kınar ve ondan yüz çevirirlerdi herhalde."**

* Çeviri için Ali Budak'a teşekkürlerimizle. O daha derin, açıklamalı bir çeviri yapmıştı, Eylül metni biraz tırpanladı, fazla uzun şeyler sevmez.

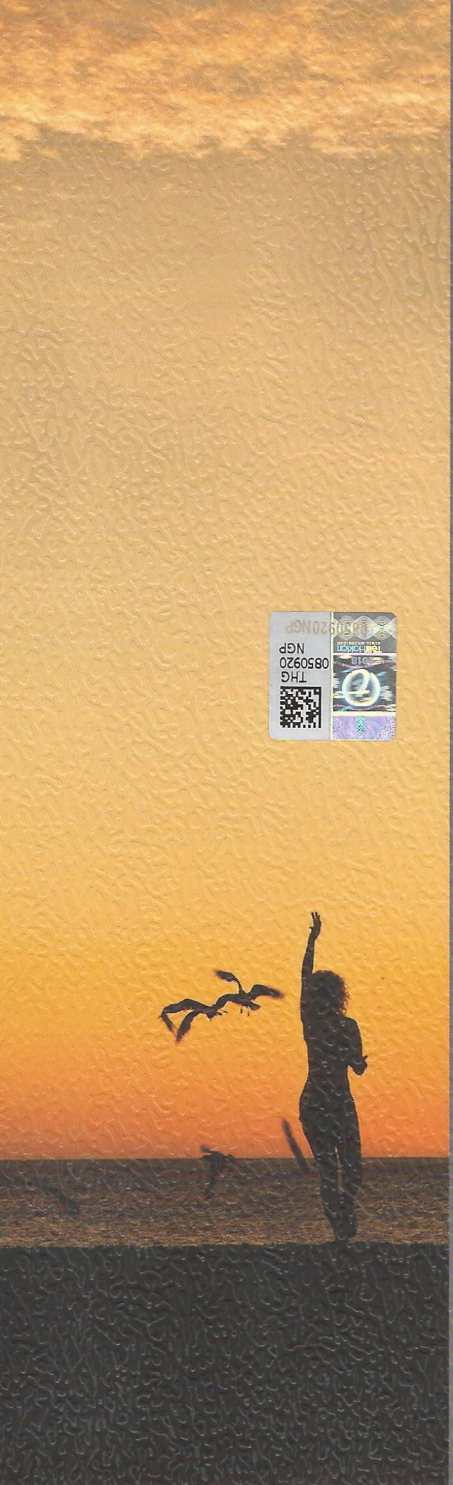

AYANTI

Fatma Akerson

GÖZYAŞI KUŞLARI

Türkçe Edebiyat





"Günlükten anlaşıldığı kadarıyla Melek, bu kentte mutlu bir çocukluk geçiriyordu. İki katlı, yeşil panjurlu evlerinin arka bahçesindeki elma ağaçlarına tırmanıyor, üstünü başını rezil ederek dönüyor, annesinden azar işitiyor ama bu azarlara pek de aldırmayarak ertesi gün gene, bahçedeki kümese giriyor, henüz sıcak olan yumurtaları topluyor, üstünü başını gene rezil ediyordu. (...) Geceleri de yatağından elma ağacına tünemiş olan baykuşu seyrediyor, annesinden gene baykuşa çok bakarsa, giderek kendisinin de baykuşa benzeyeceği yolunda azarlar işitiyor, annesi perdeleri kapatıp odadan çıkar çıkmaz, fırlayıp perdeleri gene açıyor, baykuşun önünde sonunda kendisine bir masal anlatacağından emin ama masalı bekleyemeyerek uykuya dalıp gidiyordu. Deniz ve baykuş ona bir şey anlatacaklardı sonunda; ama henüz pek küçüktü, baykuşun masalı hep uykusuna yenik düşüyordu."

Çocukluğu boyunca günlüğüyle arkadaş olur Melek... Yalnızlığını, sıkıntılarını, kaygılarını ve arzularını günlüğüne işler. Odasının penceresinden görünen baykuşla bir alıp veremediği vardır. Yıllar sonra günlüğünün tüm gerçekleri açığa çıkaracağını tahmin dahi edemez; elbette bilemeyeceği başka şeyler de vardır bu dünyada: Kocasının onu bir ihaleyi kazanmak uğruna satacağını, aşık olduğu adamın karşısına şans eseri çıkmayacağını, bir cinayet ile her şeyin darmadağın olacağını... Melek, hayatı değişsin istemeyecekti ama başkaları onun hayatını değiştirecekti...

AYRINTI • TÜRKÇE EDEBİYAT
ISBN: 978-605-314-348-2
9 786053 143482